

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ
ΕΚΔΟΣΕΩΝ & ΒΙΒΛΙΟΦΗΚΗΣ

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ
ΚΛΑΔΟΥ (ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗ) ΣΤΗΝ ΤΡΕΧΟΥΣΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ (2007-2010)»**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:

ΝΙΚΗΤΟΠΟΥΛΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ Α.Μ 2004025

ΚΑΡΑΝΑΤΣΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ Α.Μ 2004207

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΜΑΚΡΗΣ ΗΛΙΑΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2011

Ευχαριστίες

Στο σημείο αυτό θεωρούμε υποχρέωσή μας να ευχαριστήσουμε τον επιβλέποντα καθηγητή μας κ. **Μακρή Ηλία** για την πολύτιμη καθοδήγησή του.

Επιπρόσθετα, οφείλουμε να αφιερώσουμε την πτυχιακή μας εργασία στην οικογένειά μας που μας συμπαράσταθηκε όλα τα χρόνια της φοίτησής μας στο ΑΤΕΙ Καλαμάτας.

Περίληψη

Η παρούσα εργασία μελετά τη πορεία του ελληνικού τραπεζικού κλάδου (δείκτη), στην τρέχουσα οικονομική κρίση (2007-2010). Κατά τη διάρκεια του 2007, τα πρώτα συμπτώματα της οικονομικής κρίσης έγιναν ορατά στο τραπεζικό σύστημα των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής και περιλάμβαναν, μεταξύ άλλων, μειωμένη ρευστότητα στα ταμεία των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, γεγονός που οδήγησε στην κατάρρευση κολοσσών του χρηματοπιστωτικού συστήματος, καθώς και σε αρνητικό επενδυτικό κλίμα, που εξωτερικεύτηκε με συνεχή πτώση των τιμών των μετοχών.

Λόγω της πολυπλοκότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η εν λόγω κατάσταση μη σταθερότητας αναπτύχθηκε και μεταδόθηκε σε παγκόσμιο επίπεδο, οδηγώντας σε μεγάλη πτώση διαφόρων χρηματιστηριακών δεικτών, σε μεγάλη μείωση της αγοραίας αξίας πολλών περιουσιακών στοιχείων και στην κατάρρευση τραπεζών και χρηματοδοτικών οργανισμών, στην Ευρώπη και σε άλλες χώρες.

Σε συνδυασμό με την ύπαρξη ατελειών στη διάρθρωση της πραγματικής οικονομίας, η χρηματοπιστωτική αστάθεια έδρασε πολλαπλασιαστικά και χτύπησε την πραγματική οικονομία, δημιουργώντας ένα σοκ που διαχύθηκε στις αγορές παγκοσμίως και ανέδειξε αυτό που ορίζεται στην οικονομική επιστήμη ως οικονομική κρίση.

Μπροστά στις απρόβλεπτες και δυσμενείς εξελίξεις που συνέβησαν στο χρηματοπιστωτικό και οικονομικό σύστημα κατά την χρονική περίοδο 2007-2010, και ιδιαιτέρως μπροστά στη συνεχή πτωτική πορεία των τιμών των μετοχών, οι αρμόδιοι φορείς των χρηματοπιστωτικών αγορών, όπως η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς στην περίπτωση της Ελλάδας, επιχείρησαν να καλύψουν την έλλειψη ρυθμιστικού πλαισίου εισάγοντας περιορισμούς στις συναλλαγές με ανοικτές πωλήσεις μετοχών.

Η εργασία αποτελείται από τα εξής κεφάλαια:

- Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας αναλύεται η έννοια της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, οι αιτίες που το προκαλούν και τα αποτελέσματά τους. Επίσης περιγράφεται η Διεθνής και Ελληνική οικονομία τα τελευταία έτη.
- Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται η οικονομική κρίση στις Τράπεζες και οι τρόπο αντιμετώπισής της.
- Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται παρουσίαση της Τράπεζας Πειραιώς και αναλύεται η οικονομική και χρηματιστηριακή της κατάσταση για τα έτη 2007 – 2009.
- Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται παρουσίαση της Τράπεζας Κύπρου και αναλύεται η οικονομική της κατάσταση για τα έτη 2007 – 2009.
- Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται παρουσίαση της Εθνικής Τράπεζας και αναλύεται η οικονομική και χρηματιστηριακή της κατάσταση για τα έτη 2007 – 2009.
- Στο έκτο κεφάλαιο γίνεται παρουσίαση της Τράπεζας Eurobank και αναλύεται η οικονομική της κατάσταση για τα έτη 2007 – 2009.
- Στο έβδομο κεφάλαιο γίνεται ανάλυση του Γενικού Δείκτη Τιμών καθώς και του Τραπεζικού Δείκτη για τα δύο τελευταία έτη. Επίσης γίνεται ανάλυση των μετοχών των Τραπεζών Πειραιώς, Κύπρου, Εθνικής και Eurobank για τους τελευταίους δώδεκα μήνες.

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	IV
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	4
Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ	4
1.1 Η ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΛΕΞΗΣ «ΚΡΙΣΗ»	4
1.2 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΟΡΟΥ «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ»	5
1.2.1 ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ	6
1.3 ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ	7
1.3.1 ΟΙ ΤΥΠΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΡΙΣΕΩΝ	7
1.3.2 ΟΙ ΑΙΤΙΕΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ	9
1.3.3 ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ	11
1.4 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ (2007 - 2010)	15
1.4.1 Η Διεθνής Οικονομία το 2007	15
1.4.2 Η Ελληνική Οικονομία το 2007	16
1.4.3 Η Διεθνής Οικονομία το 2008	16
1.4.4 Η Ελληνική Οικονομία το 2008	17
1.4.5 Η Διεθνής Οικονομία το 2009	17
1.4.6 Η Ελληνική Οικονομία το 2009	18
1.4.7 Η Ελληνική Οικονομία το 2010	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	22
Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ	22
2.1 Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	22
2.2 ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ	24
2.2.1 ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	25
2.2.2 ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ	27
2.2.3 ΆΜΕΣΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ	28
2.2.4 ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΠΩΛΗΣΕΩΝ	29
2.2.5 ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	33
ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	33

3.1 Η ΤΡΑΠΕΖΑ	33
3.2 ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΕΓΕΘΩΝ ΤΟ 2007	35
3.2.1 ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ 2007	37
3.3 ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΕΓΕΘΩΝ ΤΟ 2008	38
3.3.1 ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ 2008	41
3.4 ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΕΓΕΘΩΝ ΤΟ 2009	41
3.4.1 ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ 2009	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο	45
ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ	45
4.1 Η ΤΡΑΠΕΖΑ	45
4.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ	47
4.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ 2007	50
4.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ 2008	52
4.5 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ 2009	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο	58
ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	58
5.1 Η ΤΡΑΠΕΖΑ	58
5.2 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	59
5.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ 2007	60
5.3.1 ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ 2007	63
5.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ 2008	63
5.4.1 ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ 2008	66
5.5 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ 2009	67
5.5.1 ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ 2009	69
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο	71
ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ EUROBANK	71
6.1 Η ΤΡΑΠΕΖΑ	71
6.2 ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ 2007	72
6.3 ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ 2008	73
6.4 ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ 2009	75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο	78
ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ	78

7.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ Χ.Α. ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ	78
7.1.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ Χ.Α.	78
7.1.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ	80
7.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ΚΥΠΡΟΥ, ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΑΙ EUROBANK	82
7.2.1 ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	83
7.2.2 ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	85
7.2.3 ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	88
7.2.4 ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK	90
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	93
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	94
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	96

Εισαγωγή

Ο όρος οικονομική κρίση χρησιμοποιείται επανειλημμένως στις μέρες μας. Κοινωνικές επιπτώσεις όπως ανεργία, κλείσιμο επιχειρήσεων, μείωση μισθών, ακόμα και εγκληματικότητα θεωρείται ότι είναι αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης. Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι η ιστορία του οικονομικού κραχ του 1929 επαναλαμβάνεται με τα πρώτα σημάδια να έχουν ήδη φανεί.

Την επαύριο του Α΄ Παγκόσμιου πολέμου ο κόσμος διέρχεται μια σύντομη περίοδο οικονομικής κρίσης η οποία όμως γρήγορα ξεπερνιέται. Γύρω στο 1921 παρατηρείται μια ανάκαμψη στις οικονομίες των οικονομικών χωρών, οι οποίες στρέφονται προς τη μαζική παραγωγή. Ο κόσμος ταλαιπωρημένος από τα δεινά του πολέμου, προσπαθεί να γευθεί τα αγαθά της ειρήνης, αγοράζοντας όλο και περισσότερα καταναλωτικά αγαθά. Η τάση αυτή παρουσιάζεται με ιδιαίτερη ένταση στις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι αμερικανοί επιχειρηματίες κερδίζουν τεράστια ποσά, τα οποία, εν μέρει, δανείζουν στις ευρωπαϊκές χώρες (κυρίως στην Γερμανία και την Αγγλία), για να αποκομίσουν και νέα κέρδη. Χάρη στο αμερικανικό χρήμα η Ευρώπη γνωρίζει ανάμεσα στο 1923-29 μεγάλη ευημερία. Έχοντας ως παράδειγμα τις Ηνωμένες Πολιτείες και οι ευρωπαϊκές βιομηχανίες στρέφονται προς τη μαζική τυποποιημένη παραγωγή¹.

Όμως η ευημερία αυτή είναι ασταθής. Είναι πολύ δύσκολο να βρεθούν πελάτες για να αγοράσουν την τεράστια ποσότητα των βιομηχανικών προϊόντων. Αρχικά, γιατί οι αγρότες, που είναι ακόμη πολυάριθμοι πωλούν φθηνά τα προϊόντα τους και έτσι διαθέτουν ελάχιστα χρήματα. Ύστερα παρά την προσπάθεια που καταβάλλεται για να αυξηθούν οι μισθοί, η αύξηση αυτή γίνεται με μικρότερος ρυθμούς από τους ρυθμούς αύξησης της παραγωγής. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να μην μπορούν να απορροφηθούν τα παραγόμενα προϊόντα, των οποίων μάλιστα οι τιμές συνεχώς ανεβαίνουν.

¹ Αθανασιάδου, Γ., Τσουμέτης, Α., (2009)

Έτσι οι επιχειρήσεις προσπαθούν να βρουν τρόπους που θα τους βοηθήσουν να πωλήσουν τα προϊόντα τους. Ως πρώτο μέσο χρησιμοποιείται η διαφήμιση, που προσπαθεί να πείσει τον καταναλωτή να κάνει αγορές. Στη συνέχεια χρησιμοποιείται η τραπεζική πίστωση, με την οποία οι τράπεζες προκαταβάλλουν στους αγοραστές τα αναγκαία για τις αγορές τους χρήματα, με τον όρο να τα επιστρέψουν αργότερα με τόκο. Τελικά ολόκληρη η οικονομία καταλήγει να στηρίζεται στις τραπεζικές πιστώσεις. Αυτή η κατάσταση δεν εμποδίζει τις επιχειρήσεις να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους και τις μετοχές να αναβαίνουν συνεχώς στο χρηματιστήριο.

Από τις Ηνωμένες Πολιτείες η κρίση επεκτείνεται σε ολόκληρο τον κόσμο. Οι αμερικάνικες τράπεζες που είχαν δανείσει χρήματα στις άλλες χώρες, επιδιώκουν να επαναπατρίσουν τα κεφάλαια τους για να αντιμετωπίσουν τις οικονομικές τους δυσκολίες. Έτσι προκαλούν χρεοκοπία στις γερμανικές και αυστριακές τράπεζες που στηρίζονται κυρίως στον αμερικανικό δανεισμό.

Η ευρωπαϊκή ευημερία έχει κλονιστεί. Εκείνη που θίγεται περισσότερο είναι η Γερμανία, η οποία έχει σημειώσει αξιόλογη βιομηχανική ανάπτυξη χάρη στα αμερικάνικα κεφάλαια. Στην Αγγλία, της οποίας οι οικονομικές δυσκολίες είναι παλιές, η κατάσταση επιδεινώνεται περισσότερο γιατί η κρίση, παραλύοντας την παγκόσμια οικονομία, αφαιρεί από την χώρα τους περισσότερους πελάτες. Αντίθετα η Γαλλία θίγεται λιγότερο γιατί σε αυτή οι μεγάλες βιομηχανικές επιχειρήσεις ήταν λίγες και επομένως οι αμερικανικές επενδύσεις ελάχιστες.

Αλλά εκτός από τις βιομηχανικές χώρες, η κρίση πλήττει και τις γεωργικές και τις υπανάπτυκτες. Η παράλυση της οικονομίας αφαιρεί από τις πλούσιες χώρες τα χρήματα με τα οποία αγόραζαν τα προϊόντα των αγροτικών χωρών. Έτσι ο Καναδάς δεν μπορεί πια να πουλήσει το σιτάρι του, η Αυστραλία το μαλλί της, η Βραζιλία τον καφέ της. Επειδή δεν υπάρχουν αγοραστές, οι τιμές αυτών των προϊόντων πέφτουν και έτσι οι χώρες αυτές χάνουν την κύρια πηγή εσόδων τους.

Από το 2006, είχαν ακουστεί οι πρώτες προειδοποιήσεις για τον κίνδυνο που εγκυμονούν τόσο η ενδεχόμενη πτώση των τιμών ακινήτων στις ΗΠΑ όσο και η «φούσκα» της αγοράς τιτλοποιημένων στεγαστικών δανείων μειωμένης εξασφάλισης,

των διαβόητων πλέον «subprime». Και πράγματι, οι πρώτες δυσκολίες στην εν λόγω αγορά δεν άργησαν να φανούν.

Κεφάλαιο 1°

Η οικονομική κρίση

1.1 Η ετυμολογία της λέξης «κρίση»

Η λέξη κρίση με την έννοια της δυσλειτουργίας ενός οργανισμού συναντάται για πρώτη φορά στην Ιατρική Επιστήμη². Σύμφωνα με τον Ιπποκράτη ο άνθρωπος βρίσκεται σε κατάσταση κρίσης, όταν ασθενεί. Με την ίδια έννοια, δηλαδή αυτή της δυσλειτουργίας συναντάται στην Ιστοριογραφία και δη στον Ηρόδοτο, με τη διαφορά ότι η εν λόγω δυσλειτουργία δεν αναφέρεται σε ασθενείς αλλά σε πολιτισμούς που βρίσκονται σε κατάσταση κατάρρευσης. Πιο συγκεκριμένα ο Ηρόδοτος μιλά για κρίση της κληρονομικής βασιλείας, η οποία οδηγεί αργότερα στην ανάπτυξη της πόλης-κράτους. Επίσης την κατάλυση της Λυδικής αυτοκρατορίας από τους Πέρσες το 545 π. Χ. την αναφέρει ως περίοδο κρίσης. Τον 16ο αιώνα χρησιμοποιείται ξανά ο όρος στις πολιτικές επιστήμες με την έννοια της δυσλειτουργίας των πολιτικών

² Ανάκτηση από: <http://application.econ.upatras.gr/users/tzagara/courses/intro/2009-2010/project/team3/site/index.html>

θεσμών. Από την πολιτική πέρασε στην οικονομική επιστήμη από το Μαρξ το 19ο αιώνα και χρησιμοποιήθηκε, για να χαρακτηρίσει τη δυσλειτουργία-αρρώστια της οικονομίας, κατά τη διάρκεια της οποίας παρατηρείται μεγάλη έκτασης καταστροφή των παραγωγικών δυνάμεων της οικονομίας.

1.2 Η έννοια του όρου «οικονομική κρίση»

Οικονομική κρίση είναι το φαινόμενο κατά το οποίο μια οικονομία χαρακτηρίζεται από μια διαρκή και αισθητή μείωση της οικονομικής της δραστηριότητας. Όταν λέμε οικονομική δραστηριότητα αναφερόμαστε σε όλα τα μακροοικονομικά μεγέθη της οικονομίας, όπως η απασχόληση, το εθνικό προϊόν, οι τιμές, οι επενδύσεις κ.λπ. Ο βασικότερος δείκτης οικονομικής δραστηριότητας είναι οι επενδύσεις, οι οποίες, όταν αυξομειώνονται, συμπαρασύρουν μαζί τους και όλα τα υπόλοιπα οικονομικά μεγέθη³.

Η οικονομική κρίση αποτελεί τη μία από τις δύο φάσεις των οικονομικών διακυμάνσεων και συγκεκριμένα τη φάση της καθόδου, όταν δηλαδή η οικονομική δραστηριότητα βρίσκεται σε μια συνεχή συρρίκνωση. Οι οικονομικές διακυμάνσεις ορίζονται ως οι διαδοχικές αυξομειώσεις της οικονομικής δραστηριότητας μέσα σε μια οικονομία. Λέγονται αλλιώς και κυκλικές διακυμάνσεις ή οικονομικοί κύκλοι. Οι Άγγλοι αποδίδουν το φαινόμενο με τον όρο (business cycles), ακριβώς για να τονίσουν την ιδιαίτερη βαρύτητα των επενδύσεων στην εξέλιξη του οικονομικού κύκλου. Από πολύχρονες στατιστικές παρατηρήσεις διαπιστώθηκε ότι οι οικονομικοί κύκλοι διαρκούν περίπου από 7 έως 11 χρόνια.

³ Ανάκτηση από: <http://application.econ.upatras.gr/users/tzagara/courses/intro/2009-2010/project/team3/site/index.html>

1.2.1 Τα αίτια της οικονομικής κρίσης

Σημαντικό ρόλο στην πρόκληση μιας οικονομικής κρίσης παίζει⁴:

1. Η Παγκοσμιοποίηση. Και πιο συγκεκριμένα, η ανάθεση της εργασίας, σε αναπτυσσόμενες Οικονομίες, οι οποίες διέθεταν φθηνά εργατικά χέρια. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, το πάγωμα των μισθών ή στην καλύτερη περίπτωση, της αύξησή τους, με ρυθμό μικρότερο, του πληθωρισμού. Και στις δυο περιπτώσεις, το αποτέλεσμα, ήταν το ίδιο: “Η πραγματική αγοραστική δύναμη του μισθού της Μεσαίας και Χαμηλής Τάξης, την τελευταία δεκαετία, είναι συνεχώς μειούμενη”. Αυτό, είχε σαν συνέπεια, τα κόστη για Ασφάλιση, Υγεία, Εκπαίδευση, Φαγητό και Ενέργεια να αυξάνονται συνεχώς, μέχρι στο σημείο όπου πλέον οι μισθοί δεν αρκούσαν για να καλύψουν, αυτά τα κόστη. Άμεσο επακόλουθο, προκειμένου να ανταπεξέλθουν, ήταν ο δανεισμός αρχικά και ο υπερ-δανεισμός στην συνέχεια.

2. Ο πλούτος, της Μεσαίας Τάξης, ήταν ένας “εν δυνάμει” πλούτος. Όταν η αγορά κατοικίας, άρχισε να καταρρέει, αυτός ο “εν δυνάμει” πλούτος, εξαφανίστηκε. Πλέον δεν μπορούσαν να ξοδεύουν χρήματα που δεν είχαν, ως “εν δυνάμει” πλούσιοι, αφού τα σπίτια τους κόστιζαν πλέον πολύ λιγότερο. Η πίστωση λοιπόν για όλους αυτούς, κόπηκε. Και ξαφνικά μέσα σε ένα βράδυ, βρέθηκαν αντιμέτωποι με την σκληρή πραγματικότητα. Δεν ήταν πλέον πλούσιοι. Δεν ήταν καν φτωχοί. Ήταν υπερβολικά χρεωμένοι.

3. Η χαλάρωση των κριτηρίων δανεισμού. Δεν θα έπρεπε οι Τράπεζες να δανείζουν χρήματα, χωρίς να εξετάζουν την αξιοπιστία του ατόμου, στο οποίο δάνειζαν τα χρήματα. Αρχικά το πρόβλημα παρατηρήθηκε στα Subprime δάνεια. Στη συνέχεια όμως, το πρόβλημα εμφανίστηκε και στα Prime δάνεια και στις Πιστωτικές Κάρτες και στα Δάνεια για Αγορά Αυτοκινήτου και τέλος στα Καταναλωτικά Δάνεια.

⁴ Ανάκτηση από: <http://application.econ.upatras.gr/users/tzagara/courses/intro/2009-2010/project/team3/site/index.html>

1.3 Χρηματοπιστωτική Κρίση

Με τον όρο χρηματοπιστωτική κρίση αναφερόμαστε σε περιπτώσεις στις οποίες ορισμένοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, όπως τράπεζες, ασφαλιστικές και επενδυτικές εταιρείες, ή χρηματοοικονομικά προϊόντα, όπως μετοχές και ομόλογα, χάνουν ξαφνικά μεγάλο μέρος της αγοραίας αξίας τους, είτε πρόκειται για “φούσκα” που “σκάει” είτε για χρηματιστηριακό κραχ. Πέραν της απώλειας της ονομαστικής αξίας των χρεογράφων, συχνά μια χρηματοπιστωτική κρίση συνοδεύεται από αλλαγές στην πραγματική οικονομία και ακολουθείται από πτώχευση ή ύφεση της οικονομίας μιας χώρας⁵.

1.3.1 Οι τύποι χρηματοπιστωτικών κρίσεων

Υπάρχουν διάφοροι τύποι χρηματοπιστωτικών κρίσεων ανάλογα με τον τομέα της οικονομίας όπου εκδηλώνεται η κρίση αυτή. Γίνεται λόγος για τραπεζική κρίση όταν οι καταθέσεις στα ταμεία των τραπεζών ζητούνται πίσω από τους καταθέτες με τρόπο ξαφνικό και μαζικό. Καθώς οι τράπεζες δανείζουν το μεγαλύτερο μέρος των καταθέσεων τους και διατηρούν ένα μικρό ποσοστό αυτών σε μετρητά, είναι δύσκολο να επιστρέψουν γρήγορα το σύνολο των καταθέσεων τους στους καταθέτες όταν αυτό τους ζητηθεί ξαφνικά. Το αποτέλεσμα μπορεί να είναι ακόμη και η χρεοκοπία των τραπεζών, οδηγώντας τους καταθέτες σε απώλεια των καταθέσεών τους σε περίπτωση που δεν είχαν προβεί στην ασφάλισή τους. Επομένως, η αδυναμία των τραπεζικών οργανισμών να επιστρέψουν άμεσα τις καταθέσεις στους καταθέτες, όταν αυτοί τις ζητούν ξαφνικά, ή η αποφυγή παροχής τραπεζικών δανείων με το φόβο της ανεπάρκειας ρευστών στα ταμεία τους μπορεί να επιταχύνει ή να επιφέρει πανικό στον τραπεζικό τομέα και τελικά να προκαλέσει τραπεζική κρίση⁶.

⁵ Ντάμαρη, Π., (2009)

⁶ Ντάμαρη, Π., (2009)

Μια χρηματοπιστωτική κρίση μπορεί, επίσης, να φανεί μέσα από το μηχανισμό της “φούσκας”. Οι οικονομολόγοι ονομάζουν “φούσκα” ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, του οποίου η τιμή υπερβαίνει τη θεμελιώδη τιμή του, δηλαδή την παρούσα αξία των μελλοντικών εισροών που θα απέδιδε στον κάτοχό του αν το κρατούσε ως τη λήξη του. Ένδειξη για την ύπαρξη “φούσκας” αποτελεί το γεγονός ότι πολλοί επενδυτές αγοράζουν το συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο με την προσδοκία να το πουλήσουν στο μέλλον σε υψηλότερη τιμή με σκοπό το κέρδος, αντί για να λάβουν τη σχετική με αυτό απόδοση κρατώντας το στο χαρτοφυλάκιο τους.

Ωστόσο, μια “φούσκα” συνοδεύεται από τον κίνδυνο να “σκάσει”, οδηγώντας σε κραχ στην αγορά του συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου. Καθώς οι επενδυτές έχουν κίνητρο να αγοράζουν το συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο όσο αναμένουν ότι και οι υπόλοιποι επενδυτές θα συνεχίζουν να το αγοράζουν, προκειμένου η τιμή του να αυξάνεται, μόλις ένα μέρος αυτών αποφασίσει να το πουλήσει η τιμή του θα ακολουθήσει πτωτική πορεία αποκαλύπτοντας τη “φούσκα”. Χαρακτηριστικά παραδείγματα τέτοιων περιπτώσεων είναι η dot-com “φούσκα” του 2000-2001, όπου οι υψηλές τιμές των μετοχών σχετικών με υπηρεσίες διαδικτύου άρχισαν να φθίνουν απότομα, καθώς και η παρούσα φούσκα της αγοράς κατοικιών στις Η.Π.Α..

Χρηματοπιστωτικές κρίσεις είναι δυνατόν να συμβούν και διεθνώς. Στην περίπτωση σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών, μια χώρα αναγκάζεται να υποτιμήσει το νόμισμά της έναντι κάποιου άλλου όταν αυτό υπόκειται σε κερδοσκοπική πίεση, δηλαδή μπροστά σε μαζικές πωλήσεις του νομίσματος της από τους επενδυτές. Αυτό το φαινόμενο είναι γνωστό ως νομισματική κρίση ή κρίση ισοζυγίου πληρωμών. Άλλη περίπτωση που υποδηλώνει διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση είναι η αδυναμία πληρωμής του δημόσιου χρέους μιας χώρας. Τόσο η υποτίμηση νομίσματος όσο και η αθέτηση αποπληρωμής χρέους, παρόλο που μπορεί να συμβούν με απόφαση της ίδιας της χώρας, είναι απόρροια της αλλαγής του επενδυτικού κλίματος που οδηγεί σε ξαφνική διακοπή των εισροών κεφαλαίου στη χώρα.

Άμεσα συσχετιζόμενη με τη χρηματοπιστωτική κρίση είναι η οικονομική στασιμότητα ή ο αρνητικός ρυθμός ανάπτυξης μιας χώρας, είτε ως αιτία είτε ως αποτέλεσμα. Κατά μία άποψη, μια περίοδος ύφεσης, με έλλειψη ρευστότητας και αρνητικό ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ, καταλήγει σε γενικότερη αστάθεια στην

οικονομία μιας χώρας και επηρεάζει τις αγορές χρήματος και κεφαλαίου, με άλλα λόγια οδηγεί σε χρηματοπιστωτική κρίση. Από την άλλη πλευρά, μια κρίση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα μπορεί να είναι η αφορμή για την είσοδο σε μια περίοδο ύφεσης για μια οικονομία. Η ύφεση αυτή μπορεί να παραταθεί για διάφορους λόγους, όπως εσφαλμένες νομισματικές πολιτικές ή διαρθρωτικά προβλήματα στην πραγματική οικονομία.

1.3.2 Οι Αιτίες της κρίσης

Σημαντικό ρόλο στην πρόκληση μιας χρηματοπιστωτικής κρίσης παίζει η μόχλευση, δηλαδή ο δανεισμός. Όταν ένας επενδυτής επενδύει τα δικά του κεφάλαια, στη χειρότερη περίπτωση θα τα χάσει, γνωρίζοντας ότι η μέγιστη ζημία του είναι το ποσό των δικών του κεφαλαίων. Ωστόσο, στην περίπτωση του δανεισμού, ο επενδυτής επενδύει κεφάλαια που δανείζεται με ενδεχόμενη ζημία μεγαλύτερη από τα κεφάλαια που κατέχει ο ίδιος⁷.

Επομένως, η μόχλευση πολλαπλασιάζει τα πιθανά κέρδη της επένδυσης, αλλά συγχρόνως δημιουργεί αυξημένο κίνδυνο χρεοκοπίας. Ιδιαίτερα όταν πρόκειται για θεσμικό επενδυτή, η χρεοκοπία συνεπάγεται ότι αυτός δε δύναται να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις πληρωμής προς τους υπόλοιπους οργανισμούς, άρα τα χρηματοοικονομικά προβλήματα διαχέονται από τη μία εταιρία στην άλλη. Η μόχλευση επιβεβαιώνεται ως αίτιο μιας χρηματοπιστωτικής κρίσης από το γεγονός ότι ο μέσος βαθμός μόχλευσης στην οικονομία αυξάνεται πριν την εμφάνιση της κρίσης.

Ακόμη ένας παράγοντας που συνεισφέρει στην δημιουργία μιας χρηματοπιστωτικής κρίσης είναι ο αποτυχημένος συνδυασμός του ενεργητικού και του παθητικού των χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Με άλλα λόγια, όταν δεν γίνεται ο κατάλληλος συσχετισμός του κινδύνου που αφορά τις υποχρεώσεις ενός οργανισμού με τον κίνδυνο των περιουσιακών στοιχείων που αυτός κατέχει στο ενεργητικό του, ο

⁷ Ντάμαρη, Π., (2009)

χρηματοοικονομικός οργανισμός είναι εκτεθειμένος. Συχνά για λόγους επιθετικής στρατηγικής μια τράπεζα χρησιμοποιεί βραχυπρόθεσμες καταθέσεις του ενεργητικού της προκειμένου να χρηματοδοτήσει μακροχρόνια δάνεια, γεγονός που μπορεί να επιφέρει έλλειψη ρευστότητας και αδυναμία πληρωμών. Επομένως, θεωρείται κρίσιμης σημασίας η σωστή διαχείριση του κινδύνου και ο συσχετισμός καταθέσεων και δανείων με βάση τη ληκτότητά τους.

Ανάμεσα στα αίτια μιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, πιθανώς και στην πρώτη θέση, είναι η στρατηγική συμπεριφορά των επενδυτών, οι οποίοι σε πολλές περιπτώσεις έχουν κίνητρο να συνεργαστούν με τους υπόλοιπους επενδυτές ώστε να καθοδηγήσουν τις τιμές των περιουσιακών στοιχείων προς όφελος τους. Συγκεκριμένα, προσπαθούν να προβλέψουν τις προσδοκίες και τις στρατηγικές των υπόλοιπων επενδυτών και συχνά να τις μιμούνται, τακτική γνωστή στην οικονομική ορολογία ως στρατηγική συμπληρωματικότητα. Σχηματίζοντας ίδιες προσδοκίες με τους υπόλοιπους συχνά καταφέρνουν να “αυτό-εκπληρώσουν” τις προσδοκίες τους.

Για παράδειγμα, εάν οι καταθέτες πιστεύουν πως μια τράπεζα θα πτωχεύσει, πιθανώς αυτό να οδηγήσει στην πτώχευση της τράπεζας. Με αυτήν την έννοια, μια χρηματοπιστωτική κρίση μπορεί να εξηγηθεί από το φαύλο κύκλο, στον οποίο οι επενδυτές αποφεύγουν ορισμένους τίτλους ή οργανισμούς του χρηματοπιστωτικού συστήματος, επειδή προσδοκούν ότι και οι άλλοι θα κάνουν το ίδιο.

Η παραπάνω επενδυτική συμπεριφορά συνδέεται άμεσα με λανθασμένες επενδυτικές αποφάσεις και ατέλειες στην ανθρώπινη λογική. Μάλιστα σε πολλές συμπεριφορικές οικονομικές μελέτες συσχετίζεται η συμπεριφορά της μάζας με νέες τεχνολογίες ή καινοτόμα χρηματοοικονομικά προϊόντα, με πιο πρόσφατο παράδειγμα τη dot-com “φούσκα”. Η έλλειψη εξοικείωσης με τις καινοτόμες για εκείνη την εποχή υπηρεσίες διαδικτύου οδήγησε σε μεγάλη υπερεκτίμηση της αξίας των σχετικών με το Internet μετοχών, ιδιαίτερα μπροστά στα πραγματοποιηθέντα κέρδη των πρώτων αγοραστών τους.

Η ψυχολογία της αγέλης λειτούργησε με τρόπο που ωθούσε την αγοραία αξία των εν λόγω μετοχών ακόμη πιο ψηλά, ώσπου η “φούσκα” “έσκασε” με τις πρώτες πωλήσεις. Κατόπιν η μιμητική συμπεριφορά λειτούργησε και πάλι, αλλά προς την

αντίθετη κατεύθυνση, δηλαδή προς το σχηματισμό αρνητικών προσδοκιών και τη πτώση των τιμών των μετοχών κατακόρυφα.

Η ρύθμιση του χρηματοπιστωτικού τομέα είναι ακόμη ένας παράγοντας καθοριστικός για την εμφάνιση και τη διάρκεια μιας χρηματοοικονομικής κρίσης. Οι αρμόδιοι κρατικοί φορείς μπορούν να οξύνουν ή να αμβλύνουν μια χρηματοπιστωτική κρίση μέσω κανονιστικών ρυθμίσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα, με πρώτο στόχο τη διαφάνεια. Απαιτώντας τη δημοσίευση τακτικών αναφορών για την κατάσταση των οργανισμών μέσω της προβλεπόμενης λογιστικής διαδικασίας, αλλά και με την εισαγωγή περιορισμών όπως κεφαλαιακές απαιτήσεις, όριο στη μόχλευση και ελάχιστο όριο αποθέματος ρευστών διαθεσίμων, μπορούν να εξασφαλίσουν την απαιτούμενη ρευστότητα και να ελέγξουν την ανάληψη κινδύνου εκ μέρους των χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Ωστόσο, η υπερβολική ρυθμιστική παρέμβαση μπορεί να περιορίσει τη διοχέτευση δανειακών κεφαλαίων στην αγορά, επιδεινώνοντας με αυτόν τον τρόπο τη χρηματοπιστωτική κρίση.

Επιπρόσθετο ρόλο στην κατάρρευση χρηματοπιστωτικών οργανισμών και το ξέσπασμα μιας κρίσης παίζει η απάτη, η οποία συμβαίνει όταν ορισμένες εταιρίες προσελκύουν επενδυτές παραπλανώντας τους για την επενδυτική στρατηγική τους ή υπεξαιρώντας τα κεφαλαιακά κέρδη τους. Ιδιαίτερα στην πρόσφατη κρίση, έγινε γνωστό το γεγονός ότι κάποια ανήθικα στελέχη χρηματοπιστωτικών οργανισμών οδήγησαν σε τεράστιες ζημίες τους εργοδότες τους, καθώς με αθέμιτες πρακτικές απέκρυψαν συναλλαγές που είχαν πραγματοποιήσει.

1.3.3 Τα αποτελέσματα της χρηματοπιστωτικής κρίσης

Άμεσο αποτέλεσμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης είναι η μετάδοση των χρηματοπιστωτικών προβλημάτων από τη μία αγορά στην άλλη, καθώς η δυστοκία ενός οργανισμού εξαπλώνεται σε όλους τους υπόλοιπους. Οι διεθνείς σύνδεσμοι και

οι σχέσεις μεταξύ των αγορών οδηγούν στην απειλή της σταθερότητας πολλών άλλων οργανισμών όταν πλήττεται ο ένας⁸.

Πέραν όμως του χρηματοπιστωτικού τομέα, επηρεάζεται και ο πραγματικός τομέας της οικονομίας οδηγώντας σε οικονομική ύφεση και αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης. Ανάλογα με τη διάρθρωση της πραγματικής οικονομίας και το στάδιο στο οποίο βρίσκεται, μια χρηματοπιστωτική κρίση μπορεί να επιφέρει μια γενικότερη οικονομική κρίση.

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου τριμήνου του 2007 άρχισαν να πτωχεύουν κεφάλαια μεγάλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, επειδή κατείχαν τίτλους που βασίζονταν σε δάνεια χαμηλής εξασφάλισης (subprime lending), τους οποίους δεν ήταν εφικτό να ρευστοποιήσουν για να εξυπηρετήσουν τις απαιτήσεις των πιστωτών τους. Άμεσο επακόλουθο ήταν η υποβάθμιση των εν λόγω τίτλων από τους οίκους αξιολόγησης και η απώλεια αυτοπεποίθησης στην αγορά για την ασφάλεια στη στεγαστική πίστη.

Η αποστροφή των επενδυτών από τους συγκεκριμένους τίτλους, φαινόμενο που ονομάστηκε “στροφή προς την ποιότητα”, θεωρήθηκε αυτονόητη, αλλά δεν ήταν η μόνη συνέπεια. Όταν κλήθηκαν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους απέναντι στις εγγυήσεις ρευστοποίησης, έγινε αμέσως αντιληπτό ότι ο βαθμός της πραγματικής έκθεσης στον κίνδυνο ήταν πολύ μεγαλύτερος από τον αναμενόμενο και αποκαλύφθηκε η μυωπική συμπεριφορά απέναντι στο ρίσκο που είχε υιοθετηθεί την προηγούμενη περίοδο.

Μπροστά στον κίνδυνο ρευστότητας κλονίστηκε η εμπιστοσύνη στη διατραπεζική αγορά και ακολούθησε μια νέα άνοδος των επιτοκίων. Το αποκορύφωμα της κρίσης συνέβη με την έλλειψη ρευστότητας στις τράπεζες. Αυτό προήλθε αφενός από την αδυναμία αποπληρωμής των δανείων χαμηλής εξασφάλισης από μεγάλο μέρος των δανειοληπτών λόγω των υψηλών επιτοκίων και αφετέρου από τη μαζική ανάληψη των καταθέσεων από τους καταθέτες λόγω του πανικού. Η πολυπλοκότητα των σύνθετων τίτλων ενέτεινε την κρίση, καθώς η αδυναμία είσπραξης των απαιτήσεων των τραπεζών από τους δανειολήπτες συνεπάχθηκε και την αδυναμία πληρωμής των

⁸ Ντάμαρη, Π., (2009)

υποχρεώσεων σε τοκομερίδια και αξίες προϊόντων, στα οποία είχαν επενδύσει και πολλές τράπεζες της Ευρώπης. Τα χρεόγραφα έμειναν χωρίς αντίκρισμα και τα διατραπεζικά επιτόκια αυξήθηκαν λόγω της έντονης δυσπιστίας στη δυνατότητα αποπληρωμής. Παράλληλα οι αναλήψεις πανικού ανάγκασαν τις τράπεζες να δανειστούν με υψηλότερο κόστος, το οποίο μετακυλήθηκε στους πελάτες.

Κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2007, κρίθηκε απαραίτητη η τόνωση της αγοράς. Οι κεντρικές τράπεζες επενέβησαν με ενέσεις ρευστότητας σταθεροποιώντας τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια. Συγχρόνως περιορίστηκε ο αριθμός των εκτελούμενων οικοδομικών αδειών, αφού υπήρχε μεγάλο απόθεμα σε νεόδμητες κατοικίες. Οι τράπεζες μείωσαν την πιστωτική τους επέκταση προτείνοντας νέα ευέλικτα δάνεια σταθερού επιτοκίου και πολλές τράπεζες κρατικοποιήθηκαν για να μην χρεοκοπήσουν.

Παράλληλα, χάθηκε η εμπιστοσύνη στους οίκους αξιολόγησης ως προς την ικανότητα τους να αξιολογούν τα σύνθετα προϊόντα και προέκυψαν απαξιωμένα δομημένα ομόλογα, στα οποία είχε βασιστεί η χρηματοδότηση ακόμη και ασφαλιστικών ταμείων, όπως στην περίπτωση της Ελλάδας.

Κατά τη διάρκεια του 2008, στη δίνη της διεθνούς οικονομικής κρίσης, άρχισαν οι εξαγορές και οι συγχωνεύσεις μεγάλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων σε εξευτελιστικές τιμές, προκειμένου να αποφευχθεί η πτώχευσή τους. Ωστόσο, μεγάλοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, όπως η Lehman Brothers, κήρυξαν πτώχευση και μεγάλες εταιρίες έριξαν λουκέτο. Σχέδια στήριξης του χρηματοπιστωτικού συστήματος με έκτακτες οικονομικές ενισχύσεις των τραπεζών και κρατικές εγγυήσεις των καταθετικών λογαριασμών αποφασίστηκαν και στις δυο πλευρές του Ατλαντικού, παρόλες τις αντιρρήσεις για την αγορά των “τοξικών” ομολόγων με δημόσιο χρήμα. Τα χρηματιστήρια αντικατόπτρισαν αυτήν την οικονομική αστάθεια στους δείκτες τους με συνεχείς διακυμάνσεις, αλλά ως επί το πλείστον σημειώνοντας πτώση.

Μέσα σε αυτό το κλίμα των συνεχών διαβουλεύσεων σε διεθνές επίπεδο και παρόλα τα ληφθέντα μέτρα, η βεβαίωση για την επιτυχία των σχεδίων στήριξης δεν ήρθε από πουθενά εντός της Ευρωζώνης. Αντίθετα, η φημολογία και οι δηλώσεις από θεσμικά

πρόσωπα της Ε.Ε. για επερχόμενη ύφεση πολυετούς διάρκειας με επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης, παρόλη την πτώση των τιμών των αγαθών, συνέδραμε στη διατήρηση της απαισιοδοξίας στους επενδυτές. Συγχρόνως, οι διαφορετικές απόψεις για τη σύσταση κοινού ευρωπαϊκού σχεδίου αντιμετώπισης της κρίσης ή τη ρύθμιση σε εθνικό πλαίσιο προκάλεσε νευρικότητα στις αγορές και αύξησε το κόστος δανεισμού στην διατραπεζική αγορά.

Κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2008, η οικονομική κρίση επηρέασε σχεδόν όλες τις οικονομίες στην Ευρώπη και σε άλλες περιοχές. Ισχυρές βιομηχανίες άρχισαν να παγώνουν, μεγάλες τράπεζες εξετέθησαν σε “τοξικά” ομόλογα και πολλές χώρες βρίσκονταν πολύ κοντά στην πτώχευση. Μπροστά σε αυτήν την κατάσταση, η Ε.Ε. αναθεώρησε την κατεύθυνσή της υπέρ ενός καθολικού σχεδίου αντιμετώπισης, ενώ από διάφορες πλευρές τέθηκαν προς συζήτηση ζητήματα όπως η χαλάρωση των δημοσιονομικών κριτηρίων στην Ευρωζώνη, η δημιουργία ενός ευρωκοινοτικού εγγυητικού ταμείου και η μείωση του ευρωεπιτοκίου. Παρόλα τα μέτρα που ελήφθησαν, τα χρηματιστήρια ανά τον κόσμο σημείωσαν κατακόρυφη πτώση, οι απολύσεις αυξάνονταν κάθε μέρα και οι κρατικοποιήσεις τραπεζών, ειδικά στην Αγγλία, συνεχίστηκαν.

Μέχρι και σήμερα οι επιπτώσεις της πρόσφατης χρηματοπιστωτικής κρίσης είναι εμφανείς. Ισχυροί οργανισμοί έχουν υποστεί μεγάλες απώλειες σε “τοξικά” ομόλογα μέσα σε διάστημα τριών χρόνων, ενώ εταιρίες σχετικές με την αγορά στέγης, π.χ. κατασκευαστικές, έχουν επηρεαστεί δραματικά. Επιπρόσθετα, διαρκείς ανακατατάξεις συμβαίνουν στον τραπεζικό τομέα, όπως κρατικοποιήσεις και εξαγορές. Η εισαγωγή αυστηρότερων προϋποθέσεων στην παροχή πιστώσεων και ο έλεγχος της ρευστότητας έχει οδηγήσει σε περιορισμό ή και κατάργηση σύνθετων προϊόντων, τα οποία προήλθαν από τις χαλαρές συνθήκες πίστωσης. Σημαντικές είναι και οι επιπτώσεις στην ευημερία, αφού οι αγορές έχουν παγώσει, όπως δείχνουν η μειωμένη κατανάλωση και οι συρρικνωμένες επενδύσεις.

Η οικονομική μηχανή όχι μόνο δεν επιταχύνει, αλλά οι ρυθμοί ανάπτυξης σε πολλές οικονομίες μειώνονται και οι κρατικές δαπάνες έχουν περιοριστεί. Τέλος, η αστάθεια της παγκόσμιας οικονομίας αντανακλάται στην αστάθεια των χρηματιστηριακών δεικτών.

1.4 Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών (2007 - 2010)

1.4.1 Η Διεθνής Οικονομία το 2007

Το 2007 ο ρυθμός της παγκόσμιας ανάπτυξης κατέγραψε ικανοποιητική αύξηση της τάξης του 4,5%, παρόλο που στο δεύτερο μισό του έτους επικράτησε κλίμα νευρικότητας στις διεθνείς αγορές. Αφετηρία στάθηκε η σταδιακή αποθέρμανση της αγοράς ακινήτων των ΗΠΑ και η ταυτόχρονη αύξηση των μη εξυπηρετούμενων στεγαστικών δανείων που είχαν εκχωρηθεί σε νοικοκυριά με χαμηλή πιστοληπτική αξιολόγηση. Ως αποτέλεσμα, η αμερικανική οικονομία σημείωσε υποχώρηση του ρυθμού της οικονομικής της ανάπτυξης στο 2,2% το 2007 από 2,9% το 2006.

Αντίθετα η οικονομική δραστηριότητα στην Ευρωζώνη υποχώρησε οριακά στο 2,6% από 2,8% το 2006, ενώ οι αναδυόμενες οικονομίες επιτάχυναν ακόμη περισσότερο στο 7,8% το 2007 από 7,7% το 2006⁹.

1.4.2 Η Ελληνική Οικονομία το 2007

Μέσα σε αυτό το μεταβαλλόμενο οικονομικό σκηνικό, η ελληνική οικονομία κατόρθωσε να διατηρήσει το δυναμισμό της, εμφανίζοντας ρυθμό πραγματικής ανάπτυξης σημαντικά υψηλότερο από το μέσο όρο της ευρωζώνης. Το 2007 το πραγματικό ΑΕΠ στην Ελλάδα αυξήθηκε κατά 4,0% έναντι 4,2% το 2006. Κινητήρια δύναμη της ελληνικής οικονομίας ήταν η ιδιωτική κατανάλωση, υποστηριζόμενη από την αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος, αλλά και της πιστωτικής επέκτασης των νοικοκυριών. Παρόλα αυτά, η ένταση των διεθνών πληθωριστικών πιέσεων επηρέασε και την ελληνική οικονομία, με συνέπεια ο μέσος πληθωρισμός κατά το 2007 να κυμανθεί στο 2,9% έναντι 3,2% το 2006. Στο δημοσιονομικό τομέα, το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθε στο 2,7% από 2,5% το 2006¹⁰.

1.4.3 Η Διεθνής Οικονομία το 2008

Το 2008 ο ρυθμός της παγκόσμιας ανάπτυξης υποχώρησε στο 3,2% ως αποτέλεσμα της πιστωτικής κρίσης που ξεκίνησε από την Αμερική και μετασχηματίστηκε σε γενικότερη οικονομική κρίση επηρεάζοντας την παγκόσμια οικονομία. Σε ένα περιβάλλον έντονης ανησυχίας, που κορυφώθηκε τους τελευταίους μήνες του έτους, ιδιαίτερη σημασία είχαν οι συντονισμένες προσπάθειες των Κεντρικών Τραπεζών και των κυβερνήσεων για την ενίσχυση της ρευστότητας και τη σταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η αμερικανική οικονομία το 2008 σημείωσε υποχώρηση του ρυθμού ανάπτυξης στο 1,1% από 2,0% το 2007. Προς την ίδια

⁹ Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Πειραιώς 2007

¹⁰ Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Πειραιώς 2007

κατεύθυνση κινήθηκε και η οικονομική δραστηριότητα στην Ευρωζώνη που υποχώρησε στο 0,7% από 2,6% το 2007, ενώ οι αναδυόμενες οικονομίες διατήρησαν τους υψηλούς ρυθμούς των τελευταίων ετών, παρουσιάζοντας όμως και αυτές υποχώρηση της ανάπτυξης στο 6,1% το 2008 από 8,3% το 2007¹¹.

1.4.4 Η Ελληνική Οικονομία το 2008

Παρά το έντονα αρνητικό διεθνές οικονομικό περιβάλλον, η ελληνική οικονομία το 2008 κατόρθωσε να περιορίσει τις επιπτώσεις από την κρίση και παρουσίασε ρυθμό ανάπτυξης 2,9%, ο οποίος ήταν σημαντικά υψηλότερος από το μέσο όρο της Ευρωζώνης (0,7%) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (0,9%). Στον τομέα του πληθωρισμού, οι πιέσεις από την άνοδο των διεθνών τιμών της ενέργειας είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση του μέσου δείκτη τιμών καταναλωτή κατά 4,2% παρά τη ραγδαία αποκλιμάκωση που καταγράφηκε στους τελευταίους μήνες. Λιγότερο ενθαρρυντικές ήταν οι εξελίξεις των δημοσιονομικών μεγεθών. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ διαμορφώθηκε το 2008 σε επίπεδο άνω του 4%¹².

1.4.5 Η Διεθνής Οικονομία το 2009

Το 2009 χαρακτηρίστηκε από τη μεγαλύτερη μεταπολεμικά ύφεση, καθώς ήταν η πρώτη χρονιά μετά τη μεγάλη χρηματοπιστωτική κρίση που ακολούθησε την κατάρρευση της Lehman Brothers το Σεπτέμβριο 2008. Η συντονισμένη προσπάθεια μέσω της μείωσης παρεμβατικών επιτοκίων και της παροχής ρευστότητας, αλλά και τα δημοσιονομικά μέτρα τόνωσης περιόρισαν τη συρρίκνωση της οικονομίας και παράλληλα έθεσαν τις βάσεις τόσο για την αποκατάσταση του χρηματοπιστωτικού συστήματος, όσο και για την ανάκαμψη της πραγματικής οικονομίας. Ωστόσο η διόγκωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και του χρέους των κρατών (εκτίμηση

¹¹ Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Πειραιώς 2007

¹² Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Πειραιώς 2008

για το 2010: ΗΠΑ 93%, Ευρωπαϊκή Ένωση 80%, Μεγάλη Βρετανία 80%), όπως και η μη έγκαιρη απορρόφηση της πλεονάζουσας ρευστότητας, εγκυμονούν κινδύνους για το μέλλον της παγκόσμιας οικονομίας. Η αμερικανική οικονομία συρρικνώθηκε κατά 2,4% το 2009, ενώ για το 2010 αναμένεται ανάπτυξη με ρυθμό υψηλότερο του 3%. Αντίστοιχα, η οικονομία της Ευρωζώνης συρρικνώθηκε το 2009 με ρυθμό 4%, ενώ το 2010 η ανάκαμψη θα είναι βραδύτερη αυτής των ΗΠΑ στο 1%. Οι αναδυόμενες οικονομίες αναμένεται να σημειώσουν επιτάχυνση του ρυθμού μεγέθυνσής τους λόγω της αυξημένης ζήτησης που απορρέει από την ανάκαμψη των ανεπτυγμένων οικονομιών. Ενδεικτικά, η κινεζική οικονομία αναμένεται να κινηθεί με ρυθμό ανάπτυξης 10% το 2010 έναντι 8,7% το 2009¹³.

Η οικονομική δραστηριότητα στις χώρες της Νοτιοανατολικής (NA) Ευρώπης υποχώρησε σημαντικά το 2009, καθώς η διεθνής οικονομία επιβραδύνθηκε και, ακολούθως, οι κεφαλαιακές εισροές από το εξωτερικό περιορίστηκαν. Σύμφωνα με όλες τις εκτιμήσεις, οι οικονομίες της NA Ευρώπης θα ανακάμψουν κατά το τρέχον έτος, ακολουθώντας την ΕΕ, με τις χώρες της οποίας διατηρούν σημαντικές εμπορικές σχέσεις.

1.4.6 Η Ελληνική Οικονομία το 2009

Η ελληνική οικονομία εισήλθε το 2009 στην περιδίνηση της διεθνούς οικονομικής κρίσης, που ήδη έπληττε την παγκόσμια οικονομία και που είχε ως αποτέλεσμα την ανάδειξη χρόνιων μακροοικονομικών ανισορροπιών και διαρθρωτικών προβλημάτων. Σε αυτό το πλαίσιο η συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας το 2009 διαμορφώθηκε στο 2%, ενώ στο επίπεδο των τιμών η υποχώρηση των τιμών ενέργειας οδήγησε στην αποκλιμάκωση του πληθωρισμού στο 1,2%. Βεβαίως η σημαντικότερη εξέλιξη του 2009 είναι η μεγάλη απόκλιση των δημοσιονομικών μεγεθών από τους στόχους που είχαν τεθεί και, ιδιαιτέρως, η εκτίναξη του ελλείμματος στο 13,6% του ΑΕΠ¹⁴.

¹³ Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Πειραιώς 2009

¹⁴ Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Πειραιώς 2009

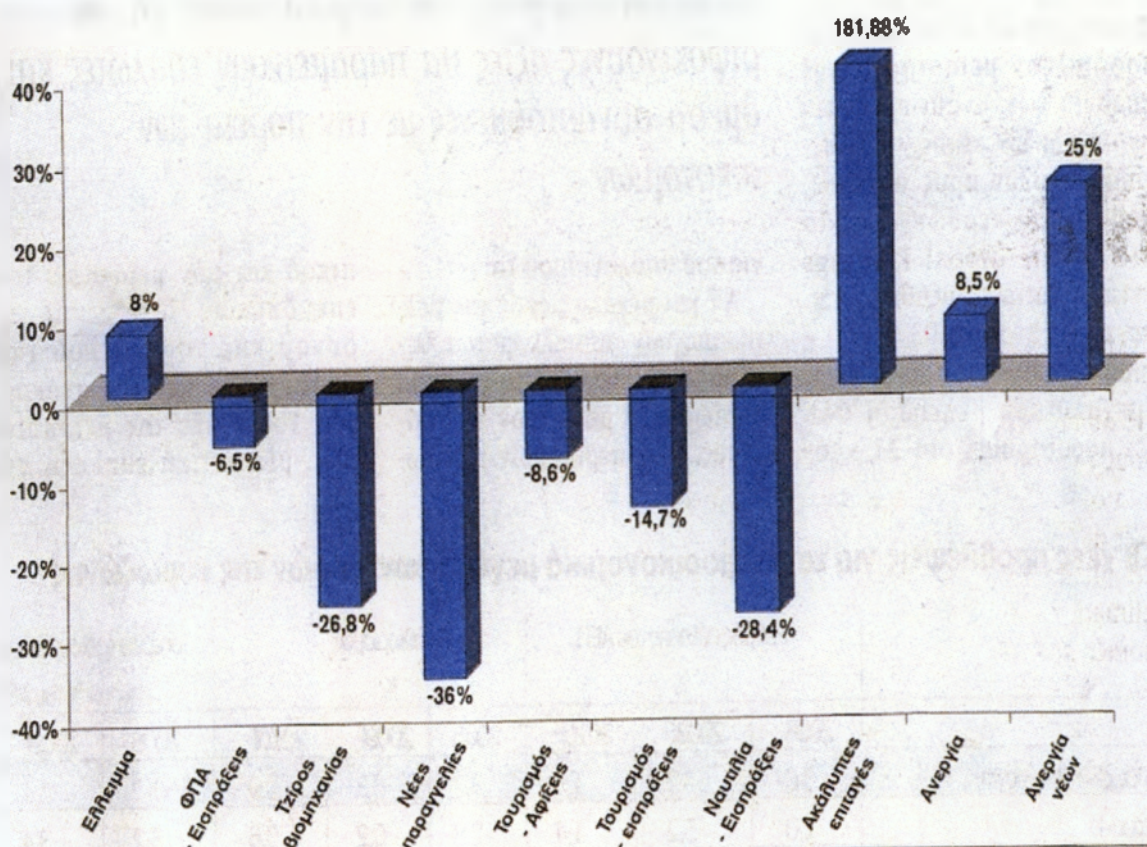
1.4.7 Η Ελληνική Οικονομία το 2010

Το 2010 ξεκίνησε με την ελληνική οικονομία στο επίκεντρο της παγκόσμιας συζήτησης, όχι βεβαίως λόγω του μεγέθους της χώρας, αλλά κυρίως εξαιτίας του γεγονότος ότι είναι χώρα-μέλος της Ευρωζώνης. Η κρισιμότητα της οικονομικής κατάστασης επέβαλε την αντίδραση της ελληνικής πλευράς και την εξαγγελία μέτρων που στοχεύουν σε μια μεγάλης έκτασης, αλλά απολύτως αναγκαία, προσαρμογή, η οποία δεν περιορίζεται στη δημοσιονομική εξυγίανση, αλλά επεκτείνεται και στη βελτίωση της εν γένει ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, η οποία και αποτελεί τη γενεσιουργό αιτία της κατάστασης¹⁵.

Στο πλαίσιο αυτό στις αρχές Μαΐου 2010 η Ελλάδα ήρθε σε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για χρηματοδότηση ύψους €110 δισ. (€80 δισ. από την ΕΕ και €30 δισ. από το ΔΝΤ), εξασφαλίζοντας το μεγαλύτερο μέρος των δανειακών κεφαλαίων που έχει ανάγκη για τα επόμενα τρία χρόνια. Η χρηματοδότηση είναι αναπόσπαστο τμήμα του προγράμματος οικονομικής πολιτικής, το οποίο θα παρακολουθείται σε τριμηνιαία βάση, ενώ η πρόοδος στην υλοποίηση των πολιτικών και στην επίτευξη των στόχων θα αποτελεί το κριτήριο για την ομαλή συνέχιση του προγράμματος χρηματοδότησης.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής και διαρθρωτικά μέτρα για το κράτος και την οικονομία. Στόχος της προσπάθειας αυτής είναι η μείωση του ελλείμματος κατά 5,5 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ το 2010 στο 8,1%, ενώ αναμένεται να βρεθεί κάτω του 3% το 2014. Η πορεία του ΑΕΠ θα εξακολουθήσει να είναι αρνητική το 2010 και το 2011, με κύριο παράγοντα αβεβαιότητας τις εξελίξεις στην ιδιωτική κατανάλωση και το δείκτη ανεργίας. Μετά από την περίοδο δημοσιονομικής προσαρμογής και δομικών αλλαγών που έχουν δρομολογηθεί η χώρα αναμένεται να επανέλθει σε θετικό ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης από το 2012.

¹⁵ Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Πειραιώς 2009

Πηγή: <http://www.newstime.gr>

Διάγραμμα 1.1: Η κατάσταση της Ελλάδας το 2010

Σύμφωνα και με ότι φαίνεται στο παραπάνω διάγραμμα, το έλλειμμα και το χρέος των ελληνικών δημοσιονομικών αυξάνεται και προβλέπεται να φτάσει σε ανησυχητικά επίπεδα. Το ΑΕΠ παρουσίασε μείωση κατά το πρώτο τρίμηνο της χρονιάς και αναμένεται να συνεχίσει αυτήν την πορεία, ενώ έντονο προβληματισμό προκαλούν τα άδεια ταμεία του κράτους. Μια από τις σημαντικότερες συνέπειες της κρίσης της οικονομίας είναι η αύξηση της ανεργίας, η οποία έχει φτάσει σε διψήφιο αριθμό ενώ ανάμεσα στους νέου το ποσοστό των ανέργων ανέρχεται στο 25%.

Στοιχεία των τελευταίων μηνών δείχνουν την ύπαρξη μιας διαρθρωτικής αδυναμίας της ελληνικής οικονομίας να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας εντείνοντας την ανησυχία για το φαινόμενο. Το μερίδιο της ευθύνης που φέρει για αυτήν την κατάσταση η παγκόσμια οικονομική κρίση και το αντίστοιχο της ελληνικής

δημοσιονομικής πολιτικής είναι δύσκολο να εξακριβωθεί, ωστόσο έντονος λόγος γίνεται για την πορεία που ακολούθησαν τα πακέτα στήριξης του κράτους προς τις τράπεζες, τα οποία θεωρήθηκαν περιορισμένα σε αριθμό και σε μέγεθος. Έχει αναφερθεί ότι οι κρατικοί λειτουργοί δε φρόντισαν ώστε αυτά να διοχετευτούν από τις τράπεζες στις επιχειρήσεις και από εκεί στην κοινωνία¹⁶.

¹⁶ Μελισσάρης, Σ., (2010)

Κεφάλαιο 2^ο

Η οικονομική κρίση στις Τράπεζες

2.1 Η σημερινή εικόνα των Τραπεζών

Όταν καταρρέουν αμερικάνικες και ευρωπαϊκές τράπεζες με μεγέθη πολλαπλάσια όχι μόνο των αντίστοιχων ελληνικών αλλά και του συνόλου της ελληνικής οικονομίας, είναι λογικό να μην πείθεται εύκολα κανείς ότι το εγχώριο τραπεζικό σύστημα θα παραμείνει στο απυρόβλητο από όλη αυτή την κατάσταση.

Το θετικό της όλη υπόθεσης βέβαια είναι το εγχώριο τραπεζικό σύστημα δεν έχει εμπλακεί σε επικίνδυνες χρηματοδοτήσεις προς επισφαλείς επενδύσεις, ούτε έχει «ανοιχθεί» σε περίεργες τοποθετήσεις, καθώς τα περισσότερα δάνεια προέρχονται από την τοπική αγορά και τα πιο πολλά χαρτοφυλάκια τους θεωρούνται ασφαλή ακόμη με σχετικά αυστηρά κριτήρια.

Όπως φαίνεται και από έρευνα που έχει πραγματοποιηθεί, μπορεί το ελληνικό Δημόσιο να αποδεικνύεται ότι είναι σε στην δύσκολη φάση όσον αφορά στα στοιχεία του ελλείμματος και του χρέους, όμως οι ελληνικές τράπεζες δείχνουν ότι αντέχουν στην πρωτοφανή αυτή συγκυρία¹⁷.

Το 2009 ήταν το δυσκολότερο έτος στην ιστορία τους, καθώς το κόστος χρήματος διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα, αφού τα επιτόκια καταθέσεων δεν είχαν ακόμη υποχωρήσει, ενώ και οι αγορές χρήματος παρέμεναν σε μεγάλο βαθμό παγωμένες.

Επιπλέον, η πλειοψηφία των εγχώριων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων αντλεί ρευστότητα από τις δικές της καταθέσεις και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και

¹⁷ Μπουσμπουρέλης, Π., (2009)

το αντίστοιχο ποσοστό δανείων από τη διατραπεζική αγορά είναι σχετικά περιορισμένο. Κάποιες μικρές τράπεζες βέβαια προσέφευγαν στη διατραπεζική αγορά για να αντλήσουν κεφάλαια όταν οι ίδιες οι καταθέσεις τους δεν επαρκούσαν.

Με όλα αυτά να σημαίνουν, κανείς δεν δικαιούται να εφησυχάζει αφού οι διεθνείς αγορές όντως εμφανίζουν εικόνα γενικής κατάρρευσης και η επιδημία έχει αρχίσει πλέον να εξαπλώνεται ταχύτατα στην πραγματική οικονομία. Σε μια αγορά που στηρίζεται στον υπέρτατο βαθμό στα δανεικά κεφάλαια, είναι ευνόητο ότι όταν κλείνουν οι στρόφιγγες της ρευστότητας θα υπάρξουν τεράστιες και χειροπιαστές επιπτώσεις.

Όλοι οι δανειολήπτες, από τον τελευταίο ιδιώτη μέχρι τη μεγαλύτερη επιχείρηση, έχουν νιώσει το πρόβλημα της ρευστότητας και οι περισσότεροι οικονομολόγοι επιβεβαιώνουν ότι βιώνουμε τη χειρότερη ύφεση των τελευταίων δεκαετιών.

Ο συνεπακόλουθος περιορισμός του δανεισμού και της κατανάλωσης έχει οδηγήσει σε περιορισμό των εταιρικών κερδών, απολύσεις, περαιτέρω συρρίκνωση του διαθέσιμου εισοδήματος κ.λ.π.

Παρόλα αυτά, οι ειδικοί του εγχώριου χρηματοπιστωτικού συστήματος επιβεβαιώνουν ότι οι αντοχές των ελληνικών τραπεζών είναι επαρκείς.

Πέρα από το ακραίο αλλά όχι αδύνατο ενδεχόμενο να καταρρεύσει το σύνολο του τραπεζικού συστήματος της χώρας, η αγορά προβληματίζεται έντονα και από τον κίνδυνο να καταρρεύσει κάποια μεμονωμένη τράπεζα, όπως έχει ήδη συμβεί πολλάκις σε Αμερική και Ευρώπη. Και εδώ όμως ειδικοί διαβεβαιώνουν ότι με βάση τα υφιστάμενα δεδομένα το ενδεχόμενο να καταρρεύσει τράπεζα στην Ελλάδα έχει σχεδόν μηδενικές πιθανότητες.

Και ότι η κεφαλαιακή επάρκεια των ελληνικών τραπεζών βρίσκεται σε σχετικά καλά επίπεδα, τηρούμενων των αναλογιών, αφού κατά μέσο όρο διαθέτουν συντελεστή ρευστότητας 20% και παρά την πρόσκαιρη πίεση καταφέρνουν να ξεπερνούν τα εμπόδια έως τώρα. Επαναλαμβάνουν ότι οι ελληνικές τράπεζες δεν είναι εκτεθειμένες σε προϊόντα υψηλού ρίσκου και επισημαίνουν ότι τα ομόλογα των τραπεζών έχουν

μεν κατακρημνιστεί, ωστόσο αποτελούν και επενδυτική ευκαιρία καθώς όποιος τα αγοράσει σε αυτές ή χαμηλότερες τιμές στη λήξη τους θα πάρει το κεφάλαιο του συν μια σημαντική απόδοση.

Εξηγούν ότι οι τράπεζες μετακυλύουν το κόστος στους καταναλωτές μέσω της αύξησης των επιτοκίων. Επιβάλλουν μεγάλες αυξήσεις επιτοκίων στα στεγαστικά, στα δάνεια προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις και στα καταναλωτικά δάνεια. Από την άλλη όμως η στάση τους αυτή μπορεί να επιφέρει επιβράδυνση στα δάνεια και άρα μείωση των τραπεζικών εργασιών.

Όπως τονίζουν όμως, ακόμη και αν βρεθεί ελληνική τράπεζα στα πρόθυρα χρεοκοπίας, το Δημόσιο και οι άλλες τράπεζες δεν θα την αφήσουν να χρεοκοπήσει καθώς σε τέτοια περίπτωση ο αρνητικός αντίκτυπος σε μια τόσο μικρή αγορά όπως η ελληνική θα είναι τεράστιος.

2.2 Μέτρα αντιμετώπισης της κρίσης από τις Τράπεζες

Λιγότερα δάνεια, περιορισμένα κέρδη και μικρότερα μεγέθη είναι η πρόγνωση που γίνεται από αναλυτές τραπεζίτες για το διεθνές τραπεζικό σύστημα, το οποίο προσπαθεί να ανακάμψει από τις επιπτώσεις μιας μεγάλης χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Στο πλαίσιο αυτό ακόμα και οι τράπεζες που έχουν πληγεί λιγότερο από την πρωτοφανή κρίση, όπως οι ελληνικές που δεν είχαν επενδύσει σε τοξικά προϊόντα, θα αντιμετωπίσουν προβλήματα προσαρμογής στο νέο περιβάλλον. Το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα λοιπόν, θα πρέπει να εντείνει την επικοινωνία του με το κοινό – στόχος επιλέγοντας και τα κατάλληλα στοιχεία προβολής προκειμένου να βγει αλώβητο από την κρίση¹⁸.

¹⁸ Αθανασιάδου, Γ., Γσουμέτης, Α., (2009)

2.2.1 Επικοινωνία

Η ανάπτυξη της επικοινωνίας των ανθρώπων αποτέλεσε βασικό όρο επιβίωσης του είδους με την αύξηση της αποτελεσματικότητας των ενεργειών τους μέσα από την συνεργασία τους και προϋπόθεση δημιουργίας του πολιτισμού τους με την μεταφορά συσσωρευμένων γνώσεων και εμπειριών κάθε γενιάς στην επόμενη.

Ένα χρηματοπιστωτικό προϊόν που έχει σχεδιαστεί άψογα για να καλύψει κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο συγκεκριμένες ανάγκες μιας ορισμένης κατηγορίας πελατών, μέσα από δίκτυα που ταιριάζουν στις προτιμήσεις τους (που έχουν διαμορφωθεί από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους και τον τρόπο ζωής τους) και σε τιμές πολύ πιο ελκυστικές από αυτές των ανταγωνιστών δεν σημαίνει ότι έχει εξασφαλίσει μεγάλες πιθανότητες επιτυχίας στην αγορά, εάν τα πλεονεκτήματα του δεν γνωστοποιούνται με αποτελεσματικό τρόπο στο κοινό για το οποίο δημιουργήθηκε.

Σκοπός των προσπαθειών επικοινωνίας των επιχειρήσεων είναι η βελτίωση της εικόνας τους μέσω της μετάδοσης μηνυμάτων για τις δραστηριότητες τους που αφορούν το ευρύτερο κοινό και η πληροφόρηση κάθε τμήματος της αγοράς για τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των προϊόντων που έχουν διαμορφωθεί για την κάλυψη των αναγκών καθενός από αυτά.

Το μίγμα προβολής και επικοινωνίας οποιασδήποτε επιχείρησης περιλαμβάνει, όπως είναι γνωστό, τη διαφήμιση, την προώθηση των πωλήσεων, τις δημόσιες σχέσεις και τη δημοσιότητα, την προσωπική πώληση και το άμεσο μάρκετινγκ.

Η έκταση χρησιμοποίησης καθεμιάς από της παραπάνω μεθόδους προβολής και επικοινωνίας εξαρτάται από τους στόχους της επικοινωνίας, τη φύση των προϊόντων και το τμήμα της αγοράς που αποτελεί στόχο. Με την επικοινωνιακή πολιτική επιδιώκεται γενικά η μετατόπιση προς τα δεξιά της καμπύλης της ζήτησης, η αύξηση της ανελαστικότητας της ή ένας συνδυασμός τους.

Στόχος της επικοινωνιακής δραστηριότητας ενός χρηματοπιστωτικού οργανισμού δεν είναι μόνο οι πελάτες του, αλλά και οι εργαζόμενοι, οι μέτοχοι και το ευρύτερο κοινό. Ο ρόλος της επικοινωνίας είναι σημαντικός για:

- **Την προσέλκυση νέων πελατών**

Οι νέοι πελάτες μπορεί να είναι νέοι για το προϊόν (ανάλογα με το στάδιο του κύκλου ζωής του και τα ιδιαίτερα δημογραφικά χαρακτηριστικά) ή νέοι για την εταιρία, που σημαίνει ότι χρησιμοποιούν το προϊόν, αλλά μετακινούνται από άλλη εταιρία, έχοντας πεισθεί να δοκιμάσουν έναν άλλο συνδυασμό ποιοτικών χαρακτηριστικών και τιμής. Στην πρώτη περίπτωση πρέπει να αποσκοπείτε η δημιουργία επίγνωσης, ενώ στη δεύτερη δημιουργία προτίμησης λόγω της ύπαρξης συγκεκριμένων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων.

- **Την διατήρηση των υπαρχόντων πελατών**

Όπως είναι γνωστό το κόστος διατήρησης των υπαρχόντων πελατών είναι πολύ μικρότερο από το κόστος προσέλκυσης νέων. Είναι λοιπόν πολύ σημαντικό οι πελάτες που μένουν ικανοποιημένοι από το επίπεδο της προσφερόμενης εξυπηρέτησης σ ένα προϊόν όχι μόνο να συγκεντρώνουν όλους τους λογαριασμούς που διατηρούν σε ανταγωνιστές, αλλά καθώς εισέρχονται σε νέο στάδιο κύκλου ζωής της οικογένειας, να καλύπτουν τις νέες ανάγκες τους από άλλα προϊόντα του χρηματοπιστωτικού οργανισμού.

- **Την ανύψωση του ηθικού των εργαζομένων**

Το εσωτερικό μάρκετινγκ και η επικοινωνία με τους εργαζομένους έχουν την ίδια σημαντικότητα με το εξωτερικό μάρκετινγκ. Δεδομένου ότι το προσωπικό εξυπηρέτησης αντιμετωπίζεται σε πολλές περιπτώσεις ως ένα μέρος της προσφερόμενης υπηρεσίας, είναι αυτονόητο ότι η ικανοποίηση του επιδρά άμεσα στην ποιότητα της. Στην ικανοποίηση του συμβάλει μεταξύ άλλων και η αποτελεσματικότητα της επικοινωνίας της οποίας είναι αποδέκτης.

- Την εδραίωση της εμπιστοσύνης στη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού οργανισμού.

Τα μηνύματα για τη σταθερότητα ενός χρηματοπιστωτικού οργανισμού ενισχύουν τα αισθήματα ασφάλειας των μετόχων, των εργαζομένων και των πελατών του με τελικό αποτέλεσμα την εδραίωση της αξιοπιστίας τους.

- Τη βελτίωση της δημόσιας εικόνας

Η επικοινωνία ενός χρηματοπιστωτικού οργανισμού στοχεύει και στην ενίσχυση της επίγνωσης ή και της γνώσης του ευρύτερου κοινού για τις κοινωνικά υπεύθυνες δραστηριότητές του.

2.2.2 Διαφήμιση

Διαφήμιση είναι η πληρωμένη μαζική επικοινωνία για τη δημόσια παρουσίαση προϊόντων κα υπηρεσιών, που αποσκοπεί στον επηρεασμό της αγοραστικής συμπεριφοράς των ατόμων που ανήκουν σε προκαθορισμένες αγορές – στόχους¹⁹. Ως δίαυλοι διαφημιστικής επικοινωνίας χρησιμοποιούνται:

- **Διαφήμιση από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας**, δηλαδή ραδιόφωνο, τηλεόραση, εφημερίδες, περιοδικά, υπαίθρια διαφήμιση με αφίσες, διαφήμιση στα μέσα μαζικής μεταφοράς και κινηματογράφος. Κάποια από τα άμεσα διαφημιστικά μέσα θεωρούνται, κατά περίπτωση πρωτεύοντα, γιατί αποτελούν αιχμή του δόρατος μιας διαφημιστικής εκστρατείας.
- **Η άμεση διαφήμιση**, που περιλαμβάνει τη διαφήμιση μέσω ταχυδρομείου, τη διαφήμιση μέσω διαδικτύου και τη διαφήμιση άμεσης ανταπόκρισης.

¹⁹ Αθανασιάδου, Γ., Τσουμέτης, Α., (2009)

- **Η διαφήμιση στα σημεία πωλήσεων.** Διαφημιστικά έντυπα και φυλλάδια, υλικό προβολής στα σημεία πωλήσεων (αφίσες, αυτοκόλλητα, μαγνητοσκοπημένα μηνύματα που προβάλλονται σε ειδικές οθόνες). Διαφημιστικά δώρα (στυλό, ημερολόγια, μπρελόκ, χαρτοκόπτες κ.τ.λ.). Αυτά χρησιμοποιούνται ως δευτερεύοντα διαφημιστικά μέσα που παρέχουν υποστήριξη στα πρωτεύοντα, τα οποία φέρουν το κύριο βάρος της διαφημιστικής καμπάνιας. Η διαφήμιση αυτή δεν προσφέρει φυσικά νέους πελάτες, αλλά προσφέρει πληροφορίες στους υπάρχοντες πελάτες για παλαιά και νέα προϊόντα ή ενδυναμώνει τη σχέση των παλαιών πελατών με τον χρηματοπιστωτικό οργανισμό.

2.2.3 Άμεσο Μάρκετινγκ

Το Άμεσο Μάρκετινγκ (Direct Marketing) αποτελεί μια ιδιαίτερη, ξεχωριστή προσέγγιση μάρκετινγκ, η οποία εστιάζει το ενδιαφέρον της σε άτομα, τα οποία είναι μέλη ενός αναλυτικά προσδιορισμένου κοινού-στόχου. Περιλαμβάνει κάθε ενέργεια που δημιουργεί και «εκμεταλλεύεται» τη διαπροσωπική σχέση μεταξύ επιχείρησης και πελάτη. Βασικά χαρακτηριστικά της αμφίδρομης επικοινωνίας στο Άμεσο Μάρκετινγκ είναι η ύπαρξη μηχανισμού απόκρισης, η καταγραφή και η μέτρηση της απόκρισης²⁰.

Τα τελευταία χρόνια άρχισε να κερδίζει όλο και περισσότερο έδαφος στην επικοινωνία με τον πελάτη η άμεση επικοινωνία μαζί του και όχι μέσω των μέσων μαζικής επικοινωνίας. Κατά αυτόν τον τρόπο η επικοινωνία από μονόλογος γίνεται διάλογος ένας προς ένα. Έτσι η επικοινωνία με τον πελάτη:

- Γίνεται προσωπική
- Περιορίζεται περισσότερο στο κοινό – στόχο

²⁰ Αριστέιδης Δημήτρης, (2008)

- Δίνεται η δυνατότητα επέκτασης της επιχειρηματολογίας σε περισσότερες λεπτομέρειες σε σχέση με τις διαφημίσεις
- Μπορεί να αξιολογηθεί άμεσα η αποτελεσματικότητα της.

Το άμεσο μάρκετινγκ έκανε εφικτή τη μερική απομαζικοποίηση της αγοράς, ικανοποιώντας ανάγκες και προτιμήσεις φωλεών αγοράς. Παράλληλα, όλο και περισσότεροι καταναλωτές επιθυμούν να επωφεληθούν από τη δυνατότητα αποφυγής των όλο και αυξανόμενων απωλειών χρόνου για τη μετάβαση, αναζήτηση στάθμευσης, αναμονή σε ουρές και επιστροφή μέσα στις δύσκολες κυκλοφοριακές συνθήκες των σύγχρονων μεγαλουπόλεων.

2.2.4 Προώθηση των πωλήσεων

Γενικά, η προώθηση των πωλήσεων περιλαμβάνει τις βραχυχρόνιες ενέργειες του Μάρκετινγκ που αποσκοπούν να παρακινήσουν τους πωλητές (τρόπος αμοιβής, διαγωνισμοί, βραβεία κ.α.), τους μεταπωλητές (δωρεάν προϊόντα για προβολή στα καταστήματα τους, ειδικές εκπτώσεις ή πιστωτικές διευκολύνσεις, στοχοποιήσεις, δώρα κ.α.) ή τους καταναλωτές (δείγματα δωρεάν, εκπτωτικά κουπόνια, δώρα, άλλα προϊόντα, εγγυήσεις κ.α.) με την προσφορά οικονομικών κινήτρων ή την προσθήκη επιπλέον αξίας στο προϊόν²¹.

Οι ενέργειες προώθησης των πωλήσεων έχουν αυξηθεί πολύ τα τελευταία χρόνια, λόγω της αμεσότητας των αποτελεσμάτων τους, του υψηλού κόστους και παράλληλα της συνεχώς μειούμενης αποτελεσματικότητας των διαφημίσεων.

Στο χρηματοπιστωτικό τομέα με την ένταση του ανταγωνισμού στις τιμές η σημασία της προώθησης των πωλήσεων άρχισε να αυξάνεται. Οι σχετικές ενέργειες αποσκοπούν βραχυχρόνια στην ενθάρρυνση της δοκιμής, με απώτερο όμως σκοπό τη μετακίνηση μέρους της πελατείας από άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.

²¹ Αθανασιάδου, Γ., Τσουμέτης, Α., (2009)

Φυσικά, χωρίς την υποστήριξη άλλων επικοινωνιακών μέσων είναι απίθανο να δημιουργηθεί με αυτές τις ενέργειες αγοραστική προσήλωση. Η διαφήμιση και η προσωπική πώληση έχουν τόσο βραχυχρόνιες όσο και μακροχρόνιες επιπτώσεις συμβάλλοντας ταυτόχρονα στο κτίσιμο της αγοραστικής προσήλωσης, ενώ οι ενέργειες προώθησης των πωλήσεων αποσκοπούν να την αποδομήσουν στους ανταγωνιστές.

Οι ενέργειες προώθησης των πωλήσεων που σχετίζονται με την προσφορά οικονομικών κινήτρων δεν προκαλούν τον ανταγωνισμό σε πόλεμο τιμών, ενώ με τις ενέργειες προσθήκης μεγαλύτερης αξίας δεν υπάρχει ανάγκη διαφοροποίησης του πυρήνα του προϊόντος, η οποία στα χρηματοπιστωτικά προϊόντα είναι βέβαια πολύ δύσκολη και όταν συμβαίνει βραχυχρόνια μόνο μπορεί να προσδώσει κάποιο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, μια και μπορεί να αντιγραφεί πολύ γρήγορα και σχετικά εύκολα.

Μια κατηγορία ενεργειών προώθησης πωλήσεων είναι αυτή της προσφοράς οικονομικών κινήτρων και η άλλη είναι αυτή της προσθήκης μεγαλύτερης αξίας. Σε κάθε περίπτωση μπορούμε να πούμε ότι στα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, τα οποία μπορούν να αντιγραφούν πολύ γρήγορα και εύκολα, είναι πολύ δύσκολο να υπάρξει διαφοροποίηση στα τεχνικά χαρακτηριστικά. Οι ενέργειες προώθησης των πωλήσεων είναι σε θέση να δημιουργήσουν κάποια διαφοροποίηση. Οι αντιγραφείς αυτών των ενεργειών διακινδυνεύουν να αποτύχουν εάν ο ανταγωνιστής τους που πρώτος καθιέρωσε κάποια ενέργεια έχει ήδη πάρει το μεγαλύτερο μερίδιο των δυνάμει μετακινούμενων.

Οι ενέργειες αυτές αυξάνουν σημαντικά την αποτελεσματικότητα τους συνδεόμενες με τη διαφημιστική εκστρατεία και τις προσωπικές πωλήσεις. Ορισμένες από αυτές τις ενέργειες προώθησης των πωλήσεων προσθέτουν αξία στο προϊόν χωρίς να υπάρχει ο κίνδυνος πολέμου τιμών ή η ανάγκη διαφοροποίησης του πυρήνα του προϊόντος.

2.2.5 Προσωπική πώληση

Ως προσωπική πώληση στις εταιρίες χρηματοπιστωτικών οργανισμών εννοούμε τη διαδικασία της αμφίδρομης διαπροσωπικής επικοινωνία που αποσκοπεί να πεισθούν οι πελάτες για το όφελος που θα αποκομίσουν από τη συνεργασία μαζί τους²².

Περιλαμβάνει την έρευνα των αναγκών του πελάτη, την αντίστοιχη προσαρμογή των προσφερόμενων υπηρεσιών, την προφορική παρουσίαση σε αυτόν των πλεονεκτημάτων τους και τη στενή παρακολούθηση της πορείας της συνεργασίας μαζί του. Η προσωπική πώληση είναι η σημαντικότερη και ακριβότερη δραστηριότητα από το μίγμα προβολής και επικοινωνίας και περιλαμβάνει:

- Την προσωπική επικοινωνία μεταξύ δυνητικών νέων και παλαιών πελατών και πωλητή. Κατά την διάρκεια αυτής της αμφίδρομης επικοινωνίας δίνεται στον πωλητή η ευκαιρία να μεταφέρει πληροφορίες για την χρηματοπιστωτική εταιρία και τα προϊόντα της, να διαπιστώσει τις επιθυμίες και τις δυνατότητες του υποψήφιου πελάτη, να προσαρμόσει τη προσφορά του στις ανάγκες του, να εμπνεύσει εμπιστοσύνη και να επιδείξει υπευθυνότητα και ετοιμότητα εξυπηρέτησης με φιλική και ευγενική συμπεριφορά.
- Τη δημιουργία διαπροσωπικών σχέσεων. Με αυτή δίνεται η ευκαιρία στον πωλητή να κερδίσει τον πελάτη.
- Τη δέσμευση της προσοχής του πελάτη να ακούσει όλη την επιχειρηματολογία του υπαλλήλου και κατά αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται αύξηση της πιθανότητας συνεργασίας.
- Τη δημιουργία αναγνωρισιμότητας για κάθε προσφερόμενη υπηρεσία.
- Τη δημιουργία προτιμήσεων για τις προσφερόμενες υπηρεσίες.

²² Αθανασιάδου, Γ., Τσουμέτης, Α., (2009)

- Τη διαπραγμάτευση των οικονομικών όρων της συνεργασίας.
- Το κλείσιμο της πώλησης με τη συμφωνία συνεργασίας.
- Την παρακολούθηση της πορείας των εργασιών και την παροχή εξυπηρέτησης σε κάθε πελάτη, ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για επαναλαμβανόμενες πωλήσεις.
- Την αντιμετώπιση των αντιρρήσεων και το χειρισμό των παραπόνων του πελάτη.

Εκτός όμως από την επίτευξη των παραπάνω περιγραφόμενων επιμέρους στόχων που υπάγονται στο γενικότερο στόχο αύξησης των πωλήσεων, οι πωλητές χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών έχουν καθήκον:

- Να προσφέρουν στη Διοίκηση πληροφορίες που θα χρησιμεύσουν για τις προβλέψεις πωλήσεων, μια και είναι οι αρμοδιότεροι να εκφράσουν το σφυγμό της αγοράς, λόγω της καθημερινής επαφής τους με τους πελάτες.
- Να παρακολουθούν τις ενέργειες του ανταγωνισμού και να εκτιμούν τις δυνάμεις και τις αδυναμίες του.
- Να αξιολογούν τις πιθανότητες επιτυχίας των νέων προϊόντων ή την αναγκαιότητα προσθήκης ή τροποποίησης ορισμένων χαρακτηριστικών των υπαρχόντων προϊόντων.

Κεφάλαιο 3^ο

Ανάλυση και αξιολόγηση της Τράπεζας Πειραιώς

3.1 Η Τράπεζα

Η Τράπεζα Πειραιώς ιδρύθηκε το 1916. Για πολλές δεκαετίες λειτούργησε ως ιδιωτική Τράπεζα και το 1975 πέρασε υπό κρατικό έλεγχο, όπου και παρέμεινε μέχρι το 1991. Από το Δεκέμβριο του 1991 που ιδιωτικοποιήθηκε παρουσιάζει συνεχή και ταχεία ανάπτυξη εργασιών, μεγεθών και δραστηριοτήτων²³.

Παράλληλα με την οργανική της ανάπτυξη, η Τράπεζα Πειραιώς υλοποίησε μία σειρά στρατηγικών κινήσεων, με σκοπό την εδραίωσή της στην εγχώρια αγορά. Έτσι, το 1998 προχώρησε στην απορρόφηση των εργασιών της Chase Manhattan στην Ελλάδα, στην εξαγορά της Τράπεζας Μακεδονίας-Θράκης και της μικρής εξειδικευμένης Τράπεζας Credit Lyonnais Hellas, ενώ στις αρχές του 1999 στην απόκτηση του ελέγχου της Τράπεζας Χίου και στην απορρόφηση των εργασιών της National Westminster Bank PLC στην Ελλάδα. Τον Ιούνιο του 2000 πραγματοποίησε την ενοποίηση των τραπεζικών δραστηριοτήτων της στην Ελλάδα, μέσω της απορρόφησης των εμπορικών Τραπεζών Μακεδονίας-Θράκης και Χίου, δημιουργώντας μία από τις τρεις μεγαλύτερες ιδιωτικές Τράπεζες στην Ελλάδα.

Στις αρχές του 2002, η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε τον έλεγχο της ETBAbank ενώ η απορρόφησή της από την Τράπεζα Πειραιώς ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο 2003. Επίσης, στις αρχές του 2002 υπογράφηκε συμφωνία Στρατηγικής Συνεργασίας του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς με το διεθνή τραπεζοασφαλιστικό Όμιλο ING για την

²³ Ανάκτηση από: <http://www.piraeusbank.gr>

ελληνική αγορά, με έμφαση στο χώρο των τραπεζοασφαλειών, η οποία ανανεώθηκε τον Οκτώβριο 2007 για 10 έτη. Στις αρχές Ιουλίου 2009 η Τράπεζα Πειραιώς και η BNP Wealth Management προχώρησαν στη σύναψη στρατηγικής συνεργασίας στο Wealth Management. Τέλος, στις αρχές Οκτωβρίου 2009 η Τράπεζα Πειραιώς και η Victoria A.E.E.Z., θυγατρική της Ergo International στην Ελλάδα και μέλος του γερμανικού ασφαλιστικού Ομίλου Munich Re, συμφώνησαν σε 10ετή αποκλειστική συνεργασία στον κλάδο των γενικών ασφαλειών.

Στις αρχές του 2005, ο Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς υλοποιώντας τη στρατηγική επέκτασής του στις αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και Ανατολικής Μεσογείου, προχώρησε στην εξαγορά της βουλγαρικής Τράπεζας Eurobank (μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Bulgaria), ενισχύοντας την εκεί παρουσία του Ομίλου, ενώ το Μάρτιο 2006 ολοκληρώθηκε η συγχώνευση των καταστημάτων της Τράπεζας Πειραιώς στη Βουλγαρία με την Eurobank. Επίσης, το 2005, πραγματοποίησε είσοδο στη σερβική αγορά με την εξαγορά της Atlas Bank (μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Beograd), αλλά και στην αιγυπτιακή αγορά με την εξαγορά της Egyptian Commercial Bank (μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Egypt). Τέλος, εντός του 2007, ο Όμιλος Πειραιώς διεύρυνε τη διεθνή παρουσία του στην Ουκρανία με την εξαγορά της International Commerce Bank (μετονομάστηκε σε Piraeus Bank ICB), και στην Κύπρο με την έγκριση λειτουργίας τραπεζικού ιδρύματος (Τράπεζα Πειραιώς Κύπρου) και τη συμφωνία εξαγοράς του δικτύου της Arab Bank Κύπρου.

Σήμερα η Τράπεζα Πειραιώς ηγείται ενός Ομίλου επιχειρήσεων που καλύπτουν το σύνολο των εργασιών και δραστηριοτήτων του χρηματοοικονομικού τομέα στην Ελλάδα (universal bank). Η Τράπεζα Πειραιώς διαθέτει ιδιαίτερη τεχνογνωσία στην καταναλωτική-στεγαστική πίστη και στα άλλα προϊόντα τραπεζικής ιδιωτών, στο χώρο των μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων, στην παροχή υπηρεσιών κεφαλαιαγοράς και επενδυτικής τραπεζικής, καθώς και στην αναπτυσσόμενη αγορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Το σύνολο αυτών των υπηρεσιών προσφέρονται τόσο μέσα από το πολύ καλά οργανωμένο δίκτυο καταστημάτων της, όσο και από το ηλεκτρονικό δίκτυο τραπεζικής της winbank. Η τελευταία δημιουργήθηκε στις αρχές του 2000 ως η

πρώτη ολοκληρωμένη υπηρεσία ηλεκτρονικής τραπεζικής στην Ελλάδα, παρέχοντας ένα πλήρες και ολοκληρωμένο σύνολο υπηρεσιών ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης.

Η παρουσία του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς στο εξωτερικό εστιάζεται στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και Ανατολική Μεσόγειο, παράλληλα με παρουσία στα μεγάλα χρηματοοικονομικά κέντρα του Λονδίνου και της Νέας Υόρκης. Συγκεκριμένα, ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς δραστηριοποιείται στις Η.Π.Α. με τη Marathon Bank στη Νέα Υόρκη με δίκτυο 13 καταστημάτων, στο Ηνωμένο Βασίλειο με ένα κατάστημα της Τράπεζας Πειραιώς στο Λονδίνο, στην Αλβανία με την Tirana Bank με 56 καταστήματα, στη Ρουμανία με την Piraeus Bank Romania με 187 καταστήματα, στη Βουλγαρία με 101 καταστήματα της Piraeus Bank Bulgaria, στη Σερβία με 47 καταστήματα της Piraeus Bank Beograd, στην Ουκρανία με 54 καταστήματα της Piraeus Bank ICB, στην Κύπρο με 15 καταστήματα της Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου και, τέλος στην Αίγυπτο με την Piraeus Bank Egypt με 48 καταστήματα.

3.2 Εξέλιξη μεγεθών το 2007

Στο τέλος Δεκεμβρίου 2007 το ενεργητικό του Ομίλου διαμορφώθηκε στα €46.427 εκατ. έναντι €30.931 εκατ. στο τέλος του 2006, αυξήθηκε δηλαδή κατά 50%. Οι χορηγήσεις σημείωσαν σημαντική περαιτέρω επιτάχυνση (+48% σε ετήσια βάση), με το υπόλοιπό τους να ανέρχεται στο τέλος Δεκεμβρίου 2007 σε €30.705 εκατ. Σημειώνεται ότι οι χορηγήσεις του Ομίλου στην Ελλάδα ενισχύθηκαν κατά 37% σε ετήσια βάση έναντι 20% ρυθμού αύξησης της αγοράς²⁴.

Ο ρυθμός αύξησης των στεγαστικών δανείων διαμορφώθηκε σε 29% σε ετήσια βάση, με το υπόλοιπο να ανέρχεται σε €5.743 εκατ. το Δεκέμβριο 2007 έναντι €4.442 εκατ. πριν από ένα έτος. Τα καταναλωτικά δάνεια σημείωσαν αύξηση 49% σε ετήσια βάση

²⁴ Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Πειραιώς 2007

και ανήλθαν στο τέλος του 2007 σε €4.336 εκατ. έναντι €2.904 εκατ. το Δεκέμβριο 2006.

Ανά πελατειακή κατηγορία, στο τέλος του 2007:

- Η συμμετοχή των δανείων προς ιδιώτες στο σύνολο των χορηγήσεων διαμορφώθηκε σε 33% στο τέλος Δεκεμβρίου 2007.
- Τα δάνεια δικτύου προς μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό, για τις οποίες ο Όμιλος έχει διαφοροποιημένη προσέγγιση εξυπηρέτησης, ισχυρή θέση στην αγορά και τεχνογνωσία, αυξήθηκαν εντυπωσιακά κατά 55% και διαμορφώθηκαν σε €13.665 εκατ. στο τέλος Δεκεμβρίου 2007 έναντι €8.803 εκατ. το 2006. Η συγκεκριμένη κατηγορία δανείων αποτελεί την κύρια κατηγορία χορηγήσεων, αντιπροσωπεύοντας το 45% του δανειακού χαρτοφυλακίου του Ομίλου.
- Τα δάνεια προς μεγάλες επιχειρήσεις και ναυπλία αντιπροσωπεύουν το 23% του συνόλου των χορηγήσεων και διαμορφώθηκαν σε €6.961 εκατ. στο τέλος του 2007 έναντι €4.655 εκατ. πριν ένα χρόνο, σημειώνοντας αύξηση κατά 50%, ενισχύοντας τη θέση του Ομίλου και στο τμήμα αυτό της αγοράς.

Οι καταθέσεις πελατών, συμπεριλαμβανομένων και των πιστωτικών τίτλων που διατίθενται λιανικώς στην πελατεία, διαμορφώθηκαν σε €23.914 εκατ. , σημειώνοντας αύξηση 33% σε ετήσια βάση. Σημειώνεται ότι οι καταθέσεις του Ομίλου στην Ελλάδα ενισχύθηκαν κατά 31% σε ετήσια βάση έναντι 14% ρυθμού αύξησης της αγοράς. Οι καταθέσεις ταμειυτηρίου και όψεως σημείωσαν ετήσιο ρυθμό αύξησης 12% και οι καταθέσεις προθεσμίας και τα repos μαζί με τους πιστωτικούς τίτλους λιανικής 49%. Η έμφαση που έδωσε ο Όμιλος Πειραιώς στις καταθέσεις πελατείας το 4ο τρίμηνο του έτους, μέσω της δημιουργίας νέων προϊόντων και της αύξησης των ενεργειών marketing, είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική επιτάχυνση του ετήσιου ρυθμού μεταβολής τους από 27% το Σεπτέμβριο '07 σε 33% το Δεκέμβριο '07. Σε τριμηνιαία βάση η καθαρή μεταβολή των καταθέσεων κατά το 4ο 3μηνο 2007 σημείωσε αύξηση 130% έναντι του 4ου 3μηνου

2006. Η προσπάθεια αυτή συνεχίστηκε και το 2008, με την προώθηση νέων προϊόντων, τη στοχευμένη διεύρυνση του δικτύου καταστημάτων, αλλά και με τη δραστηριοποίηση του Ομίλου στην Κύπρο, η οποία μόλις πρόσφατα ξεκίνησε.

Οι πιστωτικοί τίτλοι της Τράπεζας (ECP, EMTN, τιτλοποίηση απαιτήσεων στεγαστικών δανείων και υβριδικά κεφάλαια) σε θεσμικούς επενδυτές ανήλθαν στο τέλος Δεκεμβρίου 2007 σε €6.931 εκατ. έναντι €5.037 εκατ. το 2006, αυξήθηκαν δηλαδή κατά 38%. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά το τελευταίο τρίμηνο, το υπόλοιπο του ECP αυξήθηκε σε €2,9 δισ. από €2,1 δισ. στο τέλος Σεπτεμβρίου, αποτυπώνοντας την απρόσκοπτη πρόσβαση της Τράπεζας στην συγκεκριμένη αγορά, παρά την αναταραχή των αγορών διεθνώς.

Ο δείκτης χορηγήσεις προς καταθέσεις από πελάτες στο τέλος του 2007 βελτιώθηκε κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες και διαμορφώθηκε στο 127% από 130% το Σεπτέμβριο 2007 λόγω της σημαντικής αύξησης των καταθέσεων κατά το 4ο τρίμηνο του 2007. Εξαιρουμένων των τιτλοποιημένων δανείων, τα οποία χρηματοδοτούνται από αντίστοιχες ομολογιακές εκδόσεις, ο δείκτης διαμορφώνεται στο 121%.

Το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων του Ομίλου στο τέλος Δεκεμβρίου 2007 ανερχόταν σε €3.310 εκατ. , από τα οποία τα ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους μετόχους της Τράπεζας Πειραιώς διαμορφώθηκαν σε €3.082εκατ. , αυξημένα κατά 91% έναντι του 2006. Τα ίδια κεφάλαια του Δεκεμβρίου 2007 έχουν μειωθεί κατά το ποσό του προμερίσματος χρήσης 2007 ύψους €118 εκ που καταβλήθηκε το Δεκέμβριο του 2007. Τα συνολικά εποπτικά κεφάλαια του Ομίλου στις 31.12.2007 ανήλθαν σε €3.789 εκατ. και ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας στο 12,3%, με το Core Tier I στο 9,8%.

3.2.1 Χρηματιστηριακές Εξελίξεις 2007

Η θετική πορεία των διεθνών χρηματιστηρίων κατά το 2007 διακόπηκε στο 2ο εξάμηνο του έτους, λόγω της κρίσης που ξεκίνησε από τα προβλήματα των

ενυπόθηκων δανείων μειωμένης εξασφάλισης στις Η.Π.Α. Στην Ελλάδα, ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου Αθηνών (Χ.Α.) κινήθηκε ανοδικά για 5η συνεχόμενη χρονιά το 2007, εμφανίζοντας άνοδο 18%. Επιπλέον, ιδιαίτερα σημαντική ήταν η αύξηση του όγκου συναλλαγών και της εμπορευσιμότητας των μετοχών: ο όγκος συναλλαγών αυξήθηκε κατά 42%, φθάνοντας τα €121.280 εκατ. από €85.340 εκατ. το 2006, ενώ η εμπορευσιμότητα της αγοράς διαμορφώθηκε στο 52%²⁵.

Η άνοδος των τιμών των μετοχών του Χ.Α. το 2007 οδήγησε τη συνολική κεφαλαιοποίηση της αγοράς στα €195.502 εκατ. έναντι €157.929 εκατ. το 2006, με αποτέλεσμα ο δείκτης της κεφαλαιοποίησης ως προς το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν να αυξηθεί στο 85% από 74% το 2006.

Η τιμή της μετοχής της Τράπεζας Πειραιώς το 2007 συνέχισε την καλή πορεία της, παρουσιάζοντας αύξηση 16%, σε ευθυγράμμιση σχεδόν με τη θετική πορεία του ελληνικού χρηματιστηρίου και σημαντικά υψηλότερα έναντι των μετοχών του τραπεζικού κλάδου στην ευρωζώνη (DJ Euro Stoxx Bank Index -9% και FTSE Eurofirst 300 Banks -17%).

3.3 Εξέλιξη μεγεθών το 2008

Οι καταθέσεις μαζί με τα ομόλογα λιανικής στο τέλος Δεκεμβρίου 2008 διαμορφώθηκαν σε €31,3 δισ. , αυξήθηκαν δηλαδή κατά 31% σε ετήσια βάση, βελτιώνοντας το δείκτη δανείων προς καταθέσεις, λαμβανομένων υπόψη των τιτλοποιήσεων, στο 112% από 121% ένα χρόνο πριν. Στην Ελλάδα οι καταθέσεις ανήλθαν σε €26,7 δισ. ενισχυμένες κατά 30% σε ετήσια βάση (+ €6,1 δισ.), ρυθμός διπλάσιος του αντίστοιχου της ελληνικής αγοράς (+15%), ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης της πανελλαδικής παρουσίας της Τράπεζας με νέες μονάδες δικτύου (+38 καταστήματα σε ένα έτος). Υπογραμμίζεται ότι ο ρυθμός ανόδου των καταθέσεων στην Ελλάδα διαμορφώνεται στο επίπεδο του 30% για 3ο συνεχόμενο έτος. Στο

²⁵ Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Πειραιώς 2007

εξωτερικό οι καταθέσεις σημείωσαν ετήσια αύξηση 38% ανερχόμενες σε €4,6 δισ. (+ €1,3 δισ.)²⁶.

Ο ετήσιος ρυθμός ανόδου των χορηγήσεων διαμορφώθηκε στο 27%, με το υπόλοιπό τους να ανέρχεται σε €39,0 δισ. στο τέλος Δεκεμβρίου 2008. Η διαχείριση του ρυθμού αύξησης των δανείων έγινε με γνώμονα αφενός την άντληση καταθέσεων και αφετέρου την απρόσκοπτη εξυπηρέτηση της πελατείας του Ομίλου. Οι χορηγήσεις της Τράπεζας Πειραιώς και των θυγατρικών της στην Ελλάδα αυξήθηκαν κατά 23% σε ετήσια βάση έναντι 16% της αγοράς, με τα δάνεια να φτάνουν τα €30,1 δισ. Οι χορηγήσεις της Τράπεζας προς εταιρείες στο εξωτερικό κυρίως ελληνικών συμφερόντων και χωρών της Ε.Ε. ανήλθαν σε €2,7 δισ. Οι χορηγήσεις από τις θυγατρικές στο εξωτερικό αυξήθηκαν κατά 42%, ανερχόμενες σε €6,2 δισ.

Ανά πελατειακή κατηγορία, στο τέλος του 2008:

- τα δάνεια μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων αυξήθηκαν 36% ετησίως, ενώ τα δάνεια προς μεγάλες επιχειρήσεις 22%,
- τα δάνεια προς ιδιώτες σημείωσαν άνοδο 19% σε ετήσια βάση (17% τα στεγαστικά, 21% τα καταναλωτικά).

Τα δάνεια προς μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις αντιπροσωπεύουν το 47% των χορηγήσεων, προς ιδιώτες το 31% και προς μεγάλες επιχειρήσεις το 22%.

Παρά τον περιορισμό του ρυθμού επέκτασης των δανείων (+27% το 2008 από +48% το 2007), οι δείκτες ποιότητας δανείων του Ομίλου παρέμειναν σε ικανοποιητικό επίπεδο. Ωστόσο, η Τράπεζα, προσαρμοζόμενη στις συνθήκες του οικονομικού περιβάλλοντος, προχώρησε στο σχηματισμό πρόσθετων προβλέψεων ύψους €215 εκατ. , ώστε να καλυφθεί από ενδεχόμενους μελλοντικούς κινδύνους. Ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων δανείων (>180 ημερών) διαμορφώθηκε στο 1,89% από 1,78% στο τέλος του προηγούμενου έτους. Τα δάνεια αυτά καλύπτονται από προβλέψεις κατά 96%, ενώ με τις εμπράγματες εξασφαλίσεις φτάνουν στο 155%. Ο δείκτης του

²⁶ Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Πειραιώς 2008

συνόλου των δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών (ΔΠΧΠ 7) διαμορφώθηκε στο 3,56% το Δεκ. '08, δηλαδή οριακά αυξημένος έναντι του Δεκεμβρίου 2007 (3,39%). Σημειώνεται ότι ο δείκτης είναι ο καλύτερος στην ελληνική τραπεζική αγορά.

Ανά γεωγραφική περιοχή ανήλθε σε 3,58% για το ελληνικό χαρτοφυλάκιο έναντι του αντίστοιχου δείκτη για τα δάνεια σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών της ελληνικής αγοράς 5,0% (Δεκ.2008 -πηγή ΤτΕ) και 3,49% για το διεθνές χαρτοφυλάκιο.

Η κάλυψη των δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών από συσσωρευμένες προβλέψεις στο τέλος του 2008 έφτασε το 51% από 40% ένα χρόνο πριν, έναντι αντίστοιχου δείκτη της ελληνικής αγοράς 49% (Δεκ. 2008 -πηγή ΤτΕ). Συμπεριλαμβανομένων των εμπράγματων εξασφαλίσεων ο δείκτης κάλυψης διαμορφώνεται σε 110%.

Το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων του Ομίλου το τέλος του 2008 ήταν €3,0 δισ. έναντι €3,3 δισ. το 2007. Οι κύριοι παράγοντες που επηρέασαν αρνητικά τα ίδια κεφάλαια ήταν οι πρόσθετες προβλέψεις του 4ου τριμήνου, η απόκτηση ιδίων μετοχών και η αποτίμηση (mark-to-market) του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου.

Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας διαμορφώθηκε στο 9,9% με το Tier I στο 8,0%. Με την ολοκλήρωση της επικείμενης αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου €370 εκατ. , που αποφάσισε η Γενική Συνέλευση των Μετόχων στις 23.01.09 με έκδοση προνομιούχων μετοχών υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου για την ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας, ο συνολικός δείκτης διαμορφώνεται σε 10,9% και ο δείκτης Tier I σε 8,9%. Υπογραμμίζεται ότι ο δείκτης ιδίων κεφαλαίων αφαιρουμένων των άυλων στοιχείων και της υπεραξίας (tangible equity) προς το σύνολο των ενσώματων στοιχείων ενεργητικού (tangible assets) ανέρχεται στο 5,0%, δηλαδή από τους υψηλότερους δείκτες στην Ευρώπη. Τα συνολικά εποπτικά κεφάλαια του Ομίλου στις 31.12.08 ήταν €3,7 δισ.

3.3.1 Χρηματιστηριακές Εξελίξεις 2008

Ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου Αθηνών (Χ.Α.) κινήθηκε πτωτικά (-66%) μετά από 5 έτη συνεχόμενης ανόδου, ακολουθώντας την πορεία των διεθνών χρηματιστηρίων το 2008. Επιπλέον, μείωση σημείωσε η αξία των συναλλαγών στα €78.174 εκατ. από €121.280 εκατ. το 2007, ενώ η εμπορευσιμότητα της αγοράς ανήλθε

σε 51% από 52% το 2007. Η συνολική κεφαλαιοποίηση της αγοράς διαμορφώθηκε στα €68.121 εκατ. έναντι €195.502 εκατ. το 2007, με αποτέλεσμα ο δείκτης της κεφαλαιοποίησης ως προς το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν να υποχωρήσει στο 28% από 86% το 2007²⁷.

Η τιμή της μετοχής της Τράπεζας Πειραιώς το 2008 μειώθηκε κατά 76% σε σχέση με το 2007 σε ευθυγράμμιση με τον τραπεζικό δείκτη του Χρηματιστηρίου Αθηνών. Από άποψη κεφαλαιοποίησης, η μετοχή της Τράπεζας Πειραιώς κατείχε μία από τις υψηλότερες θέσεις μεταξύ των εισηγμένων εταιρειών στο Χ.Α. στις 31.12.2008, κατατασσόμενη στην 9η θέση. Η κεφαλαιοποίηση της Τράπεζας ανήλθε στα €2.109 εκατ. στις 31.12.2008.

3.4 Εξέλιξη μεγεθών το 2009

Οι καταθέσεις στο τέλος Δεκεμβρίου 2009 διαμορφώθηκαν σε €30,8 δισ. , -2% σε ετήσια βάση. Ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις, χωρίς τις τιτλοποιήσεις, βελτιώθηκε στο 107%, από 112% ένα χρόνο πριν. Σχεδόν €5 δισ. από τα δάνεια της Τράπεζας έχουν τη δυνατότητα «αυτοχρηματοδότησης» από ρευστότητα που αντλείται μέσω τιτλοποιήσεων. Υπενθυμίζεται ότι στη διάρκεια του 2009 η Τράπεζα πραγματοποίησε 5 τιτλοποιήσεις ονομαστικής αξίας €5,1 δισ. Στην Ελλάδα οι

²⁷ Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Πειραιώς 2008

καταθέσεις ανήλθαν σε €25,9 δισ. , -3% σε ετήσια βάση, ενώ στο εξωτερικό οι καταθέσεις σημείωσαν αύξηση κατά 6% ετησίως, ανερχόμενες σε €4,9 δισ.²⁸

Τα δάνεια μετά από προβλέψεις μειώθηκαν κατά 2% σε ετήσια βάση, με το υπόλοιπό τους να ανέρχεται σε €37,7 δισ. στο τέλος Δεκεμβρίου 2009. Τα δάνεια προ προβλέψεων διαμορφώθηκαν σε €38,7 δισ. στο τέλος του 2009. Οι χορηγήσεις της Τράπεζας Πειραιώς και των θυγατρικών της στην Ελλάδα παρέμειναν στο ίδιο επίπεδο σε ετήσια βάση, στα €30,0 δισ., ενώ οι χορηγήσεις της σε εταιρείες του εξωτερικού ελληνικών κυρίως συμφερόντων και χωρών της Ε.Ε. ήταν €2,6 δισ. Οι χορηγήσεις από θυγατρικές τράπεζες στο εξωτερικό μειώθηκαν κατά 1% σε ετήσια βάση, ανερχόμενες σε €6,2 δισ.

Ανά πελατειακή κατηγορία, στο τέλος Δεκεμβρίου 2009:

- το σύνολο του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου διατηρήθηκε στο ίδιο επίπεδο σε ετήσια βάση,
- τα δάνεια προς ιδιώτες μειώθηκαν κατά 3% σε ετήσια βάση (-1% τα στεγαστικά, -6% τα καταναλωτικά),
- τα δάνεια προς μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις αντιπροσωπεύουν το 47% του συνόλου των δανείων, προς ιδιώτες το 30% και προς μεγάλες επιχειρήσεις το 23%.

Η πιστωτική δραστηριότητα του Ομίλου το 2009 προσαρμόστηκε στις συνθήκες της αγοράς, με πολιτική για ισόποση μεταβολή δανείων και καταθέσεων. Ωστόσο υπογραμμίζεται ότι η Τράπεζα συνεχίζει την απαρέγκλιτη εξυπηρέτηση της πελατειακής της βάσης, όπως φαίνεται και από τις ετήσιες εκταμιεύσεις της για το 2009, οι οποίες διαμορφώθηκαν σε €10 δισ. Οι καταθέσεις του Ομίλου σε ετήσια βάση είναι μειωμένες κατά -€500 εκατ. , μεταβολή που προέρχεται από τις προθεσμιακές καταθέσεις και ομόλογα λιανικής (-€2,3 δισ.), ενώ οι καταθέσεις όψεως και ταμιευτηρίου σημείωσαν άνοδο κατά €1,8 δισ. το 2009, με συνεισφορά 32% στις συνολικές καταθέσεις, από 26% το 2008. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ρυθμός

²⁸ Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Πειραιώς 2009

ανόδου των καταθέσεων ταμειωτηρίου της Τράπεζας στην Ελλάδα το 2009 ανήλθε σε 31%, έναντι 13% της ελληνικής αγοράς.

Όσον αφορά την ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου του Ομίλου Πειραιώς, αυτή εξακολουθεί να παραμένει σε ικανοποιητικό επίπεδο. Ο δείκτης των δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών προς το σύνολο των δανείων διαμορφώθηκε στο 5,1% το Δεκέμβριο 2009, από 3,6% ένα έτος νωρίτερα. Η κάλυψη των δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών από συσσωρευμένες προβλέψεις στο τέλος 2009 διατηρήθηκε στο 51%, όσο και το 2008, παρά την άνοδο των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων και μετά την πραγματοποίηση διαγραφών €157 εκατ. το 2009.

Σημειώνεται ότι ο μέσος δείκτης καθυστερήσεων άνω των 90 ημερών για την ελληνική αγορά ήταν στο 7,7% το Δεκέμβριο 2009, από 5,0% ένα έτος νωρίτερα (πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος), ενώ ο αντίστοιχος δείκτης του Ομίλου Πειραιώς στην Ελλάδα διαμορφώθηκε στο 4,7%, από 3,6 % το Δεκέμβριο 2008.

Το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων του Ομίλου στο τέλος Δεκεμβρίου 2009 διαμορφώθηκε στα €3,25 δισ. , χωρίς τις προνομιούχες μετοχές, ενώ με αυτές ανήλθε στα €3,6 δισ. Τα ίδια κεφάλαια μετόχων παρουσίασαν αύξηση κατά €224 εκατ. έναντι του 2008, από τα οποία €202 εκατ. αφορούν τα κέρδη του έτους. Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας διαμορφώθηκε στο 9,8%, με το Tier I στο 9,1%. Σημειώνεται ότι στο τέλος Σεπτεμβρίου 2009 πραγματοποιήθηκε η προγραμματισμένη ανάκληση τίτλων μειωμένης εξασφάλισης €400 εκατ. (Lower Tier II). Ο δείκτης κύριων βασικών ιδίων κεφαλαίων (Core Tier I), χωρίς τις προνομιούχες μετοχές και αφαιρουμένων των άυλων στοιχείων από τα υβριδικά, ανήλθε στο 8,2%. Με βάση το διεθνή τρόπο υπολογισμού του Equity Tier I (χωρίς υβριδικά και προνομιούχες μετοχές), ο δείκτης ανήλθε σε 7,7%. Τα συνολικά εποπτικά κεφάλαια του Ομίλου Πειραιώς στο τέλος του 2009 ανήλθαν σε €3,7 δισ., στα οποία περιλαμβάνονται οι προνομιούχες μετοχές του Ελληνικού Δημοσίου.

3.4.1 Χρηματιστηριακές Εξελίξεις 2009

Ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου Αθηνών (ΧΑ) το 2009 σημείωσε άνοδο κατά 23% μετά από ένα ιδιαίτερα αρνητικό 2008. Η πορεία του Γενικού Δείκτη του ελληνικού χρηματιστηρίου ήταν αντίστοιχη με εκείνη των μεγάλων διεθνών χρηματιστηρίων. Η αξία των συναλλαγών μειώθηκε στα €50,9 δισ. , από €78,2 δισ. το 2008, ενώ η εμπορευσιμότητα της αγοράς ανήλθε σε 55%, από 51% το 2008. Η συνολική κεφαλαιοποίηση της αγοράς αυξήθηκε κατά €15,3 δισ. και στην τελευταία συνεδρίαση του 2009 διαμορφώθηκε στα €83,4 δισ. , έναντι €68,1 δισ. στο τέλος του 2008²⁹.

Η χρηματιστηριακή πορεία της τιμής της μετοχής της Τράπεζας επηρεάστηκε κατά τη διάρκεια του 2009 κατά κύριο λόγο από τις δυσμενείς διεθνείς και ελληνικές μακροοικονομικές εξελίξεις, παρουσιάζοντας αισθητή μεταβλητότητα. Έτσι η τιμή της μετοχής, κινούμενη παράλληλα με τον τραπεζικό δείκτη του ΧΑ, ακολούθησε καθοδική πορεία μέχρι τις αρχές του Μαρτίου 2009, αλλά στη συνέχεια ανέκαμψε και έκλεισε το 2009 με αύξηση 29%, στα €8,09. Από άποψη κεφαλαιοποίησης, η μετοχή της Τράπεζας Πειραιώς κατείχε μία από τις υψηλότερες θέσεις μεταξύ των εισηγμένων εταιρειών στο ΧΑ στις 31.12.09, κατατασσόμενη στην 9η θέση με €2,7 δισ. Η εμπορευσιμότητα της μετοχής της Τράπεζας Πειραιώς στο ΧΑ παραμένει υψηλή, με ποσοστό 92% το 2009, έναντι 80% του τραπεζικού κλάδου. Ο μέσος ημερήσιος όγκος συναλλαγών το 2009 έφτασε τα 1,2 εκατ. τεμάχια, όσο και το 2008.

²⁹ Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Πειραιώς 2009

Κεφάλαιο 4^ο

Ανάλυση και αξιολόγηση της Τράπεζας Κύπρου

4.1 Η Τράπεζα

Η Τράπεζα Κύπρου Ελλάδας είναι μέρος του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου που ιδρύθηκε στην Κύπρο το 1899, όπου και κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς. Το Συγκρότημα παρέχει ολοκληρωμένες τραπεζικές υπηρεσίες στην Κύπρο, στην Ελλάδα, στη Μεγάλη Βρετανία, στην Αυστραλία και στη Ρουμανία. Από τον Αύγουστο του 2007 η Τράπεζα επεκτάθηκε στη Ρωσία, αποτελώντας τον πρώτο Ελληνικό Τραπεζικό Όμιλο που διείσδυσε στη Ρωσική αγορά, ενώ τον Ιούνιο του 2008, προχώρησε σε συμφωνία εξαγοράς του 80% του μετοχικού κεφαλαίου της Ρωσικής τράπεζας Uniastum Bank. Το Μάιο του 2008, εξαγόρασε το 97,2% του μετοχικού κεφαλαίου της Ουκρανικής Τράπεζας AvtoZAZBank και προχωρά πλέον δυναμικά στην προσφορά τραπεζικών υπηρεσιών στην Ουκρανική αγορά. Παράλληλα, η Τράπεζα λειτουργεί καταστήματα αντιπροσωπείας σε Καναδά και Νότια Αφρική³⁰.

Στα 20 χρόνια παρουσίας της στην Ελλάδα, η Τράπεζα Κύπρου σημειώνει σταθερά ανοδική πορεία και γρήγορη ανάπτυξη. Ταχύτατη είναι η ανάπτυξη του δικτύου καταστημάτων, από 17 καταστήματα το 1999, σε 186 σήμερα. Ανάλογη είναι και η αύξηση του προσωπικού της Τράπεζας: από 796 άτομα το 1999, 3.136 άτομα σήμερα. Η Τράπεζα Κύπρου Ελλάδας προσφέρει το πλήρες φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών: τραπεζικές υπηρεσίες, leasing, διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων, asset

³⁰ Ανάκτηση από: <http://www.bankofcyprus.gr>

management, χρηματοπιστηριακές υπηρεσίες, factoring και ασφαλιστικές υπηρεσίες (τόσο γενικές ασφάλειες όσο και ασφάλειες ζωής).

Κύρια χαρακτηριστικά της Τράπεζας Κύπρου, τα οποία οδήγησαν στην καθιέρωσή της στην ελληνική αγορά, είναι η ποιότητα εξυπηρέτησης, η ευελιξία και η παροχή πρωτοποριακών προϊόντων. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών, εφαρμόζεται ο διαχωρισμός της πελατειακής βάσης σε τρεις κύριους τομείς: των μεγάλων επιχειρήσεων (Corporate), των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (Retail) και των ιδιωτών (Consumer). Έτσι, σε συνδυασμό με τη λειτουργία ευέλικτων καταστημάτων που λειτουργούν ως σημεία πώλησης των προϊόντων, παρέχεται υψηλού επιπέδου εξυπηρέτηση των πελατών με εξειδικευμένα προϊόντα που ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες τους.

Σκοπός της Τράπεζας Κύπρου είναι να προσφέρει σε κάθε πελάτη τα προϊόντα εκείνα που θα του παρέχουν προστιθέμενη αξία και να αναπτύσσει μία μακροχρόνια σχέση συνεργασίας που στηρίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και στη διαφάνεια.

Σημαντικό χαρακτηριστικό της Τράπεζας Κύπρου είναι και το γεγονός ότι επενδύει συνεχώς στην τεχνολογία. Τα εναλλακτικά δίκτυα διανομής (ATMS, Phone Banking, Internet Banking, Mobile Banking), συμπληρώνουν το δίκτυο καταστημάτων και παρέχουν εξυπηρέτηση πέραν του τραπεζικού ωραρίου, επιτυγχάνοντας έτσι την άμεση ικανοποίηση των αιτημάτων των πελατών και την απλοποίηση των διαδικασιών.

Το 2000 το Συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αθηνών, δημιουργώντας νέες προοπτικές για την Τράπεζα Κύπρου στην Ελλάδα και δίνοντας τη δυνατότητα στο ευρύ ελληνικό κοινό να συμμετάσχει στην εξέλιξή της. Η Τράπεζα Κύπρου Ελλάδας προχωρά με ταχείς ρυθμούς στην υλοποίηση του αναπτυξιακού πλάνου.

4.2 Ιστορική εξέλιξη

1899

Ίδρυση και λειτουργία του «Ταμειυτηρίου η Λευκωσία» από προοδευτικούς πολίτες της Λευκωσίας³¹.

1912

Μετονομασία του Ταμειυτηρίου σε «Τράπεζα Κύπρου», που αναγνωρίστηκε ως ανώνυμη εταιρία.

1930

Εγγραφή της Τράπεζας Κύπρου ως εταιρίας περιορισμένης ευθύνης (Τράπεζα Κύπρου Λίμιτεδ), σύμφωνα με τον κυπριακό Περί Εταιριών Νόμο 18 του 1922.

1943

Συγχώνευση της Τράπεζας Κύπρου με τραπεζικά ιδρύματα των άλλων πόλεων και επέκτασή της σε ολόκληρη την Κύπρο. Υιοθέτηση του αρχαίου κυπριακού νομίσματος με την επιγραφή «ΚΟΙΝΟΝ ΚΥΠΡΙΩΝ» ως εμβλήματός της.

1944 - 1964

Ίδρυση της Κτηματικής Τράπεζας Κύπρου (1944), των Γενικών Ασφαλειών Κύπρου (1951), της Τράπεζας Κύπρου (Λονδίνο) (1955), για εξυπηρέτηση της κυπριακής παροικίας του Λονδίνου και του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Τράπεζας Κύπρου (1964) και εισαγωγή του θεσμού της ενοικιαγοράς στην Κύπρο.

1973

Αναδιάρθρωση του Συγκροτήματος και ίδρυση της Τράπεζας Κύπρου (Επενδύσεις) που ανέλαβε τις μετοχές της Τράπεζας Κύπρου και όλων των εξηρημένων εταιριών της.

³¹ Ανάκτηση από: <http://www.bankofcyprus.gr>

1980-90

Ανάληψη του κύκλου εργασιών της Τράπεζας Τσιάρτερτ στην Κύπρο. Ίδρυση του Κυπριακού Οργανισμού Επενδύσεων & Αξιών (CISCO). Ένταξη της εταιρίας Κέρμια στο Συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου. Ίδρυση Γραφείων Αντιπροσωπείας της Τράπεζας στην Ελλάδα και στην Αυστραλία. Ίδρυση του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπεζής Κύπρου. Ίδρυση της ασφαλιστικής εταιρίας EuroLife με ειδίκευση στις ασφάλειες ζωής.

1991

Λειτουργία του πρώτου καταστήματος της Τράπεζας Κύπρου στην Ελλάδα.

1994

Ίδρυση της ABC Factors, της πρώτης εταιρίας factoring στην Ελλάδα, σε συνεργασία και με ίση συμμετοχή της Alpha Τράπεζας.

1995

Ίδρυση γραφείου αντιπροσωπείας στη Νότιο Αφρική. Λειτουργία του BOC Global Equity Fund, του πρώτου διεθνούς αμοιβαίου κεφαλαίου που δημιουργήθηκε από κυπριακή τράπεζα.

1996

Ίδρυση στο Guernsey της εταιρίας Bank of Cyprus (Channel Islands), της πρώτης ελληνικής διεθνούς τραπεζικής μονάδας στα Channel Islands. Ίδρυση γραφείου αντιπροσωπείας στο Τορόντο του Καναδά. Λειτουργία του πρώτου πλήρως αυτοματοποιημένου καταστήματος 24ωρης εξυπηρέτησης στην Κύπρο. Χορήγηση δανείων ιδιωτών σε ξένο νόμισμα.

1997

Ίδρυση στην Ελλάδα της εταιρίας Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις (Κύπρου Leasing). Λειτουργία του πρώτου καταστήματος της Τράπεζας Κύπρου στο Λονδίνο, το οποίο λειτουργεί παράλληλα με την Τράπεζα Κύπρου (Λονδίνο).

1998

Ίδρυση γραφείων αντιπροσωπείας στη Νέα Υόρκη και στη Μόσχα. Ίδρυση στην

Ελλάδα της Ανώνυμης Εταιρίας Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων, Κύπρου ΑΕΔΑΚ. Εισαγωγή της μετοχής του Συγκροτήματος στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου. Έναρξη λειτουργίας του Ογκολογικού Κέντρου της Τράπεζας Κύπρου στη Λευκωσία.

1999

Ίδρυση γραφείου αντιπροσωπείας στο Βουκουρέστι. Ίδρυση της Κύπρου Εμπορικής ΑΕ και της Κύπρου Ακίνητα ΑΕ.

2000

Επιτυχής εισαγωγή της μετοχής της Τράπεζας στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ). Ίδρυση της Bank of Cyprus Australia Pty Ltd και λειτουργία των πρώτων καταστημάτων της εταιρίας.

2001

Σύσταση καταστήματος των Γενικών Ασφαλειών Κύπρου στην Ελλάδα, με την ονομασία Κύπρου Ασφαλιστική, και της EuroLife, με την ονομασία Κύπρου Ζωής. Εξαγορά της ελληνικής χρηματιστηριακής εταιρίας Victory ΑΧΕΠΕΥ και μετονομασία της σε Κύπρου ΑΧΕΠΕΥ (Κύπρου Χρηματιστηριακή). Πώληση του μεριδίου (50%) της Τράπεζας Κύπρου Λτδ στην ABC Factors προς την Alpha Τράπεζα.

2002-2006

Σύσταση της Κύπρου Factors εντός της Τράπεζας στην Ελλάδα. Συγχώνευση εργασιών της Τράπεζας Κύπρου Φάκτορς και του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Τράπεζας Κύπρου στην Τράπεζα Κύπρου. Έναρξη παροχής χρηματοδοτικών μισθώσεων στη Ρουμανία, μέσω της Cyprus Leasing Romania.

2007

Έναρξη τραπεζικών εργασιών στη Ρουμανία και τη Ρωσία.

2008

Εξαγορά της Ουκρανικής Τράπεζας AvtoZAZBank και προσφορά τραπεζικών εργασιών στην Ουκρανία. Εξαγορά του 80% του μετοχικού κεφαλαίου της Uniastrium

Bank στη Ρωσία και επέκταση των τραπεζικών εργασιών στον τομέα ιδιωτών στην τοπική αγορά.

4.3 Οικονομική εξέλιξη 2007

Το 2007 ήταν μια χρονιά εξαιρετικών οικονομικών επιδόσεων, αναβάθμισης των υποδομών και διεθνούς επέκτασης για το Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου. Εφαρμόζοντας με συνέπεια και μεθοδικότητα το στρατηγικό σχέδιο του Συγκροτήματος, οι ρυθμοί ανάπτυξης των εργασιών διαμορφώθηκαν σε επίπεδα πέραν των προγραμματισμένων στόχων³².

Ειδικότερα, τα κέρδη μετά τη φορολογία και τα δικαιώματα μειοψηφίας, για το 2007 ανήλθαν σε €485 εκατ. (£284 εκατ.) σημειώνοντας εξαιρετική ετήσια αύξηση 55% και επιτυγχάνοντας θεαματική απόδοση ιδίων κεφαλαίων 27,6%. Ο δείκτης των μη εξυπηρετούμενων δανείων βελτιώθηκε σε 3,8% στις 31 Δεκεμβρίου 2007 από 5,6% στις 31 Δεκεμβρίου 2006, επιτυγχάνοντας δύο χρόνια νωρίτερα τον στόχο που είχε τεθεί για μείωσή του σε κάτω από 4% το 2009. Το 2008 βρίσκει το Συγκρότημα να διαθέτει υποδομή σε τρεις νέες γεωγραφικές αγορές με στόχο αρχικά την αξιοποίηση του μεγάλου αριθμού πελατειακών σχέσεων με επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη Ρωσία, Ρουμανία και Ουκρανία και με εξαιρετικές προοπτικές ανάπτυξης εργασιών, δεδομένης και της υγιούς ρευστότητας του Συγκροτήματος.

Ως αποτέλεσμα της υψηλής κερδοφορίας, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας αποφάσισε να προτείνει στην Ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων μέρισμα €0,25 κατά μετοχή. Το σύνολο του προτεινόμενου μερίσματος μαζί με το προμέρισμα €0,19 κατά μετοχή που πληρώθηκε τον Δεκέμβριο 2007 ανέρχεται σε €0,44 κατά μετοχή σε σύγκριση με €0,29 το προηγούμενο έτος, παρουσιάζοντας αύξηση 52%.

³² Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Κύπρου 2007

Τα κέρδη μετά τη φορολογία για το 2007 ανήλθαν σε €485 εκατ. (£284 εκατ.) σε σχέση με €313 εκατ. (£183 εκατ.) για το 2006, σημειώνοντας αύξηση 55%.

Η απόδοση ιδίων κεφαλαίων του Συγκροτήματος αυξήθηκε σημαντικά σε 27,6% έναντι 21,7% για το 2006.

Ο δείκτης κόστος προς έσοδα βελτιώθηκε σε 43,6% σε σχέση με 46,7% για το 2006.

Η βελτίωση της κερδοφορίας οφείλεται στους εξής παράγοντες:

- Αύξηση των μεγεθών (31% στα δάνεια και 21% στις καταθέσεις).
- Αύξηση των εσόδων (αύξηση 23% στα καθαρά έσοδα από τόκους, 15% στα έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες και 25% στα έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες).
- Συγκράτηση της αύξησης των εξόδων (15%) σε ρυθμούς μικρότερους από την αύξηση του όγκου εργασιών (31%).
- Περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας χαρτοφυλακίου δανείων με μείωση του ετήσιου κόστους προβλέψεων σε 0,3% των δανείων.

Εξαιρετική είναι η αύξηση της κερδοφορίας που συνεχίζουν να παρουσιάζουν οι εργασίες του Συγκροτήματος στην Κύπρο. Τα κέρδη μετά τη φορολογία αυξήθηκαν κατά 56% σε €377 εκατ. (£221 εκατ.).

Η κερδοφορία των εργασιών του Συγκροτήματος στην Ελλάδα σημείωσε επίσης εξαιρετική βελτίωση. Τα κέρδη μετά τη φορολογία για το 2007 ανήλθαν σε €100 εκατ. (£59 εκατ.) και παρουσίασαν 57% αύξηση έναντι του 2006.

Στην Ελλάδα, ο ρυθμός ετήσιας αύξησης των δανείων του Συγκροτήματος έφτασε το 22%, με το σύνολό τους να ανέρχεται σε €7,92 δισ. (£4,64 δισ.) στις 31 Δεκεμβρίου 2007 και το μερίδιο αγοράς σε 3,7% τον Οκτώβριο 2007.

Η δυναμική επέκταση του Συγκροτήματος στην Ελλάδα επικεντρώθηκε κυρίως στα στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια. Τα υπόλοιπα των στεγαστικών και καταναλωτικών δανείων στις 31 Δεκεμβρίου 2007 ήταν αυξημένα κατά 31% και 23%, αντίστοιχα, σε σχέση με τις 31 Δεκεμβρίου 2006.

4.4 Οικονομική εξέλιξη 2008

Το 2008 το Συγκρότημα διατήρησε τα υψηλά επίπεδα κερδοφορίας σε ένα ιδιαίτερα αρνητικό περιβάλλον για το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό και τραπεζικό σύστημα. Η συνετή πιστοδοτική πολιτική που ακολουθεί το Συγκρότημα, η μη έκθεση σε επενδυτικά προϊόντα υψηλού κινδύνου και η περιορισμένη εξάρτηση από χρηματοδότηση μέσω της διατραπεζικής αγοράς και έκδοσης πιστωτικών τίτλων διασφαλίζουν την αποτελεσματική θωράκιση του Συγκροτήματος στη χρηματοπιστωτική κρίση που διανύει η παγκόσμια οικονομία. Ταυτόχρονα, η πειθαρχημένη και επιλεκτική ανάπτυξη των εργασιών του στις νέες αγορές δίνει στο Συγκρότημα τη δυνατότητα να αξιοποιήσει τις σημερινές ευκαιρίες και δημιουργεί τις προϋποθέσεις για να επωφεληθεί από τις ευκαιρίες που θα δημιουργηθούν όταν το οικονομικό περιβάλλον σταθεροποιηθεί³³.

Τα κέρδη μετά τη φορολογία που αναλογούν στους μετόχους για το 2008 ανήλθαν σε €502 εκατ. σε σχέση με €485 εκατ. για το 2007, σημειώνοντας αύξηση 4% και επιτυγχάνοντας πολύ ικανοποιητική απόδοση ιδίων κεφαλαίων 25,1%. Το Συγκρότημα διατήρησε την αποτελεσματικότητά του με το δείκτη κόστος προς έσοδα για το 2008 να διατηρείται σε χαμηλά επίπεδα (44,9%) παρά τις επενδύσεις για περαιτέρω επέκταση του δικτύου στην Ελλάδα και τα έξοδα ανάπτυξης των δραστηριοτήτων του στη Ρωσία, Ρουμανία και Ουκρανία. Συγκεκριμένα το Συγκρότημα έχει σχεδόν διπλασιάσει το δίκτυο καταστημάτων του από 301 το 2007 σε 574 στο τέλος του 2008. Διατηρήθηκε επίσης η υψηλή ποιότητα χαρτοφυλακίου

³³ Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Κύπρου 2008

δανείων με το σχετικό δείκτη να βρίσκεται στο 3,8% (2007: 3,8%) στις 31 Δεκεμβρίου 2008 παρά τις δυσμενείς συνθήκες στο οικονομικό περιβάλλον.

Σημειώνεται ότι στις 31 Οκτωβρίου 2008 η Τράπεζα Κύπρου ολοκλήρωσε την εξαγορά του 80% του μετοχικού κεφαλαίου της Ρωσικής Uniastrum Bank. Η Uniastrum Bank περιλαμβάνεται στις οικονομικές καταστάσεις ως θυγατρική από την ημερομηνία εξαγοράς της.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα, αποφάσισε να προτείνει στην Ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων μερίσμα €0,12 κατά μετοχή. Το σύνολο του προτεινόμενου μερίσματος μαζί με το προμέρισμα €0,15 κατά μετοχή που πληρώθηκε τον Δεκέμβριο 2008 ανέρχεται σε €0,27 κατά μετοχή. Επίσης το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε όπως το ποσοστό της παραχωρούμενης έκπτωσης στην οποία θα επανεπενδύονται τα μερίσματα βάσει του Σχεδίου Επανεπένδυσης Μερισμάτων είναι 10%.

Τα κέρδη μετά τη φορολογία που αναλογούν στους μετόχους για το 2008 ανήλθαν σε €502 εκατ. σε σχέση με €485 εκατ. για το 2007, σημειώνοντας αύξηση 4%.

Η απόδοση ιδίων κεφαλαίων του Συγκροτήματος διατηρήθηκε σε πολύ ικανοποιητικά επίπεδα (25,1%) σε ένα ιδιαίτερα απαιτητικό και αρνητικό περιβάλλον.

Το Συγκρότημα διατήρησε την αποτελεσματικότητά του με το δείκτη κόστος προς έσοδα να διατηρείται σε χαμηλά επίπεδα (44,9%) για το έτος 2008.

Παρά τις δυσμενείς συνθήκες στο οικονομικό περιβάλλον, διατηρήθηκε η υψηλή ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων με το σχετικό δείκτη να βρίσκεται στο 3,8% στις 31 Δεκεμβρίου 2008 (2007: 3,8%) και τη χρέωση για προβλέψεις να συγκρατείται στο 0,4% (2007: 0,3%) των συνολικών δανείων.

Η ισχυρή ρευστότητα του Συγκροτήματος επέτρεψε την απρόσκοπτη ανάπτυξη των εργασιών στην Κύπρο, την Ελλάδα και τις νέες αγορές με αποτέλεσμα τη σημαντική ετήσια αύξηση των δανείων του Συγκροτήματος κατά 29%.

Επιτεύχθηκε προσέλκυση νέων πελατών και ετήσια αύξηση των καταθέσεων κατά 11%.

Διατηρήθηκε η αύξηση των εξόδων (14%) σε ρυθμούς μικρότερους από την αύξηση του όγκου εργασιών (29%).

Διατηρήθηκε η ισχυρή ρευστότητα του Συγκροτήματος με δείκτη δανείων προς καταθέσεις 90%.

Τα πιο πάνω αποτελέσματα συμπεριλαμβάνουν επίσης:

- Τη θετική εξέλιξη των ενεργειών για κάλυψη του Συγκροτήματος από το συναλλαγματικό κίνδυνο. Τα έσοδα από διαπραγμάτευση συναλλάγματος για το έτος 2008 ανήλθαν σε €159 εκατ. σε σχέση με €47 εκατ. για το 2007 κυρίως ως αποτέλεσμα κερδών από συναλλαγές κάλυψης συναλλαγματικού κινδύνου.
- Ζημιές ύψους €36 εκατ. από τη διάθεση και μεταβολή στην εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων σε σχέση με €24 εκατ. κέρδη για το 2007 ως αποτέλεσμα της σημαντικής πτώσης των κεφαλαιαγορών.

Στην Ελλάδα, ο ρυθμός ετήσιας αύξησης των δανείων του Συγκροτήματος έφτασε το 22%, υπερβαίνοντας τους ρυθμούς αύξησης της αγοράς. Το σύνολο των δανείων ανήλθε σε €9,66 δισ. στις 31 Δεκεμβρίου 2008 και αντιπροσωπεύει το 38% του συνολικού δανειακού χαρτοφυλακίου του Συγκροτήματος.

Στο τέλος Δεκεμβρίου 2008, το μερίδιο αγοράς του Συγκροτήματος στα δάνεια στην Ελλάδα έφτασε το 3,80% από 3,65% τον Δεκέμβριο του 2007. Η αύξηση του χαρτοφυλακίου του Συγκροτήματος στην Ελλάδα τόσο στα επιχειρηματικά όσο και στα στεγαστικά δάνεια επιβεβαιώνουν την αναπτυξιακή δυναμική του δικτύου μας. Τα υπόλοιπα των επιχειρηματικών και στεγαστικών δανείων στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ήταν αυξημένα κατά 35% και 28%, αντίστοιχα, σε σχέση με τις 31 Δεκεμβρίου 2007.

4.5 Οικονομική εξέλιξη 2009

Το Συγκρότημα πέτυχε τον στόχο κερδοφορίας που είχε θέσει στις αρχές του 2009 διατηρώντας υψηλά επίπεδα κερδοφορίας, με αυξημένα επαναλαμβανόμενα έσοδα και θετική συνεισφορά στα κέρδη από όλες τις αγορές που δραστηριοποιείται. Σε ένα ιδιαίτερα αρνητικό περιβάλλον για το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα αλλά και για τις αγορές στις οποίες λειτουργεί, το Συγκρότημα με προσήλωση στους στόχους του, ενίσχυσε περαιτέρω την ευρωστία του, διατηρώντας παράλληλα ισχυρή ρευστότητα και υψηλή κεφαλαιακή επάρκεια. Οι επιδόσεις αυτές επιτρέπουν στο Συγκρότημα να συνεχίζει την αναπτυξιακή του πορεία, αντιμετωπίζοντας αποτελεσματικά τις προκλήσεις ενός δύσκολου λειτουργικού περιβάλλοντος και του επερχόμενου αυστηρότερου εποπτικού περιβάλλοντος³⁴.

Τα κέρδη μετά τη φορολογία για το 2009 ανήλθαν σε €313 εκατ. , ενώ η απόδοση ιδίων κεφαλαίων διατηρήθηκε σε 14,0%, μια ιδιαίτερα ικανοποιητική απόδοση λαμβάνοντας υπόψη την ένταση της οικονομικής κρίσης. Τα καθαρά έσοδα από τόκους και τα έσοδα από προμήθειες σημείωσαν ετήσια αύξηση 8% και ανήλθαν σε €1.091 εκατ. το 2009, αποδεικνύοντας την ικανότητα του Συγκροτήματος να πετυχαίνει αυξημένη επαναλαμβανόμενη κερδοφορία ακόμα και σε δύσκολες οικονομικές συνθήκες.

Παράλληλα, το Συγκρότημα πέτυχε σημαντική βελτίωση στην κεφαλαιακή του θέση (ο δείκτης πρωτοβάθμιων κεφαλαίων ανήλθε στις 31 Δεκεμβρίου 2009 σε 10,6 1%), διατηρεί ισχυρή ρευστότητα (δείκτης δανείων προς καταθέσεις 90%) και ικανοποιητική ποιότητα χαρτοφυλακίου (ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων 5,6%). Οι επιδόσεις αυτές καθώς και τα ισχυρά μεγέθη ισολογισμού επιβεβαιώνουν ότι το Συγκρότημα βρίσκεται σε ισχυρή θέση, έτοιμο να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του 2010 αλλά και να επωφεληθεί από ευκαιρίες που πιθανό να παρουσιαστούν.

³⁴ Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Κύπρου 2009

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη τα οικονομικά αποτελέσματα του Συγκροτήματος, αποφάσισε να προτείνει στην Ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων τελικό μέρισμα €0,08 κατά μετοχή. Το σύνολο του προτεινόμενου τελικού μερίσματος μαζί με το προμέρισμα €0,08 κατά μετοχή που πληρώθηκε τον Δεκέμβριο 2009 ανέρχεται σε €0,16 κατά μετοχή.

Το Συγκρότημα πέτυχε τον στόχο του για το έτος 2009 με τα κέρδη μετά τη φορολογία να ανέρχονται σε €313 εκατ. Τα κέρδη πριν τις προβλέψεις για το 2009 ανήλθαν σε €612 εκατ. σημειώνοντας μείωση μόλις 6% σε σύγκριση με το 2008 παρά τις δυσμενείς συνθήκες στο οικονομικό περιβάλλον και τον έντονο ανταγωνισμό.

Τα καθαρά έσοδα από τόκους και τα έσοδα από προμήθειες για το 2009 ανήλθαν σε €1.091 εκατ. σε σύγκριση με €1.010 εκατ. το 2008 σημειώνοντας ετήσια αύξηση 8%, επιβεβαιώνοντας τη δυναμική του Συγκροτήματος να πετυχαίνει υψηλά επαναλαμβανόμενα έσοδα ακόμα και σε αντίξοες οικονομικές συνθήκες. Αξιοσημείωτη είναι η αύξηση των καθαρών εσόδων από τόκους που ανήλθαν σε €848 εκατ. το 2009, σημειώνοντας ετήσια αύξηση 7%.

Το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο του Συγκροτήματος για το 2009 ανήλθε σε 2,39% σε σχέση με 2,52% για το 2008. Τονίζεται ότι το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο βελτιώθηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια του 2009, φθάνοντας σε 2,51% για το δ' τρίμηνο, έναντι του χαμηλού 2,13% για το α' τρίμηνο 2009.

Το Συγκρότημα διαθέτει ισχυρή κεφαλαιακή θέση με τον δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας να ανέρχεται σε 11,7% στις 31 Δεκεμβρίου 2009. Ο δείκτης πρωτοβάθμιων κεφαλαίων και ο δείκτης βασικών πρωτοβάθμιων κεφαλαίων βελτιώθηκαν σημαντικά και ανήλθαν στις 31 Δεκεμβρίου 2009 σε 10,6% και 7,4% από 7,2% και 6,5% αντίστοιχα, ένα χρόνο προηγουμένως.

Διατηρήθηκε η ισχυρή ρευστότητα του Συγκροτήματος με δείκτη δανείων προς καταθέσεις 90%. Το Συγκρότημα διαθέτει ισχυρή ρευστότητα στις δυο κύριες αγορές που λειτουργεί με τον δείκτη δανείων προς καταθέσεις σε Κύπρο και Ελλάδα να ανέρχεται στις 31 Δεκεμβρίου 2009 σε 83% και 87% αντίστοιχα.

Η απόδοση ιδίων κεφαλαίων διατηρήθηκε σε ικανοποιητικά επίπεδα (14,0%) σε ένα ιδιαίτερα απαιτητικό και αρνητικό περιβάλλον. Το Συγκρότημα διατήρησε την αποτελεσματικότητά του με τον δείκτη κόστος προς έσοδα για το 2009 να συγκρατείται στο 52,4% παρά τις συνεχιζόμενες αντίξοες συνθήκες στο οικονομικό περιβάλλον και την πρόσφατη επέκταση του δικτύου στη Ρωσία, Ρουμανία, Ουκρανία και Ελλάδα.

Θετική συνεισφορά στα κέρδη είχαν οι εργασίες όλων των χωρών στις οποίες δραστηριοποιείται το Συγκρότημα. Στις δυο κύριες αγορές που λειτουργεί το Συγκρότημα, της Κύπρου και της Ελλάδας, τα κέρδη πριν τις προβλέψεις για το 2009 ανήλθαν σε €377 εκατ. και €145 εκατ. αντίστοιχα.

Τα κέρδη μετά τη φορολογία στην Κύπρο και στην Ελλάδα για το 2009 ανήλθαν σε €282 εκατ. και €3 εκατ. αντίστοιχα.

Στην Ελλάδα το σύνολο των δανείων ανήλθε σε €9,78 δισ. στις 31 Δεκεμβρίου 2009 και αντιπροσωπεύει το 37% του συνολικού δανειακού χαρτοφυλακίου του Συγκροτήματος. Το σύνολο των δανείων σημείωσε μικρή αύξηση 1% για το έτος 2009. Τον Νοέμβριο 2009 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία), το μερίδιο αγοράς δανείων του Συγκροτήματος στην Ελλάδα ανήλθε σε 3,8%.

Κεφάλαιο 5°

Ανάλυση και αξιολόγηση της Εθνικής Τράπεζας

5.1 Η Τράπεζα

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, με τη μεγαλύτερη και ισχυρότερη παρουσία στον Ελλαδικό χώρο, αλλά και με το δυναμικό προφίλ της στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο ηγείται του μεγαλύτερου και ισχυρότερου Ομίλου χρηματοοικονομικών υπηρεσιών στην Ελλάδα³⁵.

Ιδρύθηκε το 1841 ως εμπορική τράπεζα και μέχρι την ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος το 1928 είχε το εκδοτικό προνόμιο. Εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών την ίδρυσή του το 1880, ενώ από τον Οκτώβριο του 1999, η μετοχή της Τράπεζας διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης.

Η ΕΤΕ είναι πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί νόμιμα, υπαγόμενη στην ελληνική και κοινοτική τραπεζική νομοθεσία και ειδικότερα στον Ν.2076/92 όπως ισχύει σήμερα, που ως γνωστόν ενσωμάτωσε στο ελληνικό δίκαιο την δεύτερη τραπεζική οδηγία 89/646/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ο Όμιλος της ΕΤΕ προσφέρει ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες επιχειρήσεων και ιδιωτών, όπως επενδυτικές εργασίες, χρηματιστηριακές

³⁵ Ανάκτηση από: <http://www.nbg.gr>

συναλλαγές, ασφάλειες, διαχείριση στοιχείων ενεργητικού - παθητικού, εργασίες χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), διαχείρισης επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring).

Με το πληρέστατο Δίκτυό της που αριθμεί 574 καταστήματα και 1.481 ATMs, καλύπτει ολόκληρη τη γεωγραφική έκταση της Ελλάδας. Παράλληλα, αναπτύσσει εναλλακτικά δίκτυα πώλησης των προϊόντων της, όπως οι υπηρεσίες Mobile και Internet Banking. Σήμερα, μετά τις πρόσφατες εξαγορές στο χώρο της ΝΑ Ευρώπης και Ανατ. Μεσογείου, το Δίκτυο της Τράπεζας στο εξωτερικό περιλαμβάνει 1.184 μονάδες (στοιχεία 31.12.2010).

5.2 Ιστορικά Στοιχεία

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. ιδρύθηκε το 1841 και εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών το 1880. Με 160 πλέον χρόνια επιτυχούς και αδιάλειπτης λειτουργίας στον οικονομικό βίο της χώρας, η Τράπεζα έχει εξελιχθεί σε ένα σύγχρονο και ολοκληρωμένο όμιλο εταιρειών παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, καλύπτοντας έτσι τις συνεχώς διευρυνόμενες ανάγκες των πελατών της. Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα ίδρυσε το 1891 την Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλίσεων «Η Εθνική» και το 1927 την Εθνική Κτηματική Τράπεζα³⁶.

Μέχρι την ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος το 1928, η Τράπεζα είχε το εκδοτικό προνόμιο στην Ελλάδα και ήταν υπεύθυνη για την έκδοση του νομίσματος. Το 1953, η Τράπεζα συγχωνεύτηκε με την «Τράπεζα Αθηνών», που είχε ιδρυθεί το 1893. Μέσα στο 1998, η Τράπεζα προέβη στη συγχώνευση δι' απορροφήσεως της θυγατρικής της «Εθνική Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.», η οποία είχε προέλθει από τη συγχώνευση δύο πρώην θυγατρικών της εταιρειών, της «Εθνική Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.» και της «Εθνική Στεγαστική Τράπεζα της

³⁶ Ανάκτηση από: <http://www.nbg.gr>

Ελλάδος Α.Ε.», με σκοπό την αρτιότερη εξυπηρέτηση των πελατών της στον τομέα της στεγαστικής και κτηματικής πίστης.

Από τον Οκτώβριο 1999, η μετοχή της Τράπεζας διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. Στα τέλη του 2002, η Εθνική Τράπεζα προχώρησε στη συγχώνευση δι' απορροφήσεως της θυγατρικής της "Εθνική Τράπεζα Επενδύσεων Βιομηχανικής Αναπτύξεως ΑΕ". Στο πλαίσιο του στρατηγικού της προσανατολισμού στην αγορά της ΝΑ Ευρώπης, η ΕΤΕ εξαγόρασε, εντός του 2006, τη Finansbank στην Τουρκία και τη Vojvodjanska Banka στη Σερβία.

5.3 Οικονομικές εξελίξεις 2007

Στο ιστορικό υψηλό των € 1.678 εκατ. ανήλθαν τα καθαρά κέρδη του Ομίλου της ΕΤΕ στο 2007, αυξημένα κατά 70% σε σχέση με το 2006. Περιλαμβανομένης της έκτακτης φορολογικής επιβάρυνσης των χρηματοοικονομικών κερδών και της ενίσχυσης των πυροπαθών, τα καθαρά κέρδη του Ομίλου διαμορφώθηκαν σε € 1.625 εκατ.³⁷

Η ενίσχυση της κερδοφορίας του Ομίλου αντανακλά τη ραγδαία ανάπτυξη των τραπεζικών εργασιών τόσο στην εγχώρια αγορά όσο και στις αγορές της Τουρκίας και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης όπως προβλέπεται στο 3ετές Επιχειρησιακό Σχέδιο του Ομίλου. Συγκεκριμένα:

- Τα καθαρά κέρδη από τις εγχώριες δραστηριότητες ανήλθαν σε € 1.095 εκατ. αυξημένα κατά 37% σε σχέση με το 2006.
- Η συμβολή της Finansbank στην κερδοφορία του Ομίλου για το 2007 ανήλθε σε €448 εκατ. έναντι € 90 εκατ. στο προηγούμενο έτος.

³⁷ Ετήσιο Δελτίο Εθνικής Τράπεζας 2007

- Αύξηση κατά 41% σημείωσαν τα καθαρά κέρδη των μονάδων του Ομίλου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη τα οποία ανήλθαν σε € 155 εκατ. στο 2007.

Η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων για το έτος διαμορφώθηκε σε 26%, δηλαδή στα επίπεδα που παρουσίαζε ο Όμιλος πριν την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά € 3 δισ. τον Ιούνιο του 2006, υπερκαλύπτοντας το στόχο του 3ετούς Επιχειρησιακού Σχεδίου για το 2009.

Παράλληλα, βελτιώνεται η αποτελεσματικότητα του Ομίλου ως συνέπεια της επιτυχημένης πορείας του έργου της ενοποίησης και ευθυγράμμισης των υποστηρικτικών λειτουργιών του Ομίλου. Η βελτίωση αυτή καταγράφεται στο λόγο κόστους προς έσοδα ο οποίος παραμένει σταθερά κάτω του 50%, παρά τις αυξημένες επενδύσεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της επέκτασης στις αγορές της ΝΑ Ευρώπης και Τουρκίας.

Παρά τις δυσμενείς συνθήκες ρευστότητας που διαμορφώθηκαν και εξακολουθούν να επικρατούν στις διεθνείς αγορές χρήματος, το επιτοκιακό αποτέλεσμα του Ομίλου στο 2007 διαμορφώθηκε σε €3.051 εκατ. , ενώ το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο ανήλθε στο τέταρτο τρίμηνο στο νέο ιστορικό υψηλό του 4,32%. Σημαντική ενίσχυση καταγράφεται στο επιτοκιακό περιθώριο των θυγατρικών της ΝΑ Ευρώπης, το οποίο στο 2007 προσέγγισε το 5%, αυξημένο κατά 19 μ.β. έναντι του προηγούμενου έτους.

Η σημαντική αύξηση των επιτοκιακών εσόδων του Ομίλου είναι αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης επέκτασης των δανειακών χαρτοφυλακίων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό αλλά και της διευρυνόμενης καταθετικής βάσης του Ομίλου, η οποία επέτρεψε τη συγκράτηση του κόστους άντλησης ρευστότητας παρά τις συνθήκες οξυνόμενου ανταγωνισμού.

Το συνολικό ύψος χορηγήσεων του Ομίλου ανήλθε στο 2007 σε € 56 δισ. , αυξημένο κατά 27% σε σχέση με το 2006. Αντίστοιχα, οι καταθέσεις διαμορφώθηκαν σε € 60 δισ. , έναντι € 53 δισ. το 2006, σημειώνοντας αύξηση 13%. Η σχέση δανείων προς καταθέσεις διατηρείται στα επίπεδα του 90%, που είναι από τα χαμηλότερα διεθνώς.

Η χαμηλή σχέση δανείων προς καταθέσεις και η συνεπαγόμενη υπερβάλλουσα ρευστότητα αποτελεί στρατηγικό πλεονέκτημα στην τρέχουσα συγκυρία των διεθνών αγορών χρήματος και εγγύηση σταθερότητας και χρηματοδότησης της μελλοντικής επέκτασης του Ομίλου.

Η δανειακή επέκταση του Ομίλου στο 2007, δεν επηρέασε την ποιότητα του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων. Η σχέση των δανείων σε καθυστέρηση προς το σύνολο των χορηγήσεων μειώθηκε περαιτέρω στο 3,4% (4% στο 2006) ενώ ταυτόχρονα το ποσοστό κάλυψης των δανείων σε καθυστέρηση από προβλέψεις (προ εξασφαλίσεων) διαμορφώθηκε σε 81%.

Με δυναμικούς ρυθμούς συνεχίστηκε η ανάπτυξη της λιανικής τραπεζικής στην Ελλάδα. Το σύνολο των χορηγήσεων λιανικής στο 2007 ανήλθε σε € 25,7 δισ. , σημειώνοντας αύξηση 19% σε σχέση με το 2006. Συγκεκριμένα:

- Το 2007 η Εθνική Τράπεζα χορήγησε € 4 δισ. νέα στεγαστικά δάνεια σημειώνοντας νέο ρεκόρ παραγωγής (+13% σε σχέση με το 2006). Ειδικά στο τέταρτο 3μηνο του 2007 οι εκταμιεύσεις προσέγγισαν το 30% της συνολικής αγοράς στην Ελλάδα. Ως αποτέλεσμα, τα υπόλοιπα στεγαστικής πίστης αυξήθηκαν κατά 18% έναντι του 2006 και διαμορφώθηκαν σε € 16,4 δισ. , διατηρώντας την υπεροχή της ΕΤΕ στο κρίσιμο αυτό τμήμα της εγχώριας αγοράς.
- Τα υπόλοιπα καταναλωτικών δανείων και καρτών ανήλθαν σε € 5,7 δισ. , καταγράφοντας αύξηση 20% από το 2006. Εντυπωσιακή ήταν και η νέα παραγωγή στο 2007. Ο αριθμός των νέων καταναλωτικών καρτών υπερδιπλασιάστηκε και ο αριθμός των νέων ανοικτών και αλληλόχρεων λογαριασμών αυξήθηκε κατά 40% σε σύγκριση με το 2006.
- Οι χορηγήσεις της Τράπεζας προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις και επαγγελματίες προσέγγισαν τα € 3,7 δισ. το 2007, αυξημένες κατά 24%, με τον πληθυσμό των συνεργαζομένων επιχειρηματιών να αυξάνεται κατά 10%.

Παράλληλα, συνεχίζονται οι εξαιρετικές επιδόσεις στον τομέα των επιχειρηματικών χορηγήσεων οι οποίες κατέγραψαν τον υψηλότερο ρυθμό αύξησης (20%) των τελευταίων ετών, προσεγγίζοντας τα € 14 δισ.

5.3.1 Χρηματιστηριακές εξελίξεις 2007

Το Διοικητικό συμβούλιο του Χρηματιστηρίου Αθηνών (Χ.Α.) κατά την συνεδρίασή του στις 10 Ιανουαρίου 2008 ενέκρινε την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση 1.561.242 νέων κοινών ονομαστικών μετοχών της Τράπεζας, που προέκυψαν από την πρόσφατη αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της λόγω άσκησης δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών (stock option plan). Με απόφαση του Δ.Σ. της Τράπεζας ορίζεται ότι οι ανωτέρω νέες μετοχές θα είναι διαπραγματεύσιμες στο Χ.Α. την 17η Ιανουαρίου 2008 μετά την έγκριση του Χ.Α.³⁸.

5.4 Οικονομικές εξελίξεις 2008

Τα καθαρά κέρδη του Ομίλου της Εθνικής Τράπεζας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), μετά από φόρους και δικαιώματα μειοψηφίας, για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008, παρουσίασαν μείωση της τάξης του 5% και διαμορφώθηκαν σε € 1.546 εκατ. έναντι € 1.625 εκατ. το 2007.

Τα κέρδη ανά μετοχή διαμορφώθηκαν σε € 2,93 έναντι € 3,10 την προηγούμενη χρήση³⁹.

Η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων, εξαιρουμένων των εκτάκτων αποτελεσμάτων και των δύο ετών, διαμορφώθηκε σε 26,2%, έναντι 26,1% του 2007.

³⁸ Ετήσιο Δελτίο Εθνικής Τράπεζας 2007

³⁹ Ετήσιο Δελτίο Εθνικής Τράπεζας 2008

Βελτίωση παρουσίασε και ο δείκτης αποτελεσματικότητας, ο οποίος διαμορφώθηκε στο 46,6% έναντι 51% την προηγούμενη χρήση (μη συμπεριλαμβανομένου του κόστους δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών μειοψηφίας, του κόστους εθελουσίας εξόδου θυγατρικών και των μη ταμειακών χρεώσεων).

Οι επιδόσεις του Ομίλου είναι αποτέλεσμα της ορθολογικής ανάπτυξης των τραπεζικών εργασιών τόσο στην Ελλάδα όσο και στις αγορές της Τουρκίας και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, παρά τη δυσμενή διεθνή συγκυρία. Τα παραπάνω αποτελέσματα επιτεύχθηκαν μέσα σε ένα ιδιαίτερα αρνητικό περιβάλλον, ιδίως κατά το τελευταίο τρίμηνο του έτους, το οποίο οδήγησε τον Όμιλο να αυξήσει τα επίπεδα των τριμηνιαίων προβλέψεων, διπλασιάζοντάς τα, με αντίστοιχη επιβάρυνση της κερδοφορίας του τέταρτου τριμήνου.

Συγκεκριμένα, ενόψει της επιδεινούμενης διεθνούς συγκυρίας, αύξησε τις προβλέψεις έναντι πιστωτικού κινδύνου κατά 60% έναντι του 2007, σε € 513 εκατ. για το έτος και σε € 221 εκατ. για το τελευταίο τρίμηνο.

Τα κέρδη προ φόρων ανήλθαν σε € 1.937 εκατ. Τα κέρδη του Ομίλου, μετά από φόρους και δικαιώματα μειοψηφίας, μειώθηκαν κατά 5% (2008: € 1.546 εκατ. , 2007: € 1.625 εκατ.). Το καθαρό επιτοκιακό αποτέλεσμα ενισχύθηκε κατά 17% σε σχέση με το 2007, αγγίζοντας τα € 3,6 δισ. εκατ. Το επιτοκιακό αποτέλεσμα επετεύχθη σε ακραίες συνθήκες διεθνούς στενότητας ρευστότητας και αποδίδεται στην ορθολογική επέκταση των δανειακών χαρτοφυλακίων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, σε συνδυασμό με την αποτελεσματική διαχείριση του κόστους άντλησης κεφαλαίων.

Παρά την άνοδο των διατραπεζικών επιτοκίων διεθνώς, ιδιαίτερα κατά το τελευταίο τρίμηνο του έτους, την όξυνση του ανταγωνισμού στην προσέλκυση καταθέσεων, τη συνεπακόλουθη αύξηση του περιθωρίου τιμολόγησης και γενικότερα του κόστους χρήματος, η Τράπεζα, με την επαρκή ρευστότητα και τη συνετή τιμολόγηση των καταθέσεών της, πέτυχε το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο του Ομίλου να παραμείνει σταθερό σε 4,25% το 2008, όπως και το 2007.

Τα καθαρά έσοδα από προμήθειες ανήλθαν το 2008 σε € 772 εκατ. παραμένοντας πρακτικά στο ίδιο επίπεδο με το 2007, παρά την αρνητική πορεία των αγορών και των συνδεδεμένων με αυτές συναλλαγών, όπως χρηματιστηριακές πράξεις, αγοραπωλησίες αμοιβαίων κεφαλαίων και συναλλαγές επενδυτικής τραπεζικής.

Οι χορηγήσεις παρουσίασαν έντονους ρυθμούς ανάπτυξης, ειδικά στο πρώτο εξάμηνο του έτους, και διαμορφώθηκαν σε € 66,1 δισ. εκατ. , με τη λιανική τραπεζική να αποτελεί το 60% του συνολικού χαρτοφυλακίου. Συγκεκριμένα:

Οι χορηγήσεις στεγαστικών δανείων του Ομίλου υπερέβησαν τα € 22 δισ. εκατ. (αύξηση 15,5% έναντι του 2007).

Η καταναλωτική πίστη (καταναλωτικά δάνεια και κάρτες) παρουσίασε αύξηση της τάξης του 21,4% και διαμορφώθηκε σε € 11,5 δισ. εκατ. , τροφοδοτούμενη από την αύξηση κατά 26% των καταναλωτικών δανείων και 12,7% των πιστωτικών καρτών.

Ισχυρός ρυθμός αύξησης, της τάξης του 33,4%, καταγράφεται στα υπόλοιπα των δανείων προς μικρές επιχειρήσεις, με τα υπόλοιπα να προσεγγίζουν στο τέλος του 2008 τα € 6,2 δισ. εκατ. έναντι € 4,6 δισ. εκατ. το 2007.

Σημαντική αύξηση παρουσίασε και το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο του Ομίλου που ανήλθε στα € 26,2 δισ. εκατ. (+14,5% έναντι του 2007).

Η διεύρυνση των χορηγητικών εργασιών δεν έγινε εις βάρος της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ως ποσοστό του συνολικού χαρτοφυλακίου χορηγήσεων μειώθηκαν στο 3,3% του συνόλου των δανείων έναντι 3,4% το Δεκέμβριο του 2007. Σημειώνεται ότι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, μετά από τις σχετικές προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις αντιπροσωπεύουν μόλις το 0.9% του συνολικού χαρτοφυλακίου χορηγήσεων.

Οι καταθέσεις πελατών του Ομίλου αυξήθηκαν κατά 11,8% (2008: € 67,7 δισ. εκατ. 2007: € 60,5 δισ. εκατ.).

Ως αποτέλεσμα, το σύνολο των χορηγήσεων μετά από προβλέψεις υπερκαλύπτεται από καταθέσεις, με τη σχέση χορηγήσεων προς καταθέσεις να ανέρχεται σε 95% στο

τέλος Δεκεμβρίου 2008. Η ισχυρή καταθετική βάση, σε συνδυασμό με τα αποθεματικά ρευστότητας ύψους € 12 δισ. εκατ. και το μικρό ύψος αναχρηματοδότησης των υποχρεώσεων που λήγουν κατά το 2009 (€ 1,7 δισ. εκατ.), επιτρέπουν στον Όμιλο να συνεχίσει απρόσκοπτα την ομαλή ροή χρηματοδότησης κατά το 2009, με στόχο την υποστήριξη της υγιούς επιχειρηματικότητας και τη χρηματοδότηση των στεγαστικών και καταναλωτικών αναγκών των νοικοκυριών, ώστε να αντιπαραέλθουν τις δυσμενείς επιπτώσεις της διεθνούς οικονομικής κρίσης.

5.4.1 Χρηματιστηριακές εξελίξεις 2008

Κατά το 2008, η τιμή της μετοχής της ΕΤΕ κατέγραψε σημαντικές απώλειες, παρασυρόμενη από την παγκόσμια οικονομική κρίση. Ωστόσο, υπήρξε από τις ελάχιστες μετοχές του Χρηματιστηρίου Αθηνών που με τη συγκριτικά καλύτερη από την αγορά απόδοσή της στήριξε το Γενικό Δείκτη (ΓΔΧΑ), καθώς και τον ελληνικό τραπεζικό δείκτη, σε περίοδο μεγάλης πίεσης⁴⁰.

Το 2008 παρατηρήθηκαν έντονες αντιθέσεις από πλευράς αυξομειώσεων της τιμής καθώς σημείωσε μέγιστη τιμή στα € 45,6 και ελάχιστη στα € 11,6 εντός της ίδιας χρονιάς, ενώ η μέση ετήσια τιμή έφτασε τα € 29,1, και η τιμή κλεισίματος στις 31.12.2008 στα € 13,2.

Η συνολική αξία συναλλαγών της μετοχής έφθασε τα € 15 δισ. εκατ. , διατηρώντας τα επίπεδα του προηγούμενου έτους, παρά τη σημαντική πτώση της τιμής της, αποτελώντας το 19% της ετήσιας αξίας συναλλαγών της εγχώριας κεφαλαιαγοράς, έναντι 13% για το 2007. Η συνολική αξία συναλλαγών αποτέλεσε για το 2008 το 39% της ετήσιας αξίας συναλλαγών του εγχώριου τραπεζικού κλάδου, έναντι 30% το 2007. Η κεφαλαιοποίηση στις 31.12.2008 ήταν € 6,6 δισ. εκατ. , ενώ ο μέσος όρος κεφαλαιοποίησης έτους ανήλθε στα € 14,4 δισ. εκατ.

⁴⁰ Ετήσιο Δελτίο Εθνικής Τράπεζας 2008

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η συμμετοχή της ΕΤΕ στη διαμόρφωση της συνολικής κεφαλαιοποίησης του ελληνικού τραπεζικού κλάδου ενισχύθηκε ακόμη περισσότερο, με ποσοστό που έφθασε το 31% έναντι 26% που ήταν το 2007, καταδεικνύοντας έτσι τη συγκριτικά καλύτερη απόδοση της μετοχής της Τράπεζας, σε σχέση με τις λοιπές μετοχές του κλάδου.

Το 2008 υπήρξε έτος αυξημένης μεταβλητότητας για τη μετοχή της ΕΤΕ, αφού η τυπική απόκλιση της ημερήσιας απόδοσης έφτασε στο 4,4%, ενώ για το ΓΔΧΑ και τον ελληνικό τραπεζικό κλάδο διαμορφώθηκε σε 2,5% και 3,4% αντίστοιχα. Τέλος, το επίπεδο του δείκτη ρευστότητας (ετήσια αξία συναλλαγών προς μέση κεφαλαιοποίηση) αντικατόπτρισε το αυξημένο ενδιαφέρον των ξένων επενδυτών για τη μετοχή της ΕΤΕ, αφού για το 2008, ο παραπάνω δείκτης διαμορφώθηκε σε 104%, πολύ υψηλότερος από τον αντίστοιχο γενικό δείκτη του ΧΑ.

5.5 Οικονομικές εξελίξεις 2009

Σε € 971 εκατ. διαμορφώθηκαν τα αποτελέσματα του Ομίλου το 2009, μειωμένα κατά 37% σε σχέση με το 2008. Μετά την έκτακτη φορολογική εισφορά τα καθαρά κέρδη του 2009 διαμορφώνονται σε € 923 εκατ. , επιβαρυνόμενα κυρίως από τις αυξημένες προβλέψεις συνολικού ύψους € 1.057 εκατ. και τις απομειώσεις του χαρτοφυλακίου ομολόγων και μετοχών συνολικού ύψους € 238 εκατ.⁴¹

Αντίθετα, η οργανική κερδοφορία (προ προβλέψεων και φόρων) διαμορφώθηκε σε € 2.585 εκατ. αυξημένη κατά 2% έναντι του 2008, γεγονός που υπογραμμίζει τη σταθερότητα του επιχειρηματικού μοντέλου του Ομίλου ακόμα και σε περιόδους κρίσης και αναδεικνύει τη σημασία της γεωγραφικής διασποράς των πηγών εσόδων του.

⁴¹ Ετήσιο Δελτίο Εθνικής Τράπεζας 2009

Σε μια περίοδο που χαρακτηρίστηκε από ακραίες συνθήκες στο διεθνές πιστωτικό σύστημα και τη ραγδαία επιδείνωση των δημοσιονομικών μεγεθών της Εθνικής Οικονομίας, ο Όμιλος κατάφερε να διευρύνει περαιτέρω τη ρευστότητά του, να ενισχύσει την κεφαλαιακή του επάρκεια και να διατηρήσει ικανοποιητικά επίπεδα κερδοφορίας θωρακίζοντας παράλληλα τον ισολογισμό του με υψηλές προβλέψεις. Οι επιδόσεις αυτές καταδεικνύουν την αντοχή του σε ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες και του επιτρέπει να αντιμετωπίζει τις προκλήσεις από θέση ισχύος.

Τα έσοδα του Ομίλου από Τραπεζικές εργασίες (εξαιρουμένων των διαπραγματευτικών κερδών) κατέγραψαν αύξηση 6% κυρίως λόγω της περαιτέρω ενίσχυσης του επιτοκιακού αποτελέσματος (10% σε σχέση με το 2008). Το επιτοκιακό περιθώριο διατηρήθηκε για το σύνολο του έτους σε επίπεδα άνω του 4%, παρά την εντεινόμενη ανταγωνιστική πίεση στην τιμολόγηση των καταθετικών προϊόντων.

Οι λειτουργικές δαπάνες αυξήθηκαν κατά 5% σε σχέση με το προηγούμενο έτος εξαιτίας της αύξησης των δαπανών προσωπικού από την εφαρμογή διαιτητικών αποφάσεων στην Ελλάδα, της έκτακτης δαπάνης πρόσληψης ανέργων στο πλαίσιο της συμβολής της Τράπεζας στην άμβλυνση των επιπτώσεων της κρίσης στην ελληνική οικονομία και της ετήσιας εισφοράς στο ΙΚΑ ύψους € 25,5 εκατ. λόγω της ένταξης του Ταμείου Συντάξεων των υπαλλήλων της Τράπεζας σε αυτό. Αντίθετα, αποκλιμάκωση καταγράφεται στην Τουρκία και τις χώρες της ΝΑ Ευρώπης όπου οι λειτουργικές δαπάνες μειώθηκαν κατά 6% και 2% αντίστοιχα σε ετήσια βάση.

Τα παραπάνω αποτελέσματα επιτεύχθηκαν μέσα σε ένα δυσμενές περιβάλλον που συνεχίζει να επηρεάζει αρνητικά τον τραπεζικό κλάδο και επβαρύνει ιδιαίτερα την ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών. Ο Όμιλος επέδειξε αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα σε αυτές τις προκλήσεις. Η σχέση των μη εξυπηρετούμενων δανείων προς το σύνολο των χορηγήσεων διαμορφώθηκε σε 5,4%, ενώ οι καθυστερήσεις ανέρχονται σε 6,4% του συνολικού χαρτοφυλακίου. Είναι σημαντικό ότι το τελευταίο τρίμηνο του έτους η τάση δημιουργίας νέων καθυστερήσεων σταθεροποιείται παρά το ότι δεν έχει ακόμα αρχίσει η προσπάθεια αναδιάρθρωσης και αναχρηματοδότησης των χαρτοφυλακίων αυτών.

Το 2009 ο Όμιλος αύξησε τις χορηγήσεις του κατά 8% ή ποσό € 5,5 δισ. , με αποτέλεσμα το συνολικό ύψος των χορηγήσεων να υπερβαίνει τα € 71,5 δισ. Η αύξηση των χορηγήσεων οφείλεται κατά κύριο λόγο στην πιστωτική επέκταση στην Ελλάδα και την Τουρκία, ενώ τα χαρτοφυλάκια της Νοτιοανατολικής Ευρώπης εμφανίζουν ελαφρά κάμψη.

Αύξηση 3% σε σχέση με το προηγούμενο έτος καταγράφουν οι καταθέσεις στην Ελλάδα. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι διατηρείται η τάση ενίσχυσης των καταθέσεων ταμειυτηρίου που αποτελούν βασική δεξαμενή χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων της Τράπεζας, ενώ παραμένουν αμετάβλητα τα υπόλοιπα των καταθέσεων προθεσμίας σε σχέση με το 2008.

5.5.1 Χρηματιστηριακές εξελίξεις 2009

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2009, η τιμή της μετοχής της ΕΤΕ κατέγραψε απώλειες, παρασυρόμενη από τη συνεχιζόμενη παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση. Ωστόσο, υπήρξε από τις ελάχιστες μετοχές του Χρηματιστηρίου Αθηνών που, με τη συγκριτικά καλύτερη από την αγορά απόδοσή της, στήριξε το Γενικό Δείκτη (ΓΔΧΑ), καθώς και τον ελληνικό τραπεζικό δείκτη, σε περίοδο μεγάλης οικονομικής αβεβαιότητας⁴².

Η μετοχή ανέκαμψε με σταθερά αυξανόμενη αποδοτικότητα κατά το δεύτερο και τρίτο τρίμηνο, ενώ δέχτηκε πιέσεις προς το τέλος της χρονιάς. Κατά τη διάρκεια του έτους παρατηρήθηκε αυξημένη μεταβλητότητα στη μετοχή, καθώς σημείωσε μέγιστη τιμή € 28,3 στις 15.10.2009 και ελάχιστη € 8,1 στις 09.03.2009, ενώ η μέση ετήσια τιμή έφτασε τα € 17,7 και η τιμή κλεισίματος στις 31.12.2009 ήταν € 18,1. Η τυπική απόκλιση της ημερήσιας απόδοσης έφτασε στο 4,0 % έναντι 4,4% το προηγούμενο έτος, ενώ για το ΓΔΧΑ και τον ελληνικό τραπεζικό κλάδο διαμορφώθηκε σε 2,1% και 3,4% αντίστοιχα, έναντι 2,5% και 3,4% που ήταν για το 2008.

⁴² Ετήσιο Δελτίο Εθνικής Τράπεζας 2009

Η συνολική αξία συναλλαγών της μετοχής έφθασε σχεδόν τα € 12 δισ. , μένοντας κοντά στο επίπεδο του προηγούμενου έτους, παρά τις διακυμάνσεις της τιμής, αποτελώντας το 26% της ετήσιας αξίας συναλλαγών της εγχώριας κεφαλαιαγοράς, έναντι 19% για το 2008. Η συνολική αξία συναλλαγών αποτέλεσε για το 2009 το 41% της ετήσιας αξίας συναλλαγών του εγχώριου τραπεζικού κλάδου, έναντι 39% το 2008.

Η κεφαλαιοποίηση στις 31.12.2009 ήταν € 11,0 δισ. , ενώ ο μέσος όρος κεφαλαιοποίησης έτους ανήλθε στα € 10,3 δισ. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η συμμετοχή της ΕΤΕ στη διαμόρφωση της συνολικής κεφαλαιοποίησης του ελληνικού τραπεζικού κλάδου ενισχύθηκε ακόμη περισσότερο, με ποσοστό που έφθασε το 35% έναντι 31% που ήταν στο τέλος του 2008, καταδεικνύοντας έτσι τη συγκριτικά καλύτερη απόδοση της μετοχής της Τράπεζας, σε σχέση με τις λοιπές μετοχές του κλάδου. Αντίστοιχα, ενισχύθηκε και η συμμετοχή της ΕΤΕ στη διαμόρφωση της συνολικής κεφαλαιοποίησης της ελληνικής κεφαλαιαγοράς από 10% που ήταν για το 2008 σε 17% για το 2009.

Τέλος, το επίπεδο του δείκτη ρευστότητας (ετήσια αξία συναλλαγών προς μέση κεφαλαιοποίηση) αντικατόπτρισε το αυξημένο ενδιαφέρον του συνόλου των επενδυτών για τη μετοχή της ΕΤΕ, αφού για το 2009, ο παραπάνω δείκτης διαμορφώθηκε σε 113%, πολύ υψηλότερος από τον αντίστοιχο γενικό δείκτη του ΧΑ, που ανήλθε σε 70,4%.

Κεφάλαιο 6^ο

Ανάλυση και αξιολόγηση της Τράπεζας Eurobank

6.1 Η Τράπεζα

Ο όμιλος Eurobank EFG, είναι ένας Ευρωπαϊκός οργανισμός με σύνολο ενεργητικού € 87,2 δις. , που απασχολεί πάνω από 22.500 άτομα και προσφέρει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες του, τόσο μέσα από ένα δίκτυο άνω των 1.600 καταστημάτων και σημείων πώλησης, όσο και μέσα από εναλλακτικά δίκτυα διάθεσης⁴³.

Ο όμιλος Eurobank EFG έχει σημαντική παρουσία σε 10 χώρες: Ελλάδα, Βουλγαρία, Σερβία, Ρουμανία, Τουρκία, Πολωνία, Ουκρανία, Ην. Βασίλειο, Λουξεμβούργο και Κύπρο. Είναι μέλος του ομίλου EFG Group, ενός διεθνούς τραπεζικού ομίλου με παρουσία σε 40 χώρες.

Η EFG Eurobank Εργασίας Α.Ε. (η “Τράπεζα”) και οι θυγατρικές της εταιρείες (ο “Όμιλος”) δραστηριοποιούνται στους τομείς τραπεζικής ιδιωτών πελατών και επιχειρήσεων, στον τομέα παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, υπηρεσιών διαχείρισης κεφαλαίων και χαρτοφυλακίων, ασφαλιστικών, και άλλων υπηρεσιών. Η Τράπεζα έχει συσταθεί στην Ελλάδα και οι μετοχές της είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

⁴³ Ανάκτηση από: <http://www.eurobank.gr>

6.2 Ανασκόπηση Οικονομικών Αποτελεσμάτων

2007

Το 2007 ήταν μία ακόμα χρονιά δυναμικής ανάπτυξης και επέκτασης του Ομίλου Eurobank EFG στην Ελλάδα και τη Νέα Ευρώπη. Στο τέλος του 2007 ο Όμιλος είχε αναπτύξει παρουσία σε 8 χώρες, με συνολικό ενεργητικό € 68 δισ. , δίκτυο άνω των 1.500 καταστημάτων, σημείων πώλησης και επιχειρηματικών κέντρων και απασχολούσε 22.000 εργαζόμενους. Μέσα σε ένα ιδιαίτερα απαιτητικό περιβάλλον, η σταθερά αναπτυξιακή πορεία στην Ελλάδα και στη Νέα Ευρώπη και η ισχυρή αύξηση των εργασιών στις αγορές αυτές οδήγησαν σε κερδοφορία η οποία υπερέβη τους ήδη αυξημένους αναθεωρημένους στόχους που είχε ανακοινώσει η Διοίκηση⁴⁴.

Ειδικότερα, τα καθαρά κέρδη του Ομίλου, τα οποία προέρχονται από αμιγώς οργανικές πηγές, αυξήθηκαν κατά 32,1% και διαμορφώθηκαν σε € 851εκ. το 2007, έναντι του ήδη αναθεωρημένου στόχου € 820εκ. Περιλαμβανομένης της έκτακτης φορολόγησης των χρηματοοικονομικών κερδών και της συνεισφοράς του Ομίλου προς τους πυρόπληκτους, τα καθαρά κέρδη του Ομίλου διαμορφώθηκαν σε € 815εκ. Ιδιαίτερα εντυπωσιακά ήταν και τα αποτελέσματα στο εξωτερικό, με τα καθαρά κέρδη από τη Νέα Ευρώπη να ανέρχονται σε € 72,6εκ., έναντι ζημιών € 3,5εκ. το 2006, και να υπερβαίνουν το στόχο των € 60εκ. Αφαιρώντας τα αποτελέσματα της Πολωνίας και της Ουκρανίας που αποτελούν τις πιο πρόσφατες επενδύσεις στη Νέα Ευρώπη, τα καθαρά κέρδη από το εξωτερικό υπερτριπλασιάστηκαν και ανήλθαν σε €115εκ., από € 29εκ. το 2006.

Τα θετικά αποτελέσματα του 2007 επιτρέπουν στο Δ.Σ. της Τράπεζας να προτείνει προς την Ετήσια Γενική Συνέλευση των Μετόχων τη διανομή μερίσματος € 0,82 ανά μετοχή, που αντιστοιχεί σε συνολικό μέρισμα € 425εκ., έναντι € 350εκ. το 2006, αυξημένου κατά 21,5%.

⁴⁴ Ετήσιο Δελτίο Eurobank 2007

Οι Συνολικές Χορηγήσεις του Ομίλου αυξήθηκαν σημαντικά κατά 33,7% και διαμορφώθηκαν σε € 46,7 δισ. στο τέλος του 2007, συνέπεια της ισχυρής πιστωτικής επέκτασης στην Ελλάδα και στη Νέα Ευρώπη. Ειδικότερα, οι χορηγήσεις στην Ελλάδα αυξήθηκαν κατά 20,4% σε ετήσια βάση και ανήλθαν σε € 37,4 δισ. , ενώ οι χορηγήσεις στη Νέα Ευρώπη υπερδιπλασιάστηκαν και διαμορφώθηκαν σε € 9,3 δισ. , από € 3,8 δισ. το 2006. Αξίζει να σημειωθεί ότι αύξηση των χορηγήσεων το Δ' τρίμηνο του 2007 ήταν εντυπωσιακή, με τις νέες χορηγήσεις στη Νέα Ευρώπη να ανέρχονται σε € 1,8 δισ. , έναντι € 1,2 δισ. το Γ' τρίμηνο, και να ξεπερνούν για πρώτη φορά τις νέες χορηγήσεις της Ελλάδας, οι οποίες διαμορφώθηκαν σε € 1,7 δισ. το τελευταίο τρίμηνο του έτους.

Τα Συνολικά Έσοδα του Ομίλου ενισχύθηκαν κατά 26,1% και διαμορφώθηκαν σε € 2,8 δισ. το 2007, από € 2,2 δισ. το 2006. Οι ισχυροί ρυθμοί αύξησης των εργασιών του Ομίλου στη Νέα Ευρώπη είχαν ως αποτέλεσμα τα συνολικά έσοδα από την ευρύτερη περιοχή να διπλασιαστούν και να ανέλθουν σε € 638εκ., από € 313εκ. το 2006. Η συνεισφορά των εσόδων αυτών στα συνολικά έσοδα του Ομίλου αυξήθηκε σημαντικά στο 22,7%, από 14% που ήταν το 2006.

6.3 Ανασκόπηση Οικονομικών Αποτελεσμάτων 2008

Κατά την διάρκεια του 2008, ο Όμιλος Eurobank EFG αύξησε τα στοιχεία του ενεργητικού του κατά 20,1% σε € 82 δισ. , ως αποτέλεσμα της ισχυρής ανάπτυξης των χορηγήσεων και των καταθέσεων σε όλους τους τομείς και τις χώρες που δραστηριοποιείται⁴⁵.

Στην Ελλάδα, οι χορηγήσεις αυξήθηκαν κατά 13,3% φτάνοντας τα € 42,4 δισ. , ενώ στη Νέα Ευρώπη κατά 59,2% φτάνοντας τα € 14,7 δισ. Παρά το γεγονός ότι οι δυσμενείς συνθήκες της αγοράς προς το τέλος του έτους επηρέασαν το δείκτη των μη

⁴⁵ Ετήσιο Δελτίο Eurobank 2008

εξυπηρετούμενων δανείων (ο οποίος ανήλθε σε 2,74%, από 2,4% το 2007) και το δείκτη των προβλέψεων (ο οποίος ανήλθε σε 1,27% των χορηγήσεων μετά από προβλέψεις, από 1,01% το 2007), η πιστωτική ποιότητα παραμένει ισχυρή, και σημαντικά καλύτερη από το μέσο όρο της αγοράς. Στην Ελλάδα, ο μέσος όρος της αγοράς για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια είναι 4,8% (Τράπεζα της Ελλάδος – Σεπτέμβριος 2008).

Επιπρόσθετα, εν' όψει της επιδείνωσης των μακροοικονομικών συνθηκών, η Τράπεζα έχει ενσωματώσει τις συνέπειες της χρηματοοικονομικής κρίσης στην αξιολόγηση των αναμενόμενων μελλοντικών χρηματοροών, μέσω της εκτίμησης απομείωσης των δανείων της. Ως αποτέλεσμα, η Τράπεζα δημιούργησε το 2008 επιπρόσθετες προβλέψεις € 240 εκατ. , ποσό που αναλογεί σε 0,43% των συνολικών δανείων μετά από προβλέψεις. Έτσι, το ποσοστό κάλυψης των μη εξυπηρετούμενων δανείων από προβλέψεις ανέρχεται σε 90%, ενώ ο μέσος όρος της αγοράς στην Ελλάδα είναι 47% (Τράπεζα της Ελλάδος – Σεπτέμβριος 2008).

Το 2008, η ισχυρή αύξηση των καταθέσεων συνεχίστηκε, με τα πελατειακά κεφάλαια υπό διαχείριση να φτάνουν τα € 54,6 δισ. , αυξημένα κατά 4,3% από το 2007. Ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις στο τέλος του 2008 βελτιώθηκε σε 122,4%, από 126,2% το 2007.

Τα Καθαρά έσοδα από τόκους ανήλθαν σε € 2.385 εκατ. , αυξημένα κατά 19% σε σχέση με το 2007, με το καθαρό περιθώριο επιτοκίου να διαμορφώνεται σε 3,17%. Επηρεασμένα από τις δυσμενείς συνθήκες των αγορών, τα έσοδα από προμήθειες μειώθηκαν κατά 2,5% σε € 618 εκατ. , ενώ τα χρηματοοικονομικά κέρδη και λοιπά έσοδα μειώθηκαν κατά € 72 εκατ. σε € 94 εκατ. Επιπρόσθετα, η χειροτέρευση τις πιστωτικής διαβάθμισης των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στις διεθνείς αγορές κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου επηρέασε τις ομολογιακές εκδόσεις του Ομίλου, αποφέροντας αποτιμητικά κέρδη, η μεγάλη πλειοψηφία των οποίων δεν έχουν καταγραφεί.

Ωστόσο, για ένα μικρό μέρος του χαρτοφυλακίου το οποίο συνδέεται με παράγωγα κάλυψης κινδύνων, οι μεταβολές στην εύλογη αξία έχουν αναγνωριστεί και καταγραφεί (σύμφωνα με τα IFRS) στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως. Τα

συγκεκριμένα κέρδη ανήλθαν σε € 160 εκατ. το τελευταίο τρίμηνο, και αφορούν κυρίως 30-ετή ομόλογα.

Τα συνολικά λειτουργικά έσοδα ανήλθαν σε € 3,3 δισ. , αυξημένα κατά 16,4% από το 2007. Η αύξηση των εξόδων έχει περικοπεί δραστικά, ιδιαίτερα κατά το τέταρτο τρίμηνο, όπου σε επίπεδο Ομίλου ήταν μόνο κατά 3,1% υψηλότερα από το αντίστοιχο τρίμηνο του 2007. Ως αποτέλεσμα, ο δείκτης κόστους προς έσοδα παρέμεινε στο 40% για την Ελλάδα, βελτιώθηκε από 76% σε 64% για τη Νέα Ευρώπη, και έφτασε το 47,8% για τον Όμιλο, χαμηλότερα από το 48,1% το 2007.

Γενικά, παρά τις δυσμενείς συνθήκες της αγοράς και εξαιρουμένων των επιπρόσθετων δανειακών προβλέψεων, τα καθαρά κέρδη που αναλογούν στους μετόχους για το 2008 διαμορφώθηκαν σε € 836 εκατ. , από τα οποία τα € 137 εκατ. προήλθαν από την Νέα Ευρώπη, αυξημένα κατά 88% από τα € 73 εκατ. το 2007. Με την προσθήκη των επιπρόσθετων προβλέψεων, τα καθαρά κέρδη ανέρχονται σε € 652 εκατ. , διαμορφώνοντας την αποδοτικότητα ενεργητικού σε 0,9% και την αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων σε 15,7% (2007: 1,36% και 22,44% αντίστοιχα).

6.4 Ανασκόπηση Οικονομικών Αποτελεσμάτων 2009

Η παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση επηρέασε αρνητικά, σε διαφορετικό βαθμό την καθεμία, όλες τις χώρες στις οποίες η Eurobank EFG δραστηριοποιείται, και οι τραπεζικές εργασίες προσαρμόστηκαν στις επικρατούσες συνθήκες. Ως αποτέλεσμα, για το 2009 το σύνολο του ενεργητικού αυξήθηκε οριακά κατά 2,5% φτάνοντας τα € 84,3 δισ.⁴⁶

Κατά τη διάρκεια του έτους, οι καταθέσεις αυξήθηκαν κατά € 1,2 δισ. ή 2,5% φτάνοντας τα € 46,8 δισ. , με σημαντική συνεισφορά από την Πολωνία και την

⁴⁶ Ετήσιο Δελτίο Eurobank 2009

Κύπρο όπου ο ρυθμός συγκέντρωσης καταθέσεων επιταχύνθηκε. Δεδομένης της σταδιακής μετατόπισης προς τις κατηγορίες χαμηλότερου ρίσκου, οι χορηγήσεις εξαιρουμένων των καταναλωτικών αυξήθηκαν κατά € 1,8 δισ. , οι συνολικές χορηγήσεις ανήλθαν στα € 57,6 δισ. και ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις βελτιώθηκε σε 119% από 122% το 2008.

Επιπρόσθετα, ο Όμιλος ενίσχυσε περαιτέρω τη ρευστότητα του και συγκέντρωσε € 2,8 δισ. μεσοπρόθεσμων κεφαλαίων από θεσμικούς επενδυτές χωρίς την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου. Παρά τις δυσμενείς συνθήκες της αγοράς και το σημαντικά υψηλότερο κόστος χρηματοδότησης, ο Όμιλος κατάφερε σε μια χρονιά γεμάτη από προκλήσεις να επιτύχει τον πρωταρχικό του στόχο, της διασφάλισης και αύξησης των προ-προβλέψεων κερδών του. Σε ετήσια βάση, τα προβλέψεων κέρδη αυξήθηκαν κατά 1,2% και ανήλθαν στα € 1.569 εκατ. Οι σημαντικότεροι παράγοντες για την επίτευξη αυτού του στόχου ήταν η ανθεκτικότητα των καθαρών εσόδων από τόκους και η αυστηρή διαχείριση του κόστους. Ο Όμιλος ανέκαμψε μετά από ένα πολύ δύσκολο πρώτο τρίμηνο και κατέγραψε καθαρά έσοδα από τόκους ύψους € 2.341 εκατ. , ελάχιστα μειωμένα σε σχέση με τα € 2.385 εκατ. του 2008, ενώ το καθαρό περιθώριο επιτοκίου διαμορφώθηκε σε 2,81%.

Συγκριτικά χαμηλότερα διαμορφώθηκαν τα λοιπά πλην τόκων τραπεζικά έσοδα και κατά συνέπεια τα συνολικά λειτουργικά έσοδα ανήλθαν σε € 3.040 δισ. , μόλις 2,5% μειωμένα σε σχέση με το 2008. Επιπρόσθετα, ο αυστηρός έλεγχος των λειτουργικών εξόδων τόσο στην Ελλάδα όσο και στις χώρες της Νέας Ευρώπης οδήγησε σε μειώσεις κόστους μεγαλύτερες του 6% σε ετήσια βάση, η καλύτερη με διαφορά επίδοση μεταξύ των βασικών ανταγωνιστών, βελτιώνοντας το δείκτη κόστους προς έσοδα στο 48,4% για τον Όμιλο, 62,3% στη Νέα Ευρώπη και 41,9% στην Ελλάδα.

Η βελτιωμένη κερδοφορία απορρόφησε πλήρως τις αυξημένες προβλέψεις επισφαλών δανείων οι οποίες ανήλθαν στο 2,11% των μέσων χορηγήσεων μετά από προβλέψεις, επηρεάζοντας σημαντικά τα αποτελέσματα της Νέας Ευρώπης. Παρά ταύτα, εξαιρουμένης της Ουκρανίας, οι δραστηριότητες στη Νέα Ευρώπη παρέμειναν κερδοφόρες στο σύνολό τους καθ' όλη τη χρονιά. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ανέρχονται στο 5,15% των χορηγήσεων ενώ κατά τα τελευταία δύο τρίμηνα

παρατηρήθηκε σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού σχηματισμού νέων ληξιπρόθεσμων δανείων.

Συνολικά, παρά το δυσμενές κλίμα της αγοράς και τις πρωτοφανείς συνθήκες, η Διοίκηση κατάφερε να επιτύχει δύο από τους βασικούς της στόχους για το 2009 οι οποίοι ήταν (α) να διατηρήσει ή και να βελτιώσει τα προβλέψεων κέρδη του 2008, και (β) να μειώσει το κόστος τουλάχιστον κατά 5%. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα διαχειρίστηκε αποτελεσματικά όλες τις χρηματοδοτικές της ανάγκες, διατήρησε τα καθαρά περιθώρια επιτοκίων σε ικανοποιητικά επίπεδα και περιόρισε τα θέματα ποιότητας του ενεργητικού σε διαχειρίσιμα επίπεδα.

Τα καθαρά κέρδη που αναλογούν στους μετόχους, εξαιρουμένης της έκτακτης εισφοράς, ανήλθαν σε € 362 εκατ. διαμορφώνοντας την αποδοτικότητα του ενεργητικού σε 0,5% και την αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων σε 6,0% (2008:0,9% και 15,7% αντίστοιχα). Συμπεριλαμβανομένης της έκτακτης εισφοράς τα καθαρά κέρδη ανέρχονται σε € 305 εκατ.

Κεφάλαιο 7^ο

Ανάλυση Δεικτών

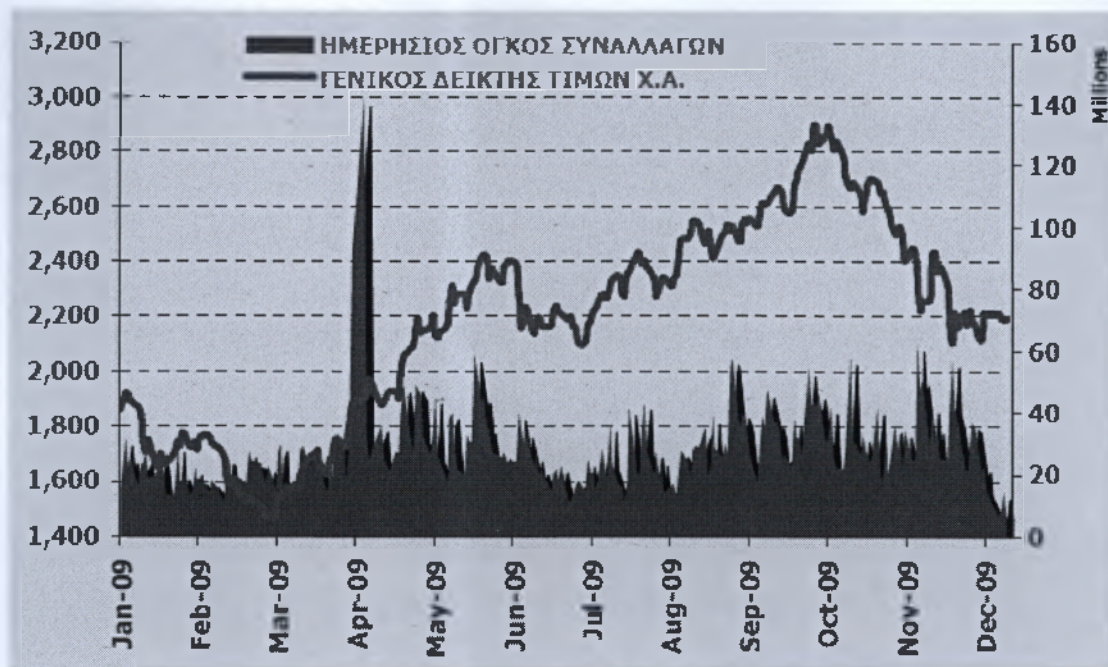
Στο κεφάλαιο αυτό πρόκειται να γίνει ανάλυση των χρηματιστηριακών δεικτών για τα έτη 2009 και 2010. Συγκεκριμένα παρουσιάζεται η διαχρονική τάση του Γενικού Δείκτη Τιμών και του κλαδικού Δείκτη των Τραπεζών. Επιπλέον παρουσιάζονται οι τιμές κλεισίματος ανά μήνα του τελευταίου δωδεκαμήνου των τραπεζών Πειραιώς, Κύπρου, Εθνικής και Eurobank.

7.1 Ανάλυση του Γενικού Δείκτη Τιμών Χ.Α. και του Τραπεζικού Δείκτη

Παρακάτω παρουσιάζεται η διαχρονική τάση του Γενικού Δείκτη Τιμών και του κλαδικού Δείκτη των Τραπεζών.

7.1.1 Ανάλυση Γενικού Δείκτη Τιμών Χ.Α.

Η πορεία του Γενικού Δείκτη τιμών καθώς και ο ημερήσιος όγκος συναλλαγών του Χρηματιστηρίου Αθηνών του 2009, παρουσιάζονται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

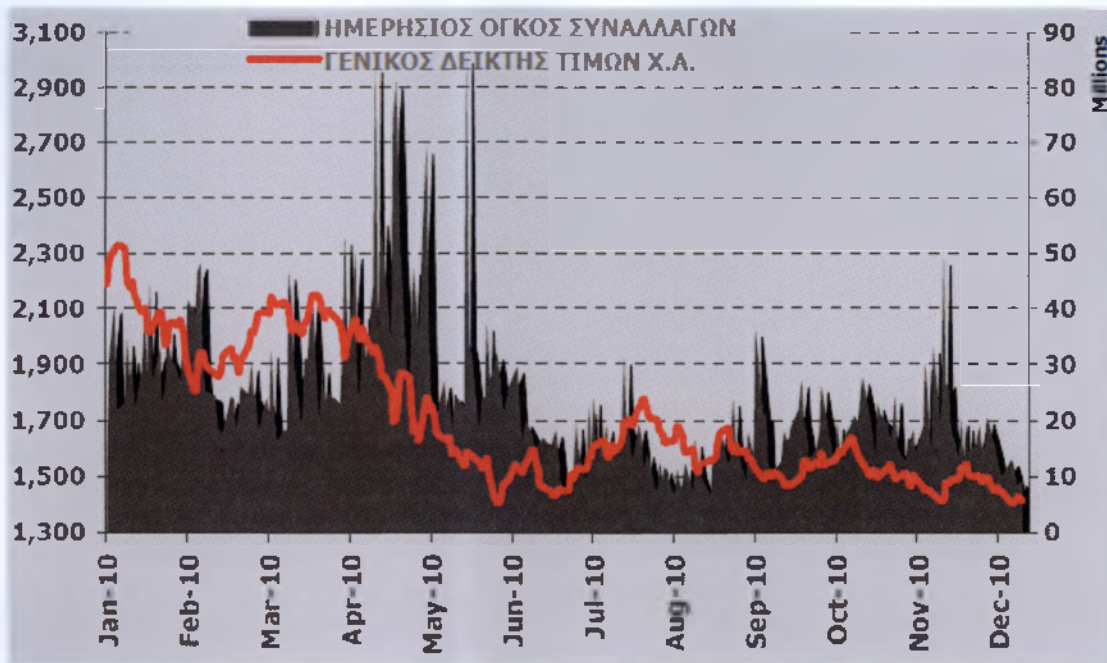

Πηγή: <http://www.ase.gr>

Διάγραμμα 7.1: Γενικός Δείκτης Τιμών Χ.Α. από 02/01/2009 έως 31/12/2009

Όπως μπορούμε να δούμε από το διάγραμμα, η πορεία του Γενικού Δείκτη είναι πτωτική κατά το πρώτο τρίμηνο του 2009, φτάνοντας την χαμηλότερη τιμή το Μάρτιο. Στην συνέχεια και τους επόμενους οκτώ μήνες, ο Δείκτης έχει ανοδική πορεία, με μια διορθωτική κίνηση κατά τον Ιούνιο – Ιούλιο. Τον Οκτώβριο σημειώνεται η μεγαλύτερη τιμή του έτους, περίπου στις 2.900 μονάδες. Από το Νοέμβριο και μέχρι το τέλος του έτους ο Δείκτης υποχωρεί, κλείνοντας με τιμή 2.200 μονάδων περίπου.

Η πορεία του Γενικού Δείκτη τιμών καθώς και ο ημερήσιος όγκος συναλλαγών του Χρηματιστηρίου Αθηνών του 2010, παρουσιάζονται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

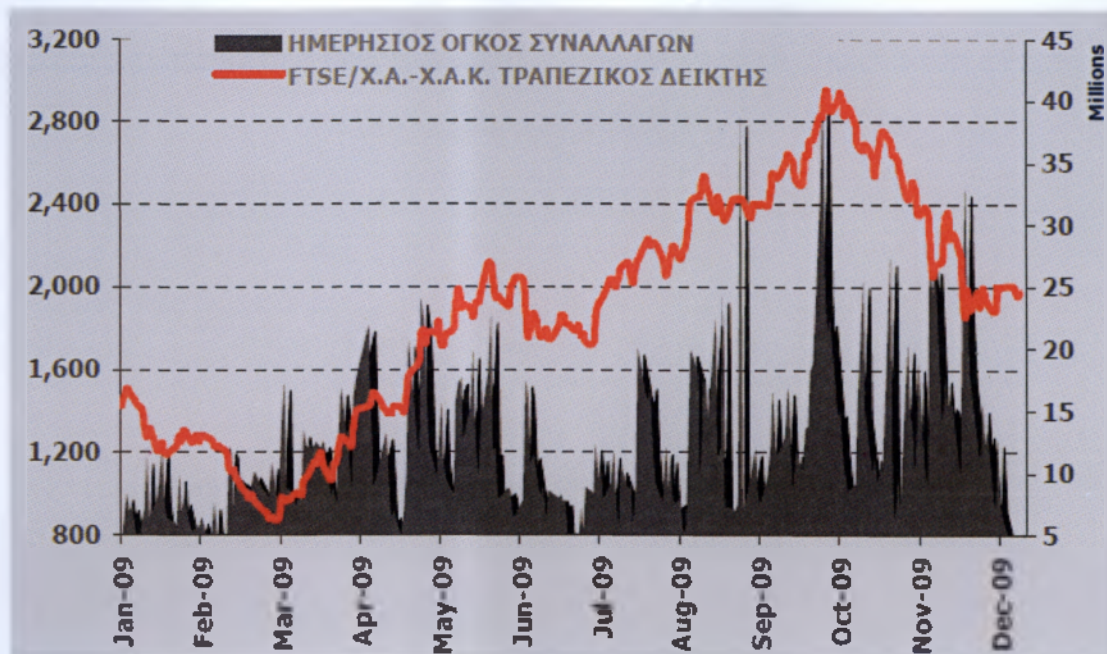
Πηγή: <http://www.ase.gr>

Διάγραμμα 7.2: Γενικός Δείκτης Τιμών Χ.Α. από 01/01/2010 έως 31/12/2010

Όπως μπορούμε να δούμε από το διάγραμμα, η πορεία του Γενικού Δείκτη είναι πτωτική κατά το πρώτο δίμηνο του 2010. Το Μάρτιο παρουσιάζει μια αύξηση αλλά από τον Απρίλιο μέχρι τον Ιούνιο μειώνεται και πάλι φτάνοντας στην χαμηλότερη τιμή περίπου στις 1.400 μονάδες. Ο Δείκτης έχει ανοδική πορεία κατά τον Ιούλιο, αλλά από τον Αύγουστο αρχίζει πάλι την μείωση. Μέχρι το τέλος του έτους ο Δείκτης αυξομειώνεται ελάχιστα, κλείνοντας τον Δεκέμβριο με τιμή 1.500 μονάδων περίπου.

7.1.2 Ανάλυση Τραπεζικού Δείκτη

Η πορεία του Τραπεζικού Δείκτη τιμών καθώς και ο ημερήσιος όγκος συναλλαγών του Χρηματιστηρίου Αθηνών του 2009, παρουσιάζονται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

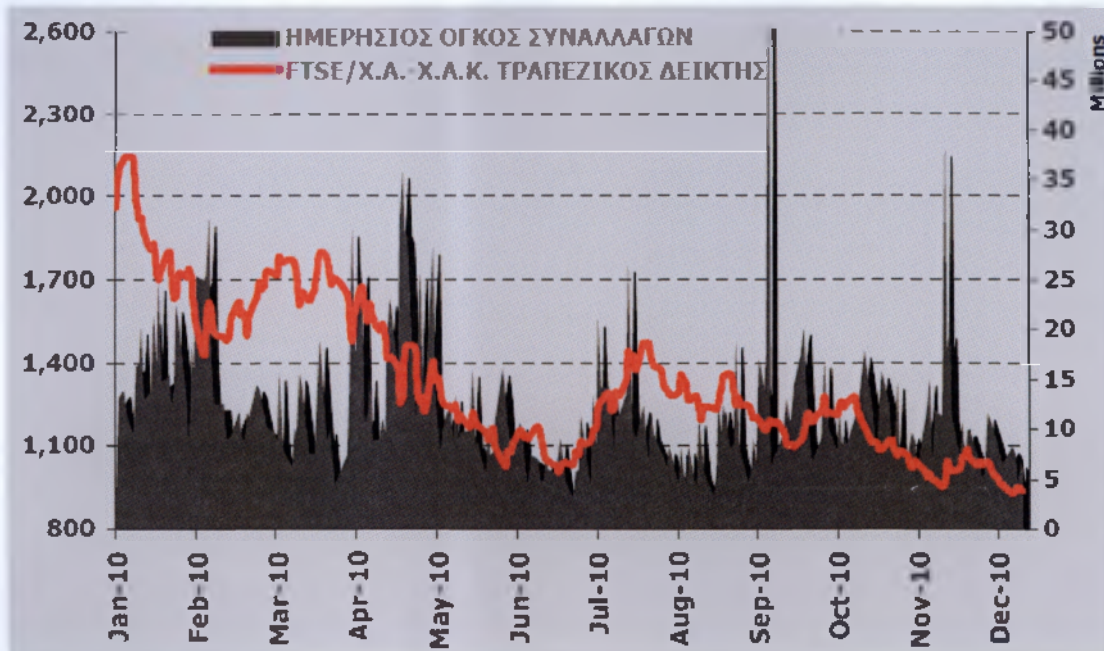

Πηγή: <http://www.ase.gr>

Διάγραμμα 7.3: Τραπεζικός Δείκτης από 02/01/2009 έως 31/12/2009

Όπως μπορούμε να δούμε από το διάγραμμα, η πορεία του Τραπεζικού Δείκτη είναι πτωτική κατά το πρώτο τρίμηνο του 2009, φτάνοντας την χαμηλότερη τιμή το Μάρτιο περίπου στις 800 μονάδες. Στην συνέχεια και τους επόμενους επτά μήνες, ο Δείκτης έχει ανοδική πορεία, με μια διορθωτική κίνηση κατά τον Ιούνιο – Ιούλιο. Τον Οκτώβριο σημειώνεται η μεγαλύτερη τιμή του έτους, περίπου στις 2.900 μονάδες. Από το Νοέμβριο και μέχρι το τέλος του έτους ο Δείκτης υποχωρεί, κλείνοντας με τιμή 2.000 μονάδων περίπου.

Η πορεία του Τραπεζικού Δείκτη τιμών καθώς και ο ημερήσιος όγκος συναλλαγών του Χρηματιστηρίου Αθηνών του 2010, παρουσιάζονται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Πηγή: <http://www.ase.gr>

Διάγραμμα 7.4: Τραπεζικός Δείκτης από 01/01/2010 έως 31/12/2010

Όπως μπορούμε να δούμε από το διάγραμμα, η πορεία του Τραπεζικού Δείκτη είναι πτωτική κατά το πρώτο δίμηνο του 2010. Το Μάρτιο και τον Απρίλιο παρουσιάζει μια αύξηση αλλά από τον Μάιο μέχρι τον Ιούλιο μειώνεται και πάλι φτάνοντας περίπου στις 1.000 μονάδες. Ο Δείκτης έχει ανοδική πορεία κατά τον Αύγουστο, αλλά από τον Σεπτέμβριο αρχίζει πάλι την μείωση και μέχρι το τέλος του έτους ο Δείκτης φτάνει τις 900 μονάδες περίπου, τιμή που είναι η χαμηλότερη του έτους.

7.2 Ανάλυση των μετοχών των Τραπεζών Πειραιώς, Κύπρου, Εθνικής και Eurobank

Παρακάτω παρουσιάζονται οι τιμές κλεισίματος ανά μήνα του τελευταίου δωδεκαμήνου των τραπεζών Πειραιώς, Κύπρου, Εθνικής και Eurobank.

7.2.1 Τράπεζα Πειραιώς

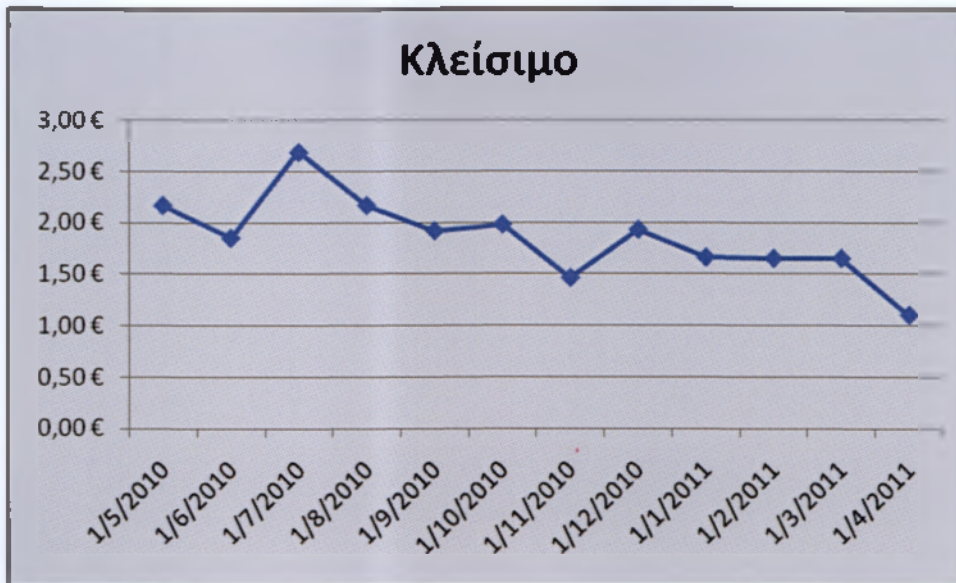
Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η χρηματιστηριακή πορεία, όσον αφορά την τιμή κλεισίματος, τον όγκο και τον τζίρο, της μετοχής της Τράπεζας Πειραιώς.

Πίνακας 7.1: Χρηματιστηριακή πορεία Τράπεζας Πειραιώς

Ημερομηνία	Κλείσιμο	Όγκος	Τζίρος
31/5/2010	2,17 €	1.518.883	3.288.913
30/6/2010	1,85 €	1.990.509	3.667.697
30/7/2010	2,69 €	1.134.042	3.025.368
31/8/2010	2,17 €	1.228.874	2.609.952
30/9/2010	1,92 €	2.052.745	3.899.310
29/10/2010	1,98 €	7.269.609	14.252.822
30/11/2010	1,46 €	43.030.287	63.420.448
31/12/2010	1,93 €	6.325.504	12.221.400
31/1/2011	1,66 €	2.739.734	4.515.957
28/2/2011	1,65 €	4.205.965	6.770.991
31/3/2011	1,65 €	4.205.965	6.770.991
29/4/2011	1,10 €	4.774.985	5.169.515

Πηγή: <http://finance.in.gr>

Από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα, προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα αναφορικά με την τιμή κλεισίματος της μετοχής σε μηνιαία βάση.

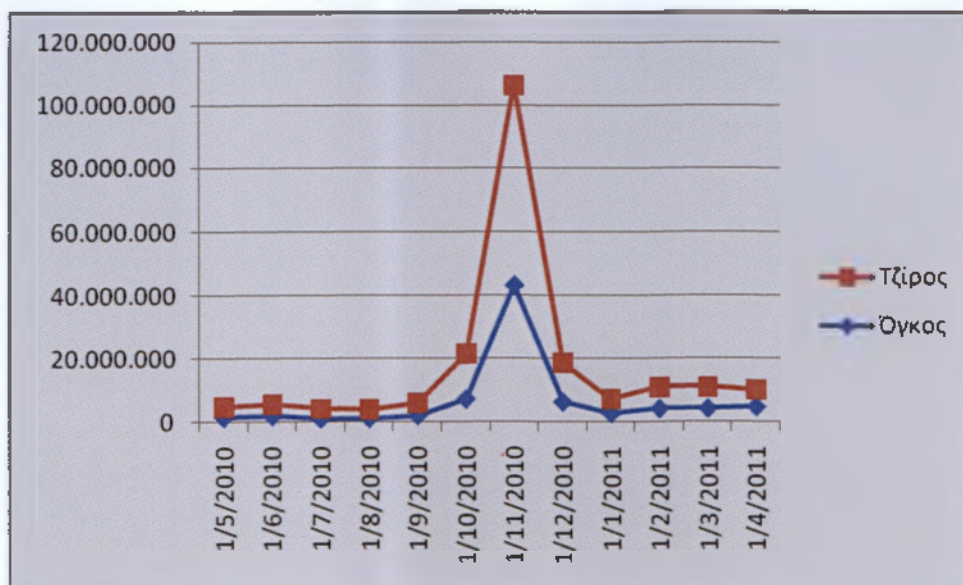

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 7.5: Διαγραμματική απεικόνιση τιμών κλεισίματος Τράπεζας Πειραιώς

Σύμφωνα με το διάγραμμα, η τιμή κλεισίματος του τελευταίου δωδεκαμήνου της μετοχής δεν ακολουθεί την πορεία του Γενικού Δείκτη. Κατά την διάρκεια του Μαΐου – Ιουνίου η τιμή παρουσιάζει πτώση. Τον Ιούλιο του 2010 επιτυγχάνει την υψηλότερη τιμή του έτους με 2,69€. Από τον Ιούλιο και μέχρι τον Απρίλιο του 2011 η τιμή της μετοχής είναι πτωτική, με εξαίρεση τον Δεκέμβριο που παρουσίασε μικρή αύξηση. Τον Απρίλιο του 2011 σημειώθηκε η χαμηλότερη τιμή του δωδεκαμήνου, ύψους 1,10€.

Στο ακόλουθο διάγραμμα, παρουσιάζονται τα στοιχεία που αφορούν τον τζίρο και τον όγκο των συναλλαγών του τελευταίου δωδεκαμήνου.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 7.6: Διαγραμματική απεικόνιση όγκου και τζίρου συναλλαγών Τράπεζας Πειραιώς

Όπως παρατηρούμε και από το παραπάνω διάγραμμα, τόσο ο τζίρος όσο και ο όγκος των συναλλαγών, διατηρούνται περίπου στα ίδια επίπεδα καθ' όλο το δωδεκάμηνο. Εξαιρέση αποτελεί μια απότομη αύξηση τον Οκτώβριο – Νοέμβριο, η οποία ακολουθείται από μια απότομη ισόποση μείωση τον Δεκέμβριο. Ίσως αυτή η παροδική μεταβολή να οφείλεται στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου που έκανε η τράπεζα εκείνη την περίοδο.

7.2.2 Τράπεζα Κύπρου

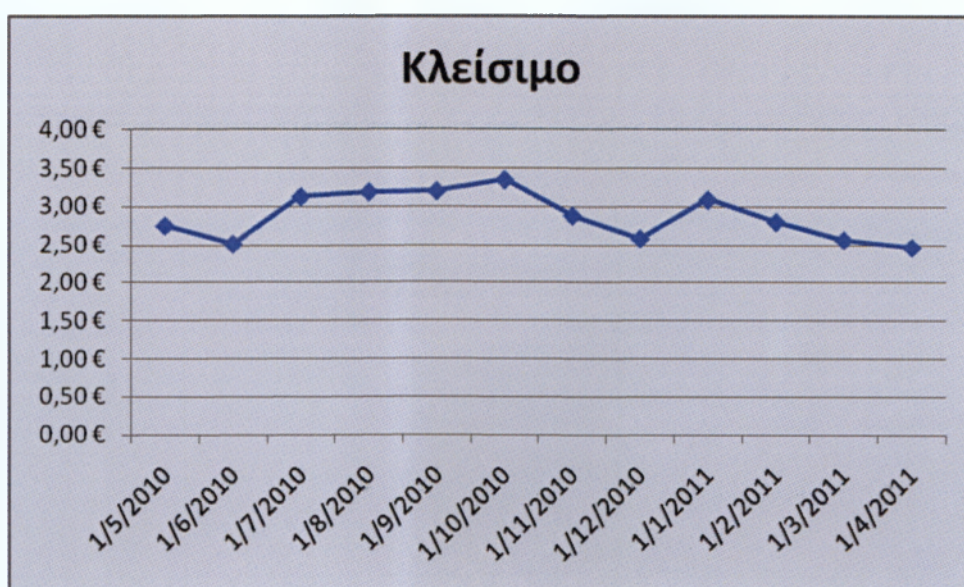
Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η χρηματοπιστηριακή πορεία, όσον αφορά την τιμή κλεισίματος, τον όγκο και τον τζίρο, της μετοχής της Τράπεζας Κύπρου.

Πίνακας 7.2: Χρηματιστηριακή πορεία Τράπεζας Κύπρου

Ημερομηνία	Κλείσιμο	Όγκος	Τζίρος
31/5/2010	2,75 €	1.070.229	3.039.164
30/6/2010	2,51 €	1.931.554	4.842.222
30/7/2010	3,13 €	931.617	2.966.260
31/8/2010	3,19 €	1.379.193	4.304.663
30/9/2010	3,20 €	2.221.411	6.977.624
29/10/2010	3,35 €	2.399.480	8.172.681
30/11/2010	2,88 €	3.363.865	9.429.591
31/12/2010	2,58 €	390.115	1.015.697
31/1/2011	3,09 €	2.148.106	6.684.375
28/2/2011	2,80 €	7.026.653	19.991.094
31/3/2011	2,56 €	1.028.323	2.635.688
29/4/2011	2,46 €	1.184.244	2.885.166

Πηγή: <http://finance.in.gr>

Από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα, προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα αναφορικά με την τιμή κλεισίματος της μετοχής σε μηνιαία βάση.

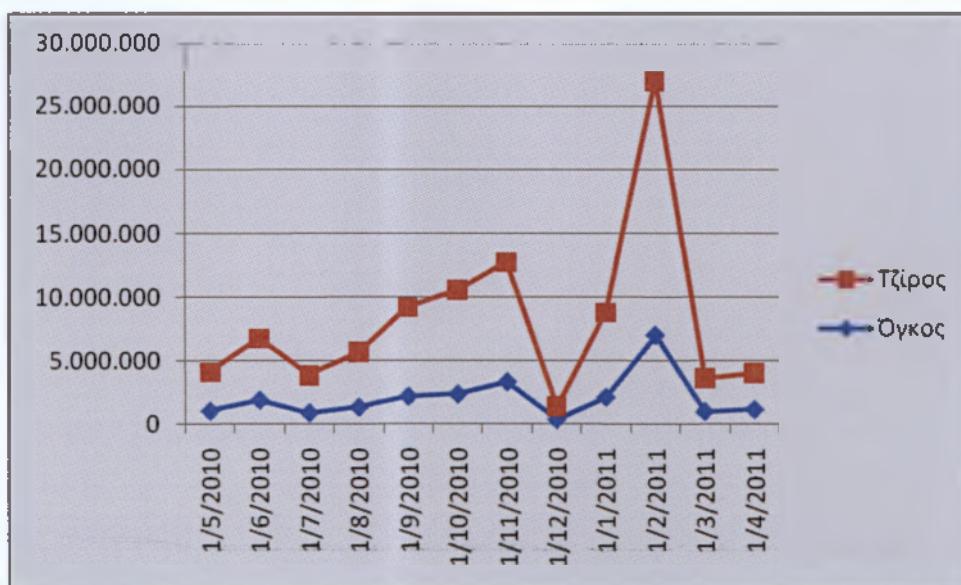

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 7.7: Διαγραμματική απεικόνιση τιμών κλεισίματος Τράπεζας Κύπρου

Σύμφωνα με το διάγραμμα, κατά την διάρκεια του Μαΐου – Ιουνίου η τιμή παρουσιάζει πτώση. Τον Ιούλιο του 2010 επιτυγχάνει μία αύξηση με την τιμή να φτάνει στα 3,13€. Τους επόμενους τρεις μήνες η τιμή κυμαίνεται περίπου στα ίδια επίπεδα με μία μικρή αύξηση τον Οκτώβριο του 2010 με την τιμή να φτάνει στα 3,35€ που είναι και η υψηλότερη τιμή του δωδεκαμήνου. Από τον Οκτώβριο και μέχρι τον Δεκέμβριο του 2010 η τιμή της μετοχής είναι πτωτική, με εξαίρεση τον Ιανουάριο του 2011 που παρουσίασε αύξηση. Από τον Ιανουάριο μέχρι και σήμερα η πορεία της μετοχής είναι πτωτική.

Στο ακόλουθο διάγραμμα, παρουσιάζονται τα στοιχεία που αφορούν τον τζίρο και τον όγκο των συναλλαγών του τελευταίου δωδεκαμήνου.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 7.8: Διαγραμματική απεικόνιση όγκου και τζίρου συναλλαγών Τράπεζας Κύπρου

Όπως παρατηρούμε και από το παραπάνω διάγραμμα, τόσο ο τζίρος όσο και ο όγκος των συναλλαγών, διατηρούν μία σταδιακή αύξηση μέχρι τον Νοέμβριο του 2010. Εξαίρεση αποτελεί μια απότομη πτώση τον Δεκέμβριο του 2010. Τον Ιανουάριο του 2011 ακολουθεί μία αύξηση, με τον Φεβρουάριο να φτάνει στα υψηλότερα επίπεδα τζίρου και συναλλαγών. Όμως και πάλι τον Μάρτιο παρουσιάζουν μία απότομη πτώση που συνεχίζεται και τον Απρίλιο.

7.2.3 Εθνική Τράπεζα

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η χρηματιστηριακή πορεία, όσον αφορά την τιμή κλεισίματος, τον όγκο και τον τζίρο, της μετοχής της Εθνικής Τράπεζας.

Πίνακας 7.3: Χρηματιστηριακή πορεία Εθνικής Τράπεζας

Ημερομηνία	Κλείσιμο	Όγκος	Τζίρος
31/5/2010	8,52 €	1.339.311	11.468.703
30/6/2010	7,57 €	4.107.358	31.577.980
30/7/2010	9,51 €	2.726.547	26.253.794
31/8/2010	8,46 €	1.725.756	14.557.612
30/9/2010	7,17 €	6.495.629	46.699.212
29/10/2010	7,87 €	6.769.641	52.931.292
30/11/2010	6,49 €	4.279.577	27.049.954
31/12/2010	6,05 €	945.080	5.797.530
31/1/2011	7,06 €	3.830.826	26.896.346
28/2/2011	6,78 €	3.926.699	26.411.248
31/3/2011	6,27 €	3.064.830	19.238.334
29/4/2011	5,24 €	3.718.086	19.308.938

Πηγή: <http://finance.in.gr>

Από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα, προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα αναφορικά με την τιμή κλεισίματος της μετοχής σε μηνιαία βάση.

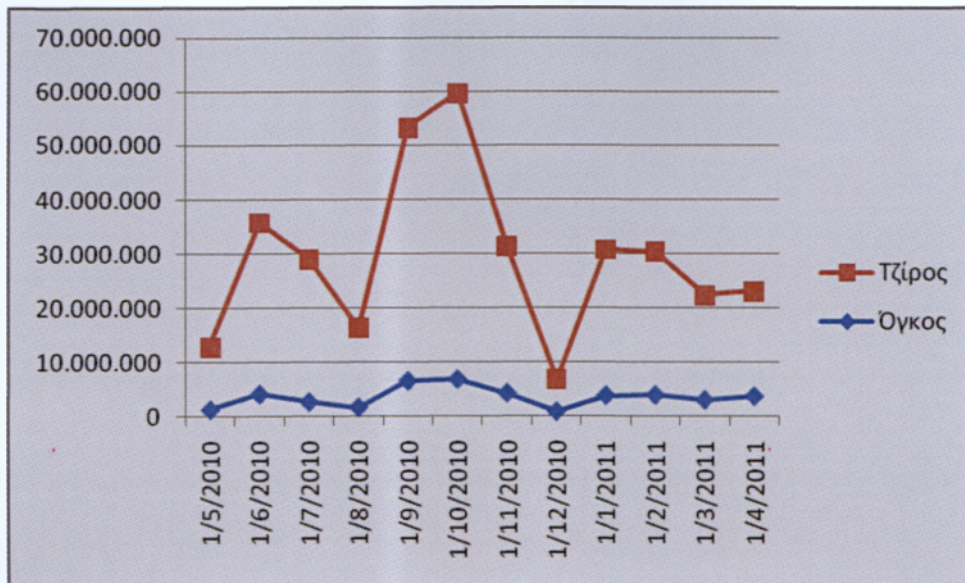

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 7.9: Διαγραμματική απεικόνιση τιμών κλεισίματος Εθνικής Τράπεζας

Σύμφωνα με το διάγραμμα, η τιμή κλεισίματος του Ιουλίου του 2010 παρουσιάζει την μεγαλύτερη αύξηση με την τιμή να φτάνει στα 9,51€. Καθ' όλη την διάρκεια του εννιαμήνου, η τιμή παρουσιάζει μία σταδιακή πτώση με μικρές διαφορές στην τιμή κλεισίματος. Η χαμηλότερη τιμή του δωδεκαμήνου παρουσιάζεται τον Απρίλιο του 2011 και φτάνει στα 5,24€.

Στο ακόλουθο διάγραμμα, παρουσιάζονται τα στοιχεία που αφορούν τον τζίρο και τον όγκο των συναλλαγών του τελευταίου δωδεκαμήνου.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 7.10: Διαγραμματική απεικόνιση όγκου και τζίρου συναλλαγών Εθνικής Τράπεζας

Όπως παρατηρούμε και από το παραπάνω διάγραμμα, ο όγκος των συναλλαγών διατηρείται περίπου στα ίδια επίπεδα καθ' όλο το δωδεκάμηνο. Ο τζίρος όμως παρουσιάζει έντονες αυξομειώσεις, με μια απότομη μείωση τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο του 2010. Από τον Ιανουάριο του 2011 ο τζίρος παρουσιάζει μία αύξηση και μέχρι και σήμερα κυμαίνεται περίπου στα ίδια επίπεδα.

7.2.4 Τράπεζα Eurobank

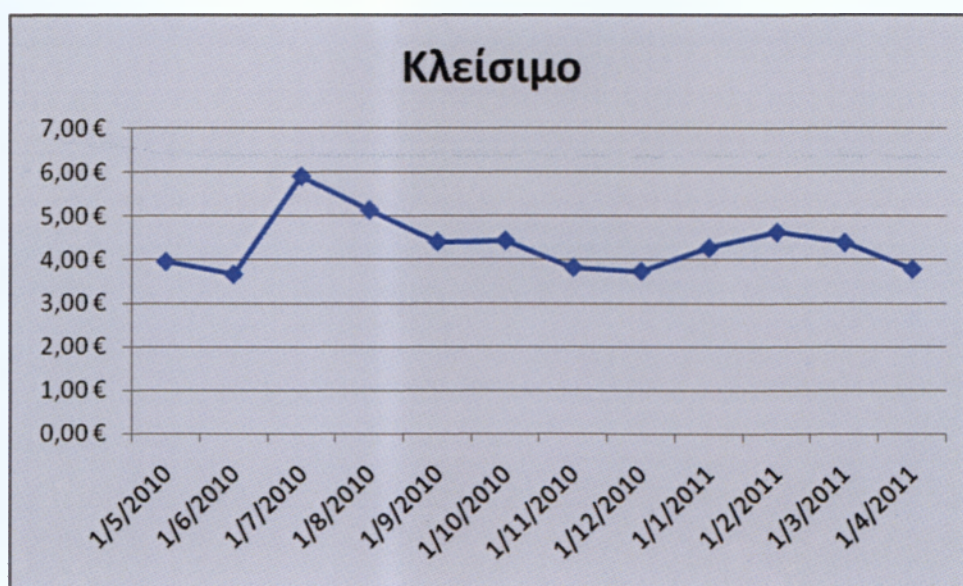
Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η χρηματιστηριακή πορεία, όσον αφορά την τιμή κλεισίματος, τον όγκο και τον τζίρο, της μετοχής της Τράπεζας Eurobank.

Πίνακας 7.4: Χρηματιστηριακή πορεία Τράπεζας Eurobank

Ημερομηνία	Κλείσιμο	Όγκος	Τζίρος
31/5/2010	3,97 €	1.158.023	4.650.313
30/6/2010	3,68 €	987.767	3.740.606
30/7/2010	5,90 €	895.079	5.358.377
31/8/2010	5,14 €	1.055.001	5.292.606
30/9/2010	4,42 €	767.175	3.330.107
29/10/2010	4,45 €	1.925.232	8.653.996
30/11/2010	3,84 €	1.659.787	6.295.868
31/12/2010	3,75 €	291.595	1.104.925
31/1/2011	4,28 €	1.343.017	5.689.221
28/2/2011	4,64 €	1.223.377	5.594.279
31/3/2011	4,40 €	1.074.412	4.796.362
29/4/2011	3,80 €	939.295	3.425.644

Πηγή: <http://finance.in.gr>

Από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα, προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα αναφορικά με την τιμή κλεισίματος της μετοχής σε μηνιαία βάση.

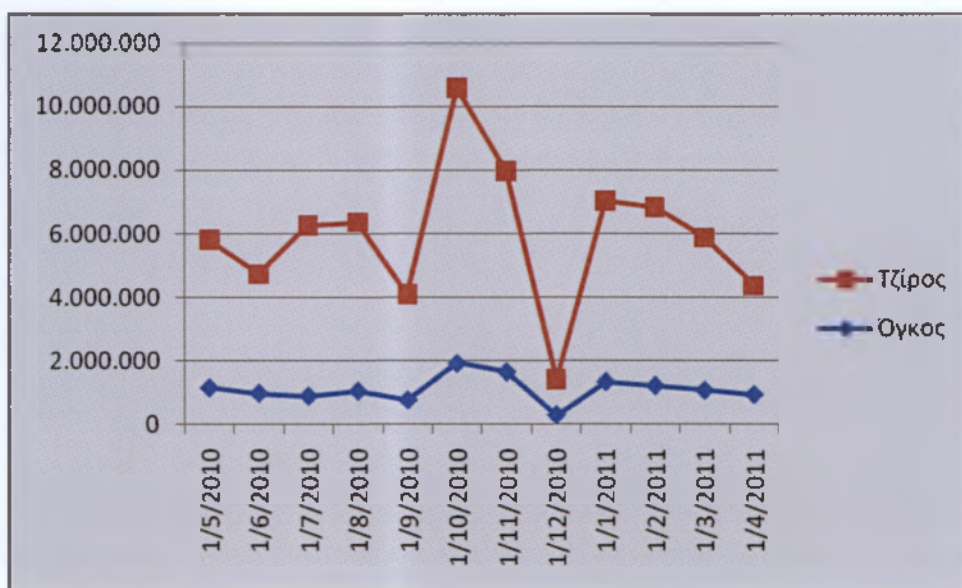

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 7.11: Διαγραμματική απεικόνιση τιμών κλεισίματος Τράπεζας Eurobank

Σύμφωνα με το διάγραμμα, από τον Αύγουστο του 2010 μέχρι και τον Απρίλιο του 2011, οι αυξομειώσεις της τιμής κλεισίματος είναι μικρές. Εξαιρέση αποτελεί η αύξηση της τιμής κλεισίματος τον Ιούλιο του 2010 που φτάνει τα 5,90€, ενώ ένα μήνα πριν, δηλαδή τον Ιούνιο του 2010 είχε την χαμηλότερη τιμή στα 3,68€. Με μία σχετικά ήρεμη πορεία από τον Αύγουστο του 2010 και μετά, η τιμή φτάνει τον Απρίλιο του 2011 τα 3,80€.

Στο ακόλουθο διάγραμμα, παρουσιάζονται τα στοιχεία που αφορούν τον τζίρο και τον όγκο των συναλλαγών του τελευταίου δωδεκαμήνου.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 7.12: Διαγραμματική απεικόνιση όγκου και τζίρου συναλλαγών Τράπεζας Eurobank

Όπως παρατηρούμε και από το παραπάνω διάγραμμα, τόσο ο τζίρος όσο και ο όγκος των συναλλαγών, παρουσιάζουν αυξομειώσεις καθ' όλο το δωδεκάμηνο. Τον Οκτώβριο του 2010 παρατηρείται μια απότομη αύξηση, η οποία ακολουθείται από μια απότομη μείωση τον Νοέμβριο - Δεκέμβριο. Τον Ιανουάριο του 2011 παρουσιάζεται πάλι μια απότομη αύξηση, η οποία από τον Φεβρουάριο μέχρι και το Απρίλιο αρχίζει να μειώνεται.

Επίλογος

Από την παραπάνω έρευνα, συμπεραίνουμε πως η οικονομική κρίση γίνεται αντιληπτή τόσο ανά τον κόσμο όσο και στην Ελλάδα. Σε ορισμένες χώρες μάλιστα οι διαστάσεις που έχει λάβει είναι ιδιαίτερα απειλητικές. Μέσα σε αυτές τις χώρες βρίσκεται και η Ελλάδα, που κυρίως το τελευταίο έτος η κατάσταση έχει αρχίσει να είναι ανεξέλεγκτη.

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας μας όμως είναι αρκετά υγιές, καθώς λειτουργεί κυρίως αμυντικά. Παρόλα αυτά, καταβάλλονται μεγάλες προσπάθειες τόσο από τις ίδιες τις Τράπεζες όσο και από το κράτος, για να παραμείνει η κατάσταση στις Τράπεζες ως έχει.

Έτσι, τα διαφημιστικά μηνύματα των Τραπεζών εντείνονται με ιδιαίτερη έμφαση στο κύρος και την αξιοπιστία και προϊόντα και υπηρεσίες προωθούνται με όλο και ευνοϊκότερους όρους στους καταναλωτές προκειμένου να συνεχίσει το τραπεζικό σύστημα να λειτουργεί ομαλά.

Ελπίζουμε όλοι μας πως μετά από την περίοδο δημοσιονομικής προσαρμογής και δομικών αλλαγών που έχουν δρομολογηθεί, η χώρα θα προσπαθήσει να επανέλθει σε θετικό ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης από το 2012.

Βιβλιογραφία

1. Αθανασιάδου, Γ., Τσουμέτης, Α., (2009), «*Η οικονομική κρίση και το τραπεζικό σύστημα*», Τμήμα Εμπορία και Διαφήμισης, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη.
2. Αριστείδης Δημήτρης, Σύμβουλος Μάρκετινγκ, (2008), «*Η τεχνολογία στις Υπηρεσίες της Άμεσης Επικοινωνίας*», Δημοσίευση στις 26/05/2008, Επιμελητήριο Τρικάλων.
3. Μελισσάρης, Σ., (2010), «*Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα θα έχει διάρκεια*», <http://www.newstime.gr>, αναρτήθηκε 23/08/2010
4. Ντάμαρη, Π., (2009), «*Η στρατηγική των ανοικτών πωλήσεων και η χρηματοπιστωτική κρίση 2007 – 2009*», Διπλωματική εργασία, Τμήμα Οικονομικών και Κοινωνικών επιστημών, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
5. Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Πειραιώς 2007
6. Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Πειραιώς 2008
7. Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Πειραιώς 2009
8. Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Κύπρου 2007
9. Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Κύπρου 2008
10. Ετήσιο Δελτίο Τράπεζας Κύπρου 2009
11. Ετήσιο Δελτίο Εθνικής Τράπεζας 2007

12. Ετήσιο Δελτίο Εθνικής Τράπεζας 2008
13. Ετήσιο Δελτίο Εθνικής Τράπεζας 2009
14. Ετήσιο Δελτίο Eurobank 2007
15. Ετήσιο Δελτίο Eurobank 2008
16. Ετήσιο Δελτίο Eurobank 2009
17. <http://www.piraeusbank.gr>
18. <http://www.eurobank.gr>
19. <http://www.nbg.gr>
20. <http://www.bankofcyprus.gr>
21. <http://application.econ.upatras.gr/users/tzagara/courses/intro/2009-2010/project/team3/site/index.html>
22. <http://finance.in.gr>
23. <http://www.ase.gr>

Παράρτημα

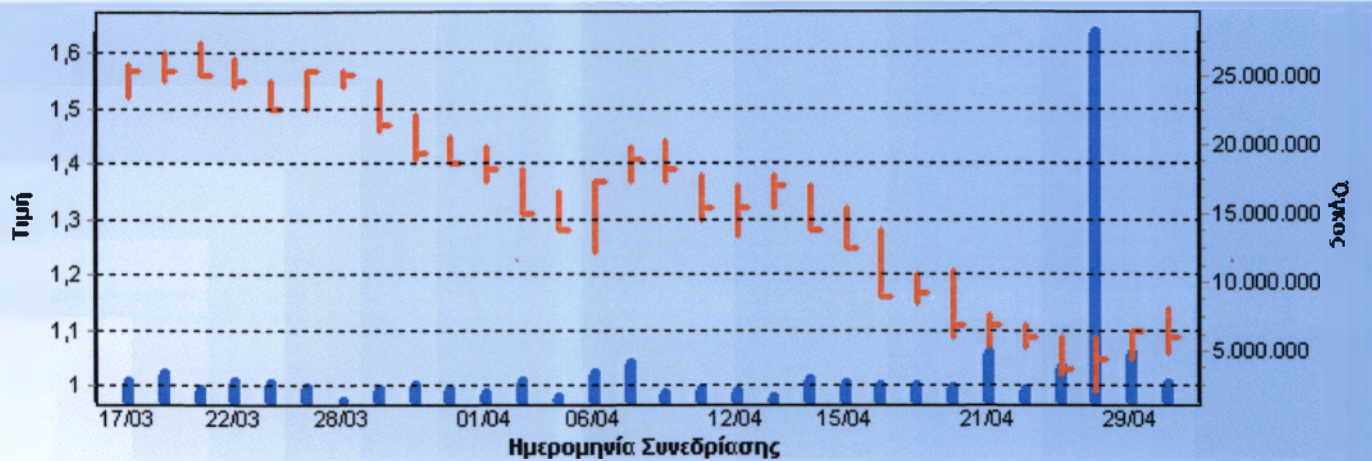
Τράπεζα Πειραιώς

Τιμές κλεισίματος Τράπεζας Πειραιώς από 17/03/11 έως 02/05/11

Ημερομηνία	Τιμή	%Μετ.	Όγκος	Ανώτερη	Κατώτερη	Αξία	Πράξεις	Ανοιγμα
02/05/2011	1,09	-0,91	2.673.701	1,14	1,06	2.930.481,61	989	1,12
29/04/2011	1,10	4,76	4.774.985	1,10	1,05	5.169.514,50	1.220	1,06
28/04/2011	1,05	1,94	28.199.002	1,09	0,99	29.580.789,39	1.514	1,03
27/04/2011	1,03	-5,50	3.741.054	1,09	1,02	3.913.351,42	1.470	1,09
26/04/2011	1,09	-1,80	2.244.003	1,11	1,07	2.432.982,21	1.037	1,11
21/04/2011	1,11	0,00	4.810.549	1,13	1,07	5.291.087,13	1.822	1,12
20/04/2011	1,11	-5,13	2.304.792	1,21	1,09	2.653.504,94	1.329	1,19
19/04/2011	1,17	0,86	2.491.207	1,20	1,15	2.927.898,91	1.179	1,18
18/04/2011	1,16	-7,20	2.549.269	1,28	1,16	3.069.872,20	1.577	1,26
15/04/2011	1,25	-2,34	2.603.809	1,32	1,25	3.314.448,39	1.328	1,30
14/04/2011	1,28	-5,88	2.924.697	1,36	1,28	3.840.647,67	1.259	1,34
13/04/2011	1,36	3,03	1.550.928	1,38	1,32	2.106.575,86	786	1,33
12/04/2011	1,32	0,00	2.087.986	1,36	1,27	2.755.019,06	987	1,28
11/04/2011	1,32	-5,04	2.265.740	1,38	1,30	3.018.873,02	1.182	1,37
08/04/2011	1,39	-1,42	1.836.503	1,44	1,37	2.573.642,41	972	1,43
07/04/2011	1,41	2,92	4.049.343	1,43	1,37	5.685.890,32	1.660	1,38
06/04/2011	1,37	7,03	3.322.411	1,37	1,24	4.301.226,93	1.452	1,30
05/04/2011	1,28	-2,29	1.671.879	1,35	1,28	2.192.695,06	1.170	1,30
04/04/2011	1,31	-5,76	2.789.381	1,39	1,31	3.716.837,30	1.506	1,39
01/04/2011	1,39	-0,71	1.838.989	1,43	1,37	2.562.031,70	1.006	1,42
31/03/2011	1,40	-1,41	2.250.539	1,45	1,40	3.177.466,64	1.308	1,44
30/03/2011	1,42	-3,40	2.422.910	1,49	1,41	3.497.770,60	1.088	1,48
29/03/2011	1,47	-5,77	2.228.823	1,55	1,46	3.364.021,95	967	1,55
28/03/2011	1,56	-0,64	1.316.500	1,57	1,54	2.048.560,60	605	1,57
24/03/2011	1,57	4,67	2.405.600	1,57	1,50	3.695.448,60	874	1,50
23/03/2011	1,50	-3,23	2.576.278	1,55	1,50	3.917.629,22	1.081	1,54
22/03/2011	1,55	-0,64	2.829.925	1,59	1,54	4.408.448,23	1.045	1,58
21/03/2011	1,56	-0,64	2.133.914	1,62	1,56	3.395.363,30	818	1,59
18/03/2011	1,57	0,00	3.377.654	1,60	1,55	5.298.389,92	1.086	1,59
17/03/2011	1,57	1,95	2.749.133	1,58	1,52	4.278.272,56	1.357	1,54

Πηγή: <http://www.ase.gr>

Διαγραμματική πορεία μετοχής Τράπεζας Πειραιώς από 17/03/11 έως
29/04/11

Πηγή: <http://www.ase.gr>

Τράπεζα Κύπρου

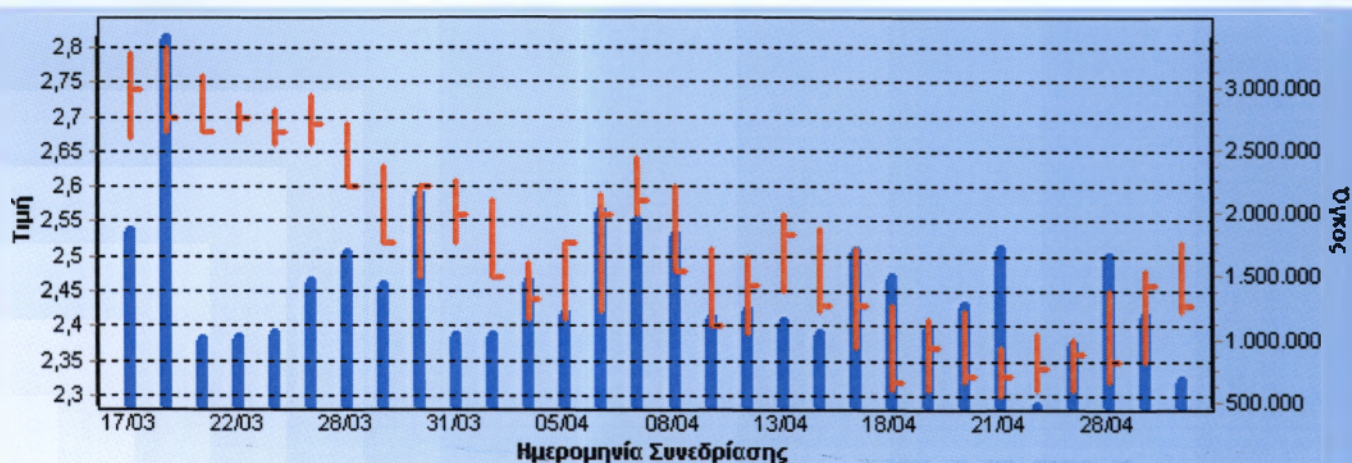
Τιμές κλεισίματος Τράπεζας Κύπρου από 17/03/11 έως 02/05/11

Ημερομηνία	Τιμή	%Μετ.	Όγκος	Ανώτερη	Κατώτερη	Αξία	Πράξεις	Ανοιγμα
02/05/2011	2,43	-1,22	667.490	2,52	2,42	1.637.654,31	506	2,50
29/04/2011	2,46	4,68	1.184.244	2,48	2,35	2.885.165,70	705	2,35
28/04/2011	2,35	-0,42	1.649.207	2,45	2,32	3.936.619,74	1.113	2,36
27/04/2011	2,36	0,85	955.570	2,38	2,31	2.232.101,83	799	2,35
26/04/2011	2,34	0,43	464.708	2,39	2,31	1.089.716,38	374	2,32
21/04/2011	2,33	0,00	1.707.736	2,37	2,30	3.981.810,39	885	2,36
20/04/2011	2,33	-1,69	1.261.180	2,42	2,32	2.994.713,26	743	2,41
19/04/2011	2,37	2,16	1.097.641	2,41	2,31	2.599.805,38	788	2,36
18/04/2011	2,32	-4,53	1.496.388	2,43	2,31	3.531.089,94	1.075	2,43
15/04/2011	2,43	0,00	1.706.597	2,51	2,37	4.136.683,77	963	2,45
14/04/2011	2,43	-3,95	1.046.284	2,54	2,42	2.582.407,65	836	2,54
13/04/2011	2,53	2,85	1.131.700	2,56	2,45	2.864.057,61	754	2,45
12/04/2011	2,46	2,50	1.238.326	2,50	2,39	3.053.076,10	906	2,40
11/04/2011	2,40	-3,23	1.173.324	2,51	2,40	2.855.706,82	897	2,46
08/04/2011	2,48	-3,88	1.822.001	2,60	2,48	4.641.303,06	1.015	2,58
07/04/2011	2,58	0,78	1.943.858	2,64	2,56	5.039.870,83	1.057	2,59
06/04/2011	2,56	1,59	2.028.041	2,59	2,42	5.052.607,70	1.224	2,49
05/04/2011	2,52	3,28	1.201.590	2,52	2,41	2.978.956,94	753	2,41

04/04/2011	2,44	-1,21	1.462.861	2,49	2,41	3.572.877,40	1.143	2,48
01/04/2011	2,47	-3,52	1.024.981	2,58	2,47	2.568.131,82	952	2,58
31/03/2011	2,56	-1,54	1.028.323	2,61	2,52	2.635.688,33	709	2,55
30/03/2011	2,60	3,17	2.145.766	2,60	2,47	5.422.872,79	1.385	2,52
29/03/2011	2,52	-3,08	1.431.994	2,63	2,52	3.681.566,03	1.159	2,63
28/03/2011	2,60	-3,35	1.688.007	2,69	2,60	4.448.211,10	1.051	2,69
24/03/2011	2,69	0,37	1.459.940	2,73	2,66	3.929.957,26	815	2,68
23/03/2011	2,68	-0,74	1.046.848	2,71	2,66	2.809.981,62	686	2,70
22/03/2011	2,70	0,75	1.013.310	2,72	2,68	2.735.444,24	767	2,70
21/03/2011	2,68	-0,74	995.752	2,76	2,68	2.694.692,19	788	2,72
18/03/2011	2,70	-1,46	3.399.205	2,80	2,68	9.222.181,50	1.245	2,79
17/03/2011	2,74	-0,36	1.860.743	2,79	2,67	5.092.864,08	1.114	2,79

Πηγή: <http://www.ase.gr>

Διαγραμματική πορεία μετοχής Τράπεζας Κύπρου από 17/03/11 έως
28/04/11

Πηγή: <http://www.ase.gr>

Εθνική Τράπεζα

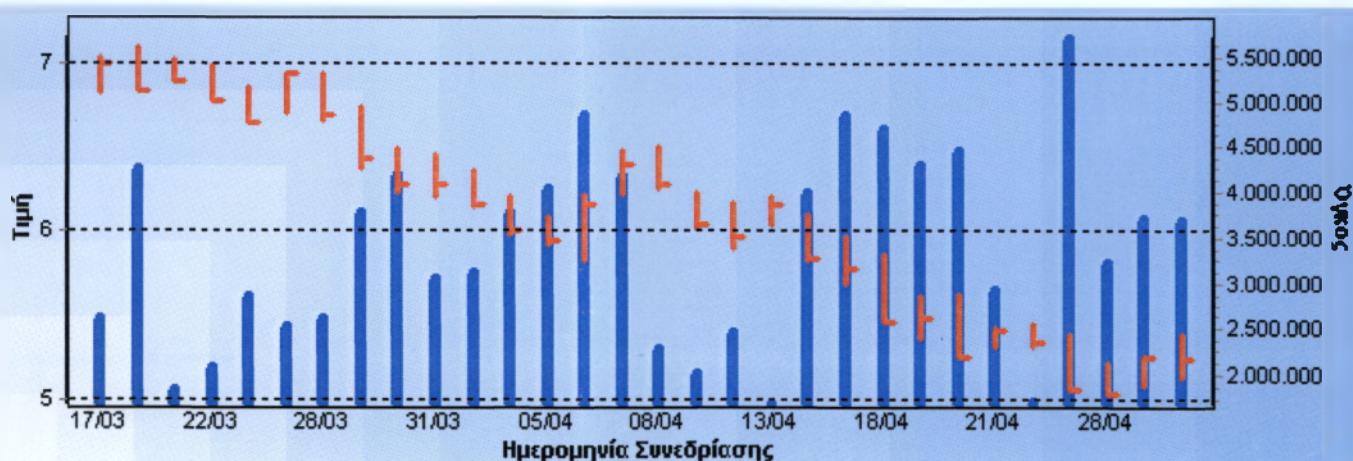
Τιμές κλεισίματος Εθνικής Τράπεζας από 17/03/11 έως 02/05/11

Ημερομηνία	Τιμή	% Μετ.	Όγκος	Ανώτερη	Κατώτερη	Αξία	Πράξεις	Ανοιγμα
02/05/2011	5,23	-0,19	3.684.665	5,38	5,12	19.257.469,20	3.383	5,36
29/04/2011	5,24	4,17	3.718.086	5,25	5,08	19.308.938,87	4.008	5,10
28/04/2011	5,03	-0,40	3.242.077	5,21	5,03	16.599.387,72	4.267	5,10
27/04/2011	5,05	-5,25	5.714.483	5,38	5,05	29.425.068,16	6.863	5,34
26/04/2011	5,33	-1,30	1.717.215	5,44	5,30	9.238.558,82	2.069	5,44

21/04/2011	5,40	3,05	2.929.077	5,41	5,30	15.675.597,28	3.770	5,33
20/04/2011	5,24	-4,20	4.467.951	5,62	5,24	24.111.634,39	5.448	5,58
19/04/2011	5,47	0,37	4.300.641	5,61	5,35	23.627.810,35	5.303	5,51
18/04/2011	5,45	-5,55	4.701.511	5,85	5,45	26.292.633,28	6.813	5,85
15/04/2011	5,77	-1,03	4.851.006	5,96	5,68	28.086.779,91	5.843	5,95
14/04/2011	5,83	-5,20	3.992.240	6,10	5,82	23.639.968,91	5.579	6,09
13/04/2011	6,15	3,19	1.696.992	6,20	6,04	10.421.940,01	2.156	6,08
12/04/2011	5,96	-1,32	2.464.087	6,17	5,89	14.860.863,87	3.479	5,91
11/04/2011	6,04	-3,82	2.033.125	6,23	6,01	12.371.541,28	3.094	6,17
08/04/2011	6,28	-1,72	2.289.053	6,50	6,25	14.571.645,56	3.039	6,50
07/04/2011	6,39	3,90	4.173.318	6,48	6,21	26.573.467,34	4.984	6,23
06/04/2011	6,15	3,54	4.850.048	6,22	5,82	29.169.640,20	5.214	6,00
05/04/2011	5,94	-1,00	4.047.156	6,08	5,92	24.227.865,18	4.619	5,95
04/04/2011	6,00	-2,60	3.782.150	6,20	5,98	22.828.526,57	4.767	6,20
01/04/2011	6,16	-1,75	3.130.535	6,36	6,14	19.405.788,89	3.497	6,36
31/03/2011	6,27	-0,16	3.064.830	6,45	6,20	19.238.333,67	3.722	6,32
30/03/2011	6,28	-2,33	4.190.459	6,49	6,23	26.476.325,35	5.005	6,37
29/03/2011	6,43	-3,89	3.783.596	6,74	6,37	24.716.909,11	5.325	6,70
28/03/2011	6,69	-3,60	2.612.012	6,94	6,66	17.699.393,05	3.821	6,90
24/03/2011	6,94	4,36	2.527.490	6,94	6,70	17.308.917,64	2.919	6,70
23/03/2011	6,65	-1,92	2.862.384	6,86	6,65	19.242.485,49	3.337	6,75
22/03/2011	6,78	-1,74	2.085.623	6,99	6,78	14.286.123,35	2.741	6,96
21/03/2011	6,90	0,88	1.847.941	7,03	6,90	12.861.076,40	2.240	6,99
18/03/2011	6,84	-2,29	4.272.803	7,10	6,84	29.595.338,16	3.834	7,08
17/03/2011	7,00	1,16	2.614.091	7,04	6,82	18.183.588,48	2.536	7,01

Πηγή: <http://www.ase.gr>

Διαγραμματική πορεία μετοχής Εθνικής Τράπεζας από 17/03/11 έως
28/04/11

Πηγή: <http://www.ase.gr>

Τράπεζα Eurobank

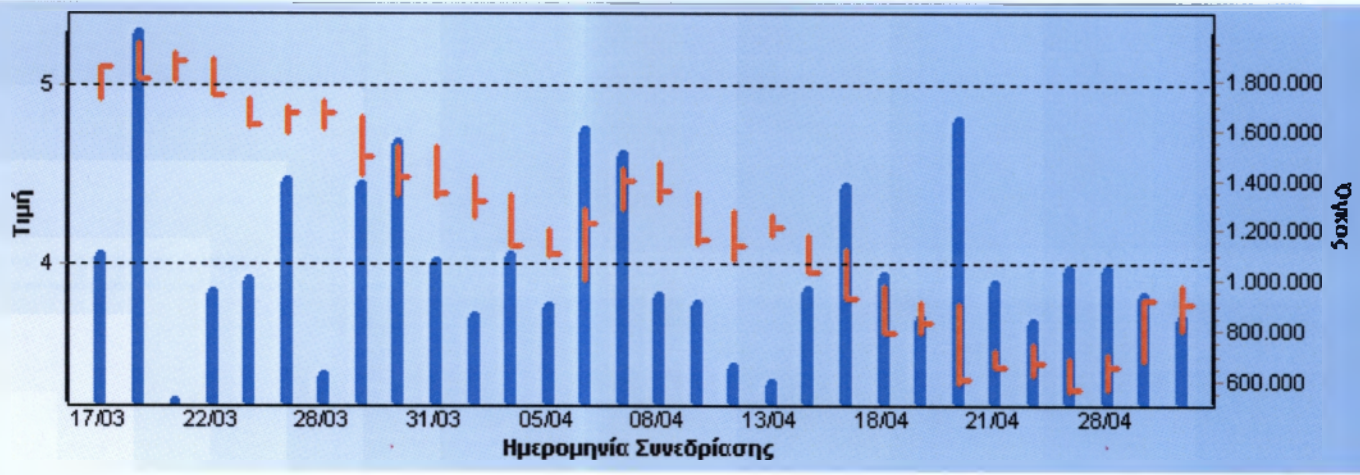
Τιμές κλεισίματος Τράπεζας Eurobank από 17/03/11 έως 02/05/11

Ημερομηνία	Τιμή	%Μετ.	Όγκος	Ανώτερη	Κατώτερη	Αξία	Πράξεις	Ανοιγμα
02/05/2011	3,77	-0,79	850.888	3,88	3,63	3.176.498,08	1.147	3,85
29/04/2011	3,80	10,79	939.295	3,80	3,46	3.425.643,38	1.380	3,47
28/04/2011	3,43	3,94	1.045.116	3,49	3,30	3.551.696,96	1.294	3,35
27/04/2011	3,30	-4,35	1.041.073	3,47	3,29	3.483.484,97	1.846	3,42
26/04/2011	3,45	0,88	834.022	3,55	3,38	2.889.698,42	1.097	3,42
21/04/2011	3,42	1,79	991.055	3,52	3,42	3.436.134,20	1.594	3,44
20/04/2011	3,36	-8,45	1.634.337	3,78	3,33	5.755.858,04	1.988	3,70
19/04/2011	3,67	1,38	855.083	3,79	3,62	3.170.986,54	1.329	3,68
18/04/2011	3,62	-4,99	1.021.249	3,88	3,62	3.808.137,76	1.686	3,85
15/04/2011	3,81	-3,79	1.369.867	4,08	3,81	5.361.728,19	1.980	4,00
14/04/2011	3,96	-5,71	963.799	4,16	3,96	3.905.637,67	1.503	4,16
13/04/2011	4,20	2,44	594.494	4,27	4,16	2.506.159,73	814	4,18
12/04/2011	4,10	-0,97	655.875	4,29	4,02	2.728.716,50	1.330	4,03
11/04/2011	4,14	-6,12	910.065	4,39	4,11	3.842.036,06	1.294	4,35
08/04/2011	4,41	-1,12	943.242	4,56	4,35	4.201.951,88	1.252	4,53
07/04/2011	4,46	5,44	1.501.596	4,53	4,31	6.623.526,44	1.807	4,35
06/04/2011	4,23	4,19	1.597.594	4,31	3,91	6.600.376,04	2.063	4,06
05/04/2011	4,06	-0,98	896.198	4,19	4,04	3.682.796,83	1.355	4,06
04/04/2011	4,10	-5,75	1.097.633	4,38	4,10	4.590.627,36	1.826	4,37
01/04/2011	4,35	-1,14	861.687	4,48	4,26	3.740.790,15	1.340	4,45
31/03/2011	4,40	-1,79	1.074.412	4,65	4,37	4.796.361,40	1.649	4,52
30/03/2011	4,48	-2,61	1.551.202	4,65	4,38	6.936.640,60	1.977	4,55
29/03/2011	4,60	-4,96	1.379.528	4,82	4,50	6.411.726,80	2.009	4,79
28/03/2011	4,84	-0,21	630.099	4,91	4,75	3.039.643,45	804	4,86
24/03/2011	4,85	1,46	1.398.315	4,88	4,73	6.724.224,46	1.265	4,73
23/03/2011	4,78	-3,43	1.005.499	4,93	4,77	4.862.860,30	1.449	4,88
22/03/2011	4,95	-3,70	953.154	5,15	4,95	4.786.997,14	1.218	5,14
21/03/2011	5,14	1,98	522.549	5,18	5,03	2.670.409,40	787	5,15
18/03/2011	5,04	-1,18	1.989.352	5,24	5,04	10.240.622,44	1.951	5,24
17/03/2011	5,10	3,03	1.102.484	5,10	4,93	5.552.799,04	1.318	4,99

Πηγή: <http://www.ase.gr>

Διαγραμματική πορεία μετοχής Τράπεζας Eurobank από 17/03/11 έως

28/04/11

Πηγή: <http://www.ase.gr>